

У К Р А Ї Н С Ь К Е П РА В О С Л А В Н Е С Л О В О

UKRAINIAN ORTHODOX WORD

P. O. Box 495, South Bound Brook, N. J. — 08880.
Second Class Postage paid at South Bound Brook, N. J. 08880.

РІК XXXI, Ч. 7-8

липень — серпень — 1980 — July — August

Vol. XXXI,— № 7-8

Князь Володимир Великий
(Княжив 979 — 1015 р.р.)

ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДНЄ

Описане євангелистами Преображення Господа Ісуса Христа мало місце в Галілеї, на горі Фаворі, в останньому третьому році громадського служіння і проповіді Господа. Церковне свято в пам'яті цієї події Православна Церква урочисто святкує, як одно з двонадесятих свят, почавши від VII віку; на Заході, в Католицькій Церкві, це свято встановлено дещо пізніше і не вважається таким великим.

Господь Ісус Христос, проповідуючи Євангеліє Царства Божого, міг тільки поступово відкривати тайни свого посланництва в світ, свого месіясського подвигу, як Богочоловіка, для спасіння людей, з огляду на розповсюджене й сильне серед єврейського народу сподівання Месії, як свого царя земного. Навіть найближчі ученики Христові не могли зрозуміти і прийняти образу Месії страждучого, розп'ятого за гріхи людства. Але в міру, як наближалось сповнення пророцтва: „Він поранений був за гріхи наші і мучений за беззаконства наші, кара за увесь світ наш впала на Нього, ранами Його ми були оздоровлені” (Ісаїя 53, 5). Ісус Христос все ясніше відкривав ученикам образ правдивого Месії — Христа.

По дорозі до Єрусалиму, в Кесарії Филиповій, запитує Він учеників, за кого люди приймають Його, а після їхньої відповіді зараз же запитує: „А ви за кого мене приймаєте?” Палкий Симон — Петро перший за всіх відповідає: „Ти esi Христос, Син Бога живого” (Мтв. 16, 16).

Це ісповідання Петрове похваляє Господь і на камені цього ісповідання обіцяє збудувати Церкву Свою, якої не подолають сили пекельні (Мтв. 16, 18). Але тут же Господь стверджує, що таке ісповідання в устах Петра було тоді не його власним глибоким розумінням образу і подвигу Богочоловіка Христа, Сина Божого, а було об'явлене йому від Бога. — „Блажен esi, Симоне, сину Іонин, бо не тіло і кров тобі оце виявили, але Отець мій, що на небесах” (Мтв. 16, 17). Господь називає Петра щасливим, що він сподобився в цьому ісповіданні бути знаряддям благодаті Божої.

Отже, тайна пришествя на землю Ісуса Христа, як Сина Божого, була відкрита, але Господь наказує ученикам нікому ще не говорити, що Він — Месія, Христос. Самим же ученикам далі продовжує Господь відкривати тайну свого посланництва. „І з того часу — каже євангелист — почав Ісус виявляти ученикам своїм, що Йому треба йти в Єрусалим і багато потерпіти від старших, і первосвящеників і книжників, і вбитому бути, і воскреснути третього дня” (Мтв. 16, 21).

При цих бесідах виявилась невідповідність учеників до прийняття ними тайни викуплення людського роду Спасителем — Сином Божим. Той самий Петро, який оце недавно ісповідував віру в Ісуса, як Христа Сина Божого, почав тепер заперечувати й докоряти Йому, аж Христос мусив заборонити Петрові кажучи: „Відступись від Мене, сатано, — ти спокуса Мені, бо думаєш не про Боже, а про людське!” (Мрк. 8, 32-33).

Видно, що людське, земне уявлення Месії, як земного царя єврейського народу, було тоді в душі Петра сильнішим, від попереднього ісповідання Ісуса Сином Божим.

Далі послідувала наука Господа про те, що належить робити, щоб спасти свою душу. „Коли хто хоче йти вслід за Мною, нехай зречеться самого себе, нехай візьме свого хреста та йде за Мною”. Це означало думати не про людське, а про Боже. Нехай цілий світ пригорне до себе чоловік, а якщо душу свою занепастить, яка буде йому користь з того в час, коли прийде Син Людський у славі Свого Отця з ангелами своїми, і тоді віддасть кожному згідно з ділами його (Мтв. 16, 24-27). Цю бесіду свою кінчив Господь словами: „Поправді кажу вам, що деякі з присутніх не дізнають смерті, аж поки не побачать Сина Людського, що йде в царстві своїм” (Мтв. 16, 28). За виясненням отців Церкви, Господь цими словами заповів Своє славне Преображення. Воно мало ціль показати ученикам, які з тяжким смутком слухали мову Христа про близькі Його страждання, Божественну славу їх Учителя, поглибити в них віру в Нього, як Сина Божого, який добровільно прийняв на Себе тіло й душу людські, не переставши бути Богом, щоб добровільно постраждати для вибавлення людей від гріха, прокляття і смерті. На ту ціль преславного Преображення Господнього вказує Св. наша Церква словами кондака на Свято Преображення. — „На горі преобразився esi, Христе Боже, і ученики Твої бачили славу Твою скільки можна було, щоби, коли побачать Тебе розп'ятого, зрозуміли добровільне страждання Твоє і світові проповідували, що Ти воістину Сяйво Отчеє”.

Через шість днів після таємничих слів Господа про декого з присутніх, які побачать Сина Чоловічеського, що гряде в Царстві Своїм у славі, наступило для них це славне Преображення Господнє. Було це в Галілеї, куди Христос із Кесарії Филипової перейшов з учениками, прямуючи до Єрусалиму. Окремо від хребта Назаретських гір стоїть висока гора Фавор, все-світньо відома, як гора Преображення Спасителя.

Кінчався день. Христос мав звичай віддалятися від учеників і народу для самотньої молитви до Бога-Отця. На цей раз, залишивши під горою народ і решту учеників, Ісус Христос узяв з собою трьох — Петра, Якова та Іоана і з ними піднявся на верхи Фавору. Там Господь віддався молитві, а ученики, за оповіданням Св. Луки, обважніли сном. Коли ж вони прокинулись, то побачили перед собою невимовний світлосяйний образ: — лице Ісуса Христа сяло як сонце, одежа Його була блискуча і біла, як сніг, у небесному тому світлі стояли з Ісусом старозавітні пророки Мойсей та Іллія, які розмовляли з Ним „про кінець Його, який в Єрусалимі Він мав довершити” (Лк. 9, 31).

Ученики були глибоко зворушені видінням Божественної Слави Христа, що була показана їм в міру можливості сприймання її людським єством. Бо ще в Старому Заповіті було сказано Мойсєві: „Не можна тобі бачити лице Моє, бо людина не може побачити Мене — і жити” (Ісх. 33, 20).

Передчуття блаженства святих в Царстві слави Христової наповнило душі учеників при огляданні ними Господа в Його Преображенні перед ними. Цю духовну радість і насолоду виявив Ап. Петро словами — „Господи! Добре нам тут бути! Коли хочеш, поставимо тут три намети: Тобі один, Мойсєві один і один Іллі”.

В тому часі ясна хмара заслонила вершину гори, закривши від учеників осліплюючу славу Божу, а з хмари почувся голос: „Це Син Мій улюблений, що Його Я вподобав. Його слухайте” (Мтв. 17, 5). В цьому наказі Всевишнього чи не почув Ап. Петро докору за свої заперечення, виражені при словах Господніх про хресний подвиг свій в Єрусалимі.

В страху від голосу з неба ученики попадали й лежали ниць, аж Христос, доторкаючи їх, сказав: „Встаньте і не бійтесь!” Піднесли очі і побачили Ісуса в Його звичайному земному виді. Господь наказав їм нікому не говорити про те, що бачили на горі, доки Син Чоловічеський не воскресне з мертвих (Мтв. 17, 9).

Св. рівноапостольна Єлена, мати імператора Константина Великого, в IV віці збудувала на горі Фаворській церкву в честь свдків Преобра-

UKRAINIAN ORTHODOX WORD

P. O. Box 495, South Bound Brook, N. J. 08880

Published monthly (except for the combined
July-August and November-December issues)

as the official Organ

of the Ukrainian Orthodox Church of the USA.

Annual Subscription:

in United States and Canada — \$9.00. Foreign — \$12.00.

Single copy — \$1.00.

ження — Апп. Петра, Якова й Іоана. В часі христових походів була збудована на Фаворі і латинська церква. Але сарацини поруйнували християнські святині, і від VIII віку вершина Фавору стояла незаселеною, тільки побожні прочани приходили сюди помолитися в руїнах церковних. Тепер на місці давніх руїн є на Фаворі два монастирі — грецький і латинський. Настоятелем православного Преображенського монастиря є архієпископ Фаворський.

Євангельські події, маючи історичне значення, мають одночасно віковичне значення в справах віри і моралі християнської. Преображення Господнє, як євангельська історична подія, потрібне було для скріплення в учениках Христових віри в Ісуса, як Сина Божого і в Царство Його, яке — не від світу цього. Це був один з Божественних актів на шляху підготовки учнів Христа до апостольського служіння, до проповіді про Христа, Сина Божого, розп'ятого і Воскреслого.

Але одночасно цей акт має на всі часи велике догматичне і моральне значення. З погляду догматичного Преображення стоїть в тісному зв'язку з догматом Воскресіння Христа, Вознесіння Його на небо, а також з догматом про друге пришествя Господа для Страшного Суду.

В Преображенні Господньому в часі Його молитви, славою Його Божества була просвітлена не тільки душа, але й тіло Богочоловіка. Слава показана ученикам на горі Фаворській була прообразом тієї Божественної слави, якою Господь переміг саму смерть, після чого являвся ученикам в преображеному при воскресінні тілі і з тією ж славою вознісся на небо. Догматичний зв'язок Преображення Господнього з другим Його пришествям підкреслює самовидець Преображення — Апостол Петро, закликаючи вірних у своїх соборних листах завжди пам'ятати про своє християнське поклонання, щоб бути достойними учасниками вічного царства Христового, яке наступить з другим Його пришествям. А це пришествя Апостол основує саме на події Преображення, свідком якого він був — „Бо не захитро видуманими байками йдучи, ми сповістили вам силу та прихід Господа нашого Ісуса Христа, але будиши самовидцями Його величі. Бо Він честь та славу прийняв від Бога Отця. коли прийшов до Нього від величної слави голос такий: „Це Син Мій Улюблений, що Його Я вподобав. І цей голос, що з неба зійшов, ми чули, як були з Ним на святій горі” (2. Петр. 1, 16-18).

Крім того Преображення Господнє має догматичний зв'язок з християнською есхатологією (вчення про кінець світу). Ап. Павло пише: „Наше життя — на небесах, звідки дожидаємо і Спасителя Господа Ісуса Христа, який перемінить тіло нашого пониження, щоб стало по-

дібне до славного тіла Його, силою, якою Він може і все підкорити собі” (Филип. 3, 20-21). Апостол говорить тут про воскресення тіл померлих, а також і про преображення тілесне живих, при кінці світу.

Про це співає також Св. Церква в день свята Преображення — „Показуючи зміну людської природи, яка буде в друге славне Твоє пришествя, Ти на горі Фаворі преобразився, Владико” (сідальний на утерні).

Чи таке преображення обмежиться тільки людською природою? Чи не наступить воно в кінці світу і для всієї природи? І чи не має подія Преображення Господнього ще й космічного значення? Ап. Петро свідчить: — „За Його (Ісуса Христа) обітницею ми дожидаємо неба нового і нової землі, що правда на них пробуває” (2. Петр. 3, 13). „І побачив я нове небо і нову землю” — говорить в Об’явленні Апостол Іоан (21, 1). Есхатологічна тайна появи нового неба і нової землі, за наукою отців Церкви, оснований на Св. Письмі, буде перетворенням, преображенням світу. „Цей тлінний світ скінчиться тим, що перетвориться в нетлінний” (Катехізис митр. Філарета).

А в Ап. Павла читаємо: „Створіння чекає об’явлення синів Божих, бо створіння покорилось марноті не добровільно, але через того, хто скорив його, в надії, що й саме створіння визволиться від неволі тління на свободу слави синів Божих” (Рим. 8, 19-21).

З догматичною наукою Церкви, як з християнським світоглядом, тісно в’яжуться і моральна наука.

У тропарі на свято Преображення Св. наша Церква вкладає в уста вірних прохання: „... Нехай засяє й нам грішним світло Твоє споконвічне, молитвами Богородиці, Світодавче, слава Тобі”. Про дарування якого світла просимо тут Господа? Це не те світло, яке потрібне було ученикам Христовим для правдивого розуміння образу Месії-Христа і Його відкупної жертви. Для нас земний подвиг Спасителя вже завершений і до нас можуть бути звернені слова Господа перефразовані прп. Єфремом Сіриним: „Для вас Я став людиною, для вас видимо ходив по землі, за вас був битий, за вас поруганий, за вас розп’ятий на хресті, за вас напоєний оцтом, щоб вас зробити святими і небесними. Царство моє дарую вам; всіх вас назвав своїми братами і послав вам Духа Святого. Що міг Я зробити більше за все це і не зробив для того, щоб спасти вас?” (Єфрем Сірин). Так, ми маємо Церкву Христову з її наукою, — як жити, і що нас чекає, як прийде день Господній. Тому вияснючим доповненням нашої молитви про дарування і осияння нас світлом Преображення, можуть бути слова Св. Єфрема Сірина: „Ти, що весь світ просвітив благодаттю, просвіти очі нашого серця, щоб возлюбити нам Тебе, Владико, і з любов’ю виконувати завжди волю Твою, згідно з заповітом Отця небесного на горі Фаворській: „Його слухайте!”.

І. В-ий

Прот. М. Угорчак

УСПІННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

Найтяжчий досвід в нашому житті — це неминуча смерть, що приносить людині страждання, фізичні болі, а врешті кінець нашому дочасному життю. Опертися цій кончині нам не сила, бо смерть це закон, бо кожний, хто вродився, мусить померти.

А все ж поза тією великою руїною, яку приносить смерть, ми таки не пропаді, ми можемо злагодити боязнь перед нею, можемо присмирити наші терпіння, можемо притупити жало смерті, якщо ми звернемося про поміч до нашої непорушної стіни, заступниці перед Господом, Пресвятої Богородиці. Лише тоді ми зрозуміємо, що закон смерті, це не є закон знищення, а глибоке релігійне таїнство, в якому звершується найдосконаліша жертва нашого дочасного буття, перед престолом Всевишнього.

Лише тоді ми поглибимо наше розуміння, що таїнство смерті це — тільки кінець страждань для недосконалої людської природи, що смерть

— це містичне визволення з неволі тіла для вищого життя нашої душі в Господі. І це таїнство смерті відкрила нам своїм святим успінням Пречиста Діва Марія. Попроцавшись із своїми улюбленими Апостолами, вона померла, а радше скажемо уснула небесним сном під покровом свого Єдинородного Сина Божого, який з глибокої пошани і любови до своєї Матері, не дозволив на тління її святого тіла, а взяв її з тілом до неба, як передає нам християнська традиція.

З глибоким пієтизмом поставився до цієї події наш український нарід, що виявив своїм окремим обрядом почитання Матері Божої. У нашій славній столиці Києві, в Печерській Лаврі, яка була колись осередком релігійного і культурного життя не тільки для всієї Русі-України, але й всього слов’янського світу, була церква присвячена саме Успінню Пресвятої Богородиці. Саме в цьому храмі відзначувало подію Успіння окремим і особливим обрядом, хресним

ходом з Плащаницею Матері Божої, яку обносили призначені до цього дівчата в оточенні побожних жінок. Це був спеціальний обряд, єдиний у всьому християнському світі, тож не диво що це торжество завжди зворушувало молячих.

Цим глибоким релігійним актом, український нарід засвідчував своє глибоке розуміння тайства смерті Пресвятої Богородиці, а також своє християнське ставлення до смерті взагалі, як невідлучної частини людського життя. Бо лише те може вмерти, що народилося, що прийшло на Божий світ. І це для християнина повинно бути завжди зрозумілим. „Бо ніхто з нас не живе сам для себе, й ніхто не вмирає сам для себе. Бо коли живемо — для Господа живемо, а коли вмираємо — для Господа вмираємо. І чи живемо ми, чи вмираємо — ми Господні (Рим. 14:7-8).

Навіть на смертельній постелі ми не залишені, бо з нами Господь, той, що відкрив нам таємниці життя дочасного і вічного. Тільки з нашого боку нам потрібно співдіяти Господнім плянам, і тому наше дочасне життя мусить бути чистим і непорочним, як у Пречистої Діви Марії. Наше життя повинно бути, як постійна молитва, щоб у годині смерті ми могли сказати з чистим сумлінням — Амінь.

Якщо ти перебираєшся до нового будинку, то

о. М. Федорович

НАША ВІРА — НАША СИЛА — НАШЕ ЖИТТЯ

„Поправді кажу вам: навіть серед Ізраїля Я не знайшов був такої великої віри!”

Матв. 8, 10.

Свята Євангелія, що її читаємо у четверту неділю по Зісланні Святого Духа, має за головну тему — нашу Віру. Сьогодні, коли безвір'я заливає світ, зокрема далеко, поневолену землю наших батьків, Україну, значення і вага нашої Віри дуже важливі. Зовсім не важливо чи нашим дітям лишимо по нашій смерті великий дім з гаражами. Колись, як замкнуємо свої очі, ніхто нас навіть не питає про наше конто в банку. Але питають нас про нашу Віру. Питають нас: скільки разів ми з нашими дітьми, або й онуками, спішили до Христа, як спішив євангельський батько. Питають нас — яку Віру ми залишили у спадку своїм дітям, онукам! Чи узброїли ми їх на незнаний шлях їхньої мандрівки в життя, що їм дали на дорогу в незнане майбутнє? Чи лише гроші?

У Св. Євангелії на четверту неділю по Зісланні Св. Духа чуємо прегарні слова Христа Господа у відповідь на прохання-молитву рим-

хочеш знати яких сусідів будеш мати. Коли ж переїжджаєш до іншого міста, щоб там жити, то ти теж хочеш знати, яка там залізниця, чи є фабрики, парки, озера, тощо. А задля того, що й ми маємо десь провести нашу вічність, ми мусимо теж дещо познайомитися. І тут помагає нам знання релігії, наша віра і врешті, що найважливіше, сам Господь Ісус Христос. Коли один з законоучителів приступив до Ісуса й запитав: Учителю, що мені треба чинити, щоб унаслідувати життя вічне, то що йому відповів Господь: Чини Заповіді!

Чинить, виконувати Божі заповіді, це перша умова, щоб тут на землі заслужити собі життя вічне. Христос Господь є наш учитель і Його нам треба слухатися. „Це Син Мій улюблений, що Його Я вподобав. Його слухайтесь” (Мф 17:5) звістив нам Дух Святий. Крім цього, найкращою хоронительською-опікункою доброї християнської смерті є Мати Божа. В християнській традиції Мати Божа, через свою святу смерть, стала покровительською християнської смерті. Її поміч повсякчасна і ніколи не заводить. Тож просім, щоб її святе покровительство осілило наші останні дні життя на землі.

Бо не маємо іншої помочі, не маємо іншої надії, крім Тебе Пречиста Діво! Ти нам поможи, у Тобі наша надія, у Тобі слава наша, бо ми твої слуги, щоби ми не повстидалися. (Богородич. Кондак)

ського сотника з города Капернауму: „Навіть серед Ізраїля Я не знайшов був такої віри”! А потому сказав Христос: „Іди, і як повірив ти, нехай так тобі й станеться”. Катехизм, це книжка, в якій зібрана коротко наука Св. Православ'я. Ця важлива книга про Божий Закон має чимало розділів, з яких перший починається богословським трактатом про Віру. Бо Віра, це початок усього добра. Це життя і сила кожного християнина.

Живемо в дуже важких часах. Правда, людство, в погоні за матеріальними добрими, в техніці поступило дуже вперед, але під духовим і моральним аспектом людина нашої доби відступила глибоко взад. Людство віддалилося від Христа, від Його Церкви, від молитви. А навіть воно стало далеко само від себе. Людина стала ворогом для самої себе! Хоч майбутнє закрите від нас, але з цілою певністю можемо сказати, що стоїмо перед великими подіями. Перед зовсім не веселим нашим майбутнім, майбутнім наших дітей та внуків. Стоїмо перед великою пробою нашого християнського духа, пе-

ред пробним каменем нашої прадідної Віри.

Від того часу, коли Христос об'явив світові правди нашої святої Віри — минуло майже дві тисячі років. Хоч Святі Євангелисти списали головні Правди Віри в своїх Євангеліях, то все ж таки трудно, а то й цілком неможливо, було самим людям зберегти ці об'явлені Правди Віри, без змії і людських пекеручень, до наших днів. Щоб цьому запобігти, Христос заснував Святу Церкву, і в ній, в її духовних надрах заховав найбільший скарб християнина, його Святу Віру. А щоб Св. Церква не могла нічого змінити, згубити, забути Христове вчення, Син Божий обіцяв Своїй духовній Обручниці особливу поміч — через Святого Духа! Тому правди Святої Віри, що їх проповідує Вселенська (Православна) Церква є ті самі, що їх заповів Ісус Христос. Що їх записали у Святій Євангелії Христові Апостоли, зокрема Св. Євангелисти.

Отже, наша Віра, в апостольському розумінні — це сильне, але й добровільне переконання, що все, чого вчив нас Христос, і чого в Його імені навчає нас Його Церква — є **Свята й не помилйна правда**. Наша Віра не може бути тільки здогадом: може так воно, а може й ні. Наша Віра мусить бути твердим, сильним переконанням, що все те, що Бог людям об'явив, є правдою! Немає у нашій Вірі більших, або менших „правд”, догм тощо. Більше, або менше правдивих істин. Всі вони рівно й однаково важні й великі, бо їх всіх об'явив Той самий Бог.

Дальше запитання: чому ж нам треба вірити? Перш усього тому, що того Бог від нас хоче. Що, як кажемо популярно, така Божа воля. Ображаємо Бога, коли не віримо в Його об'явлене слово, правду. По науці катехизису гріх невір-

ства, це один з найбільших гріхів. Коли дитина росте, дозріває, і врешті стає дорослою, тоді в її голові родяться різні запитання, як: Звідки взялась на світі людина? Пощо живемо на світі? Що з людиною по смерті? І на всі ці дуже інтригуючі запитання (і багато інших) дає ясну, задовільну відповідь тільки Віра. Віра нам каже, що людина вийшла від Бога (а не за теорією Дарвіна — від мавпи). Тільки одна Віра показує людині ясну дорогу життя, тільки вона дає зміст, сенс нашого життя на цім світі. Без Віри життя не має змісту, як будівля без фундаменту. Люди, що мають глибоку Віру звичайно спокійні, зрівноважені. Мораль людини — не оперта на Віру, це тільки зовнішня форма без змісту.

Хто не вірить в Бога, в безсмертність людської душі, в Божу справедливість, той не знаходить різновати в житті, той хитається між крайностями. Що головне: одна Віра в Бога й помертне життя дає людині потіху в терпіннях, в життєвих ударах долі, у родинних трагедіях. Де шукати полегшій, коли впаде на нас важке терпіння? Людина без Віри скаже: краще скоротити собі життя, як далі терпіти важко. А вже найбільшу розраду людині дає Віра в Бога в годині смерті, такий болючий хвилині нашого життя. Тому то Віра — наша сила в терпінні. Наш найбільший скарб життя.

У Св. Євангелії на четверту неділю по Зісланні Св. Духа читаємо, що чим сильніше вірить людина в Божу допомогу в неволі, тим певніше буде вислухана її просьба, молитва. Наша Віра, це абсолютне довір'я до Бога, нашого найкращого Батька на небесах. Наша Віра — наша сила, наше життя!

Раїса Зелінська

СВЯТА І РІВНОАПОСТОЛЬНА КНЯГИНЯ ОЛЬГА

„По ділах ваших вас судитимуть”, каже надня мудрість і вона має глибоке історичне виправдання. Майже кожний з наших князів мав ім'я дане йому народом і записане літописцями, ім'я, що відзеркалювало його діяльність, його заслуги перед народом, зглядно його хиб чи провини. Князь Олег дістав назву „Віщий”, Святослав — „Завойовник”, Володимир — „Великий”, Ярослав — „Мудрий”. Це князі, що вславились великими ділами, які нарід так і оцінив. Святополк, що вбив братів Бориса і Гліба і привів до Києва ворогів, дістав від народу назву „Окаянний”. Це доказ, що суд народу — справедливий суд.

Свята і Рівноапостольна княгиня Ольга одер-

жала від народу назву „Мудра”. Пригляньмося ближче її діяльності. Небагато сьогодні історичних джерел, які кидали б ясне світло на по дії того часу. Однак оповідання наших літописців і записки в грецьких хроніках дають нам уяву серед яких обставин жила і володіла наша велика княгиня Ольга.

Існує переказ, що вона була донькою перевізника. Князь Ігор, полюючи зі своїм двором у лісах Псковщини, захотів переїхати на другий берег річки. Перевізницею в тому човні була молода Ольга. Вона так сподобалась молодому князеві, що він взяв собі її за дружину. Найстаршу історичну згадку про княгиню Ольгу знаходимо в „Повісті временних літ”: „в літо

6411, (903) Ігор привезе себе жену от Плескова і би мудра і смисленна". Великою пошаною втішалась молода княгиня на дворі свого мужа. Проживала вона в Вишгороді, недалеко Києва. Згідно з історичними даними, у посольстві до Греції, побіч посла князя Ігоря, був посол і його княгині.

Князь Ігор був володарем хоробрим. Він любив більше воєнні походи, ніж управління державою. Вісткою, що кидає деяке світло на відносини в Ігоревій Державі і на проникання до неї християнства, є договір з греками, після одного з походів. Як подає літопис, християнська частина Ігорової дружини присягала вірність дотримання умов договору в Соборній Церкві Св. Іллі в Києві. Друга ж, поганська частина, присягала поганському богові Перунові. Дальше літопис каже: „Руські християни у випадку порушення присяги будуть покарані Богом. Вседержителем вічним осудженням, а погани не одержать помочі ані від Бога ані від Перуна". Текст того договору свідчить про велику релігійну толерантність в Руській державі. Можна сподіватись, що хрещення княгині Ольги, а з нею і всієї України-Русі, відбулося б багато раніше, коли б історичні події пішли іншим шляхом.

Як уже було сказано, князь Ігор був постійно в походах. Державою управляли воєводи, що й спричинило бунт деревлянського племені, яке відмовилось платити данину Києву. Князь Ігор пішов походом на деревлян. Втихомиривши їх, наладнав податкові справи, а коли повертався до Києва, був деревлянами схоплений і жорстоко замучений. І тут на політичну арену виходить молода княгиня Ольга, як регентка нелітнього сина Святослава, наступника князя Ігоря. Можна додуматись, що були й інші претенденти на регентство, але розум і державно-політичний хист молодій княгині переважили, і управління державою доручено їй. Літопис бо каже, що вона була мудріша за всіх. Володіла княгиня Ольга Руссю-Україною 20 років, з яких лише два роки були роками війни. Мирна політика княгині Ольги сприяла внутрішньому розвитку держави і зростові її значіння в світі. Це також є доказом миролюбної вдачі княгині Ольги.

Згідно з літописом, вбивши князя Ігоря, деревляни сказали: „Це ми вбили руського князя. Візьмим його дружину Ольгу для нашого князя Мала, а з Святославом зробимо, що схочемо". З тією метою послали деревляни до Києва послів. І тут княгиня Ольга виступає в повній величчї вірної дружини і мудрої володарки. Бунт деревлян міг потягнути за собою бунти інших племен і загрозити цілості держави. Тому не почуттям скривдженої дружини і матері осиротілого сина керується Ольга в розправі з дерев-

лянами, а в першу чергу добром дорученої їй держави. Вона рішуче відкинула деревлянський плян одружити її з князем Малом. Згідно з даними літопису, перших і других деревлянських послів-сватів в Києві знищено. Тоді княгиня Ольга вибралась зі своїм двором відвідати могилу свого мужа в Іскоростені. Як каже літопис, Ольга йшла зі своїм двором до місця, де був вбитий князь Ігор, і плакала. Сказавши насипати високу могилу, княгиня Ольга зарядила справити по князеві Ігорю тризну. Після того пішла походом на деревлян. Майже цілий рік війська княгині Ольги облягали Іскоростень і ніяк не могли його взяти. Взявши Іскоростень підступом, княгиня Ольга встановила для деревлян справедливі норми податків, проти яких вони вже більше не бунтувались.

Заспокоївши деревлян, княгиня Ольга відвідала Новгород, щоб у північних областях утвердити владу Києва. В більших містах повстання свої залоги, так звані повсти, усталила справедливі норми данин. З зовнішніми сусідами вона утримувала мирні добросусідські взаємини, бо за час її регентства літопис не подає ніяких зовнішніх воєнних походів. Дипломатичні справи княгиня провадила сама.

В 954 р. княгиня Ольга вибралась в подорож до Греції. Грецьким імператором був тоді Константин Порфірородний і з його записок ми довідуємось, з яким великим почотом приїхала туди наша велика княгиня. Були з нею: 12 жінок княжого роду, 16 жінок її двору, 20 послів, 42 представники купецтва і священник отець Григорій. Прийняття княгині Ольги на цесарському дворі відбувалося за слідуєчим порядком: княгиня Ольга ввійшла зі своїм почотом до палацу через сад, відпочивши в гостинній залі, була запрошена на зустріч з імператором і його двором. Після церемоній привітання з імператором і його двором, княгиня Ольга відвідала його дружину і була запрошена на обід.

Записки Константина Порфірородного не подають докладно, з якою метою приїхала княгиня Ольга до Греції, ані змісту переговорів з нею. Можна догадуватись, що переговори мали політично-торговельний характер, про що свідчить склад почоту княгині Ольги (20 послів і 42 представники купецтва).

Судячи по почестях, з якими княгиня Ольга була прийнята на дворі Константина Порфірородного, можемо вважати, що вона вже тоді була християнкою, що також потверджує присутність отця Григорія в її почоті.

З другого боку, літопис з тою подорожжю до Греції зв'язує її охрещення. Літопис оповідає про залицяння імператора Константина Порфірородного до княгині Ольги і як вона його перехитрила раз, відмовляючи руки тому, що вона ще поганка, а потім вибравши собі його

за хрещеного батька, ставить якраз це за перешкоду до одруження. Ці записки літопису мають дещо легендарний характер, бо, як виходить з грецьких джерел, Константин Порфірогенний в цей час був одружений і в церемонії прийняття княгині Ольги брала участь його дружина.

Від'їхала княгиня Ольга з Царгороду, доставши багаті дарунки.

Точна дата хрещення княгині Ольги нам не відома. Однак сам факт охрещення свідчить про її велику відвагу і силу характеру. Вона поступила так, як їй наказувало сумління, не побоювшись того, що нарід її ще поганський і до своїх божків прив'язаний. Християнський світогляд добра, любови, милосердя і всепрощення більше промовляв до її серця, як поганський світогляд помсти і підбою.

За словами літопису, княгиня Ольга нераз говорила до свого сина Святослава: „Я, сину, пізнала Бога і радію цим. І ти, як пізнаєш Його, будеш тішитися разом зі мною”. Святослав відповідав їй: „Як я прийму нову віру, мої дружинники будуть сміятися з мене”. „Як ти перейдеш на Христову віру, то й твоя дружина перейде” — відповідала княгиня Ольга.

Князь Святослав вдачею був подібний до сво-

го батька. Його манили походи і нові завоювання. Сам він християнства не прийняв, але з великою пошаною ставився до релігійних почувань своєї матері, Христової віри не переслідував, а навпаки — давав їй можливості ширитися і рости.

Зробивши підсумки літописних згадок, перед нами стає постать мудрої володарки, вірної дружини і доброї матері, людини, що знала собі ціну і вміла заставити інших її шанувати. Залишившись в молодому віці вдовою, могла собі напевно знайти мужа, але вона рішила своє життя присвятити державі, синові і внукам. Її глибока душа переросла вузькі рамки поганського світогляду. Вона шукала Єдиного Бога, а знайшовши, прийняла Його. Тим своїм відважним кроком княгиня Ольга вказала шлях всьому українському народові. В християнській вірі виховала свого внука Володимира, який закінчив розпочате діло, охрестивши в 988 р. всю Русь-Україну.

Померла княгиня Ольга в липні 969 р. в Києві і, за словами літопису, за нею дуже плакав син, внуки і всі люди.

Княгиня Ольга була провісницею християнства в Україні і наша Церква визнала її за Рівноапостольну і Святу.

Архiepіскоп Володимир

ПРОСЛАВМО ПРОСВІТИТЕЛЯ УКРАЇНИ — КН. ВОЛОДИМИРА

„Подібного до апостолів, вельмихваленого Володимира, Отця і навчителя нашого, зібравшись, вшануємо, бо через нього віру в Христа Бога ми прийняли та з темряви до світла наблизившись, очі серцешні просвітили. Пам'ять його святкуючи, всі вкупі радіймо, здобувши його як провідника до царства небесного” (стих. Утр.).

28 липня Св. Українська Православна Церква щороку прославляє пам'ять уродженого вічної слави добродія і просвітителя України Св. князя Володимира, а 14 серпня відзначає пам'ять хрещення наших предків — українців (988 р.) і цим нагадує нам про торжество в минулому Православної віри в Україні. З цієї нагоди згадаємо про кн. Володимира як просвітителя нашої Батьківщини світлом Православної віри та про долю Православ'я в Україні в наші дні.

Князь Володимир в перші роки свого князювання жив, як нечистий поганин, і був мстивий, честолюбний та ідолопоклонник. Аж ось, як каже Митрополит Київський Іларіон (XI в.), „він зрозумів суєту ідолюського заблудження і знайшов єдиного Бога”. Виховуючись під наглядом

своїї бабусі княгині Ольги, горливої християнки, Володимир бачив її християнську побожність, чув її ніжні переконувальні батька його Святослава полюбити ту віру, ціну якої вона вже знала, і прийняв у серце своє насіння християнського виховання. Тепер пам'ять голосно говорила про Ольгу, про Бога, про християнську віру. Душа князя шукала світла і миру, і для досягнення цього князь уживав всіляких заходів. Як свідчить літописець преподобний Нестор, князь Володимир приймав посольства від християн, магометан і жидів. Всі хвалили свою віру, але більше всіх сподобалася князеві віра грецька, особливо тоді, коли грецький чернець, познайомивши його з історією спасіння роду людського та з історією Православної Церкви, показав йому картину Страшного суду, і князь з глибоким зітханням промовив: „Добре там праведникам і горе грішникам!” Краса Богослуження грецького, яку бачили послі князя, приклад Ольги, наймудрішої з людей, а також державні міркування привели князя до рішення прийняти Православну віру від греків. Князь Володимир охрестився з ім'ям Василь і став справжнім послідовником Христової

науки. За словами літописця, він був вірний муж, лагідний і мудрий князь, наставник побожних, ревний поборник євангельської істини. „Хто зобразить велике множество твоїх милостей і щедрот, які ти вдень і вночі показував убогим, сиротам, хворим, вдовам і всім, що просили милостині!” — викликає Митроп. Іларіон. Христолюбива душа князя тепер засяяла чоловіколюбством і милосердям, і ці чесноти найкраще промовляли поганам про благодійність християнської віри.

Через два роки по охрещенні Володимира були охрещені й кияни, для яких князь був хрещеним батьком. Кн. Володимир щиро молився за новопосвячених своїх підданих словами такої молитви: „Зглянься Боже, на нових людей Твоїх, дай їм пізнати істинного Бога й утверди в них віру правдиву і непохитну”. І молитовні бажання й надії князя здійснились: земля Українська стала очищатися від мерзоти ідолослуження, з'явилися скрізь храми Божі, християнські школи, і залунала проповідь Св. Віри. І недарма Митрополит Іларіон, прославляючи кн. Володимира, з захопленням звертався до спочилого князя словами: „Подивись на сина твого Юрія (Ярослава), на внуків, правнуків, як вони живуть під охороною Господа, як благовір'я підтримують, як вчащають до церкви, як прославляють Христа. Подивися на місто, що сяє величністю, на пишні церкви, на християнство, що зростає, на міста, що святими іконами прикрашаються і Божественним співом наповнюються і, побачивши все, звеселися й похвалили Бога”. Віра Христова зм'ягчила грубі звичаї людей, виховала сонми праведників, ввела й освятила все, чим вславилася Україна, чинила велике чудо відродження. Божа премудрість визначила кн. Володимирові вірний шлях до спасіння в Церкві Східній, охоронительці Православ'я. Віра Православна була основою нашої державности, нашого культурного розвитку та цілого життя нашої нації.

Однак, з допущу Божого, ось уже п'ятий десяток літ нашою Батьківщиною володіє безбожний і богоборний ворог, що знищив наші віковічні Святині та культурні надбання тисячолітньої історії нашої нації. Слова єпископа Володимирського Серапіона (XIII в.), колишнього ігумена Києво-Печерської Лаври, що їх він сказав з приводу татарського лихоліття в Україні, лише блідо-висловлюють те, що заподіяв жорстокий ворог в Україні: „Зруйновано церкви Божі, осквернено священні сосуди, потоптано святощі, святителі дісталися в поживу мечеві, тіла преподобних ченців викинені на їжу птахам. Кров батьків і братів наших, як вода, напоїла земню”. бо „навів на нас Бог народ немилосердний, народ лютий, що не пощадив ні

юної краси, ні немочі старих, ні безсилля дітей”. Мерзота запустіння, що породжує невимовну скорботу в серцях побожних християн-українців, панує тепер на тих місцях, де стояли колись наші величні храми і святині, серед них деякі княжої доби, та скромні, але чарівні сільські церкви. Навіки загинули дорогоцінні пам'ятники слави нашої сивої давнини й пізніших часів, що промовляли нам про нашу колишню славу й велич культури нашого народу. Немає більшості храмів і святинь Києва, Чернігова, Житомира, Харкова, Одеси та інших міст і безлічі, побудованих жертвенністю й горливістю побожних людей, тих церков і церковок, що, як пишні квіти, рясніли в кожному містечку й селі: вони зрівняні з землею, або стоять напівзруйновані, або обернені на кіно-театри, зерносховища чи стайні.

Страшних спустошень, опоганення й руїни зазнали наші хмари і святині від руки кровожерного ворога, але ще страшніші спустошення і руїни зробили і роблять безбожні можновладці в храмах душ нашого колись побожного народу. На ці твердині, зруйнувавши й збезчестивши видимі храми, наш ворог спрямував нищівний безнастанний вогонь безбожницької пропаганди, якою отруює душі молоді і старих людей, щоб викоринити з людського серця навіть саму згадку про Бога. І треба сказати, що ворог досягнув значних успіхів в цій ділянці, бо вже цілі покоління виростили без Св. хрещення, без віри в Бога, без Хреста і підвалин християнської моралі.

Плаче за своїми храмами й святинями наш поневолений народ, позбавлений безбожною владою права й можливості молитися і приносити Богові свої жалі і скорботи, як плакав колись пророк Єремія на руїнах зруйнованого Навуходоносороном Єрусалиму й його храму. Рана нашої Батьківщини, „мов те море, широке, хто ж здолає її загоїти?” (Пл. Єр. II, 13). Тільки благодать і сила Божа, і тому молимося словами Митроп. Київського Іларіона: „Боже! Вкрати Свій гнів, змилосердися, прожени ворогів, Церкву Свою розбудуй, Своє добро збережи, молодь спаси. Всіх, що в роботі, в полоні, на засланні, в темницях, в голоді і наготі — всіх помилуй, всіх потіш, зсилаючи їм радість тілесну і душевну”. Вірмо слову Божому, що „дорога безбожників загине” (Пс. I, 6), і Бог відплатить Своім ненависникам (5 кн. М., XXXII, 41).

**ОКЛАДАЙТЕ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД
„УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО СЛОВА”**

КОМУНІКАТ

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ ВІДБУЛА СВІЙ XVI СОБОР

Отця д-ра Григорія Удода обрано на становище Голови Президії Консисторії; обрано нову Консисторію, в складі якої є дві жінки; проголошено становище до України і Православної Церкви в Україні та постановлено змінити назву Церкви з „Українська Греко-Православна Церква в Канаді” на „Українська Православна Церква в Канаді”. Для вироблення становища Церкви до нових духовно-моральних процесів та рухів постановлено створити спеціальну Митрополічу Богословську Комісію.

ВІННІПЕГ, Канцелярія Консисторії УГПЦК — Українська Греко-Православна Церква в Канаді, в дні з 3 до 6 липня, 1980, відбула свій XVI Звичайний Собор. Собор був започаткований Божественною Літургією в колегіальній Каплиці Св. Андрея Первозванного, програму своїх діянь він переводив у приміщеннях Манітобського університету, а завершив їх Божественною Літургією і кінцевою сесією в Катедрі Пресвятої Тройці в Вінніпезі.

Собор був попереджений засіданням Консисторії старого складу, а наради Консисторії нового складу й констатування Президії Консисторії відбулися в суботу 5 липня.

До головніших завдань XVI Собору належала справа зміни Чартеру (Хартії) Церкви, з пропозицією краще специфікувати назву Церкви через усунення прикметника „Греко” й ідентифікувати її „Українська Православна Церква в Канаді”. Собор цю пропозицію прийняв однодушно, тепер на неї треба ще апробати Канадського Парляменту. Іншою важливою справою була проблема допущення, крім офіційної української, іншої мови в житті Церкви. Собор вирішив цю справу в той спосіб, що допущення іншої мови мусить мати апробату Президії Консисторії й Владики Митрополита; вони ж мають встановити й оголосити межі для вживання неукраїнської мови. Це являється допущенням своєрідної двомовності — не в загальну структуру Богослуження, а в контекст педагогічної комунікації, — пастирського порозуміння з вірними.

XVI Собор привітав спільні заходи трьох Українських Православних Митрополій відносно нормалізації церковного життя православних українців в Австралії та відносно святкування 1000-річчя Хрещення України й Української Православної Церкви.

Крім того, Собор оголосив привіт Українському Народові в Україні й заявив солідаризацію православних українців Канади з його волелюбними, патріотичними й гуманними аспіраціями та звернувся до діаспорних українців викорис-

товувати всі можливості, щоб мобілізувати моральну підтримку України з боку своїх урядів та міжнародних репрезентацій. XVI Собор заявив співчуття й виrozumіння ситуації, в якій живе Українська Православна Церква в Україні, висловив їй признання за вірність ідеалам служення Богові і людям, а одночасно й жаль, що в нас немає можливостей на нормальні контакти.

Відносно своїх внутрішніх потреб та справ, Собор обрав новий консисторський провід: на становище Голови Президії Консисторії, з трьох кандидатів — досюгочасний Голова, Митрат Дмитро Лучак, Прот. Григорій Удод і Прот. Мирослав Кришук, — Собор обрав Отця д-ра Григорія Удода — Настоятеля Катебри Пресв. Тройці в Саскатуні; в члені Консисторії обрано від Духовенства: Митрата Михайла Боднарчука, Свящ. Ігоря Куташа, Прот. Степана Ярмуса, Свящ. Василя Василіва, Прот. Степана Зузака, Прот. Максима Олесюка, Свящ. Віктора Лакусту і Прот. Петра Бублика. З мирян: пані Надію Боднар, Володимира Базюка, д-р Дмитра Ципивника, Дмитра Кирилюка, д-р Петра Кондру, Мирослава Карп'яка, д-р Василя Зміївського, пані Галину Мельник і Євгена Федака. Собор також обрав Церковний Суд, і Голів Комісій: Адвоката Ростислава Дзеніка для Статутової Комісії, Архипресвітера С. В. Савчука для Комісії Зовнішніх Зв'язків. Крім того, Собор звернувся до Блаженнішого Вл. Митрополита Андрея з проханням створити спеціальну Митрополічу Богословську Комісію для простудіювання проблем, що їх викликає модерне життя і на які ще церковної відповіді немає.

На своїх перших нарадах в суботу 5 липня, Консисторія констатувала нову Президію в такому складі: Отець д-р Г. Удод — Голова, Свящ. В. Василів — заступник Голови, Прот. С. Ярмусь — секретар, д-р П. Кондра і Д. Кирилюк.

Шістнадцятий Собор УГПЦК в Канаді був попереджений Всеканадською Пастирською Конференцією, яка узгіднила і предлужила Соборові свої внески. На Соборі було 233 делегати від Громад, 65 Священиків і понад 130 гостей. Перед Собором працювала Передсоборова Комісія під головуванням Д. Кирилюка та Підготовна Комісія для розгляду резолюцій пропонування Церковними Громадами. Під час Собору, крім інших звичайних, працювала також Пресова Комісія; вона відповідала за влаштування пресових конференцій і видання пресових комунікатів.

3 нагоди XVI Собору, в суботу 5 липня відбулася XXVII конвокація Колегії Св. Андрея.

В числі 10 градуантів, Достойного Суддю І. Р. Соломона вшановано почесним докторатом Церковного Права.

XVI Собор УГПЦеркви в Канаді — відбувся;

він зворушив почування, збудив чимало надій. Однією з тих „надійних” справ була постанова Собору влаштовувати спеціальні семінарі так для Духовенства, як і для бажаючих мирян.

ПРАВОСЛАВНІ В РОЗСІЯННІ

Минулого року, 5 травня, єп. Фінляндський Павел виголосив у Швеції, в Ескільсоні, доповідь про ставлення окремих православних церков до православних вірних, які перебувають поза межами їхніх батьківщин.

Доповідь єп. Павла — це підготовчий матеріал для праць майбутнього Вселенського Собору, а однією із справ, над якими Собор застановиться, є складне положення православних у розсіянні.

Хоч ця справа, порівнявши з іншими, значно важливішими (як напр. утиски Православної Церкви в СРСР), не повинна б бути центральною, однаке їй надається особливого значення. Тож доповідач наголошує ваговитість цієї справи, яка мала бути навіть головним пунктом схваленень Собору.

Очевидно, що йде про намагання деяких церков, головню тих, що є залежні від державної влади, — обмежити самостійне існування церков поза батьківщиною. А тому, що саме Українська Православна Церква є однією з таких церков, то з цією доповіддю, що її нижче наведено в цілості, повинні занайомитись наші вірні.

Існування УПЦеркви нині вже переходить поза чисто церковну ділянку і з Москви постійно йдуть намагання її зліквідувати так, як зліквідовані в СРСР Українська Автокефальна Православна Церква і Українська Греко-Католицька Церква.

Від Редакції

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВИРІШЕННЯ ПИТАННЯ ПРО ПРАВОСЛАВ'Я У РОЗСІЯННІ

Розсіяння православних

Як добре відомо, традиційна назва Східня Православна Церква вже не є цілком точна, бо поважне число православних переселилося — особливо під час цього століття — до всіх частин світу. Зокрема це торкається Західньої Європи та Америки, де численні громади, епархії і церковні організації потворилися поза общинами походження і розвитку православних місцевих церков.

Тому у країнах Західної півкулі про Православну Церкву (тепер) знають більше, ніж перед тим. Однак ствердження Православ'я по-

важно послаблене тим, що православні у їхньому новому середовищі або й там, де вони живуть у поколіннях, перебувають поділені за національністю або церковними юрисдикціями. У більшості випадків вони не об'єднані, себто не позначені спільнотою, не згадуючи вже про співдію Православ'я. Це виразно позначилося й у відносинах між матерніми церквами в Європі і на Близькому Сході. Тож „розсіяні” (Ів. 7:35) православні, або православне розсіяння, становить проблему само-по-собі, для його Церкви-Матері та для усього Православ'я. Постає дійсно плутанина, що її не легко роз'яснити; вона викликає здивування членів інших віровизнань, сповільнює закорінення апостольського посланництва Православ'я у тих нових країнах та створює глибокий жаль серед тих православних, які люблять їхню Церкву і спостерігають, як православне роз'єднання особливо відштовхує молоді покоління від традицій Православ'я і робить їх піддатливими впливам чужим їхній батьківській вірі.

Питання розсіяння — для вирішення Собору

Важливість справи розсіяння підкреслено вміщенням її як першу серед десяти обговорень, які ми прийняли для розгляду і схвалення майбутнього Православного Собору — Великого і Святого Синоду. Вивчення і вияснення цього пункту було доручено п'ятом церквам: Константинопільському, Антіохійському, Московському, Румунському патріархатам та Грецькій Церкві (Епіскопсіс, ч. 163 — 1.3.1977).

3-поміж згаданих церков — патріархати Антіохійський, Московський і Румунський висловили у справозданнях, — як цього вимагалось, — свої погляди. В додатку про цю ж справу висловив на папері свій погляд Олександрійський патріархат.

Поскільки пункт про розсіяння є найважливіший і найтяжчий між тими, що їх розглядатиме Собор, то є доконечним, щоб підготовлений до цієї справи матеріал був загально знаний, зокрема для розсіяння, що його він торкається. Очікуючи на час, коли підготовчий до Собору матеріал буде у цілості опублікований, ми покищо мусимо задоволитися доступними зведеннями документів про православне розсіяння, що їх опрацювали згадані вище церкви.

Цитуючи і розглядаючи ці документи, ми

живаємо лише ініціали патріархів: Антіохійський (АН), Московський (М), Румунський (Р) і Олександрійський (ОЛ).*

Усі документи про пункт розсіяння, признають, що сьогодні розсіяння — найголовніша проблема усієї Православної Церкви, що вимагає вирішення, бо це є „загроза православної єдності, яка навіть затемнює засновки православної науки про Церкву (екклезіології)” (М).

Олександрія і Москва розглядають утворення розсіяння, — перша від р. 1453, друга від 1920-х років. Румунія, не торкаючись актуальних історичних обставин і виявів розсіяння, наголошує суттєве у діяспорі з погляду канонічного і устрєвого. У документах усіх патріархів знаходяться більш чи менш конкретні пропозиції для розв'язання справи розсіяння православних.

Спочатку ми розглянемо документи патріархів Антіохії, Румунії, Олександрії, після чого розглянемо побажання патріархату Москви, — як вирішити про розсіяння.

Репорт Антіохії

Репорт Антіохії виготовлений у формі повідомлення, адресованого до Генерального Секретаря Конференції підготовки Великого і Святого Всеправославного Синоду, митрополита Дамаскіноса. Його можна навести повністю, як вступ до цього повідомлення:

„Як Вам відомо, Антіохійська катедра вважає своїм обов'язком висловити думки і поради щодо справи розсіяння. Дозвольте мені викласти Вам мої думки і пропозиції, що їх я мав можливість зібрати від нашої Синодальної установи.

Ми познайомилися з статтями, які були опубліковані кілька років тому щодо цього питання. Ми також розглянули листування про розсіяння між різними православними престоломи. Дискусії з особами, що очолюють православні розсіяння, поважно розкрили перед нами погляди, що раніш видавалися нам дуже складні або й неможливі до зрозуміння. Усе це, як рівнож часті справоздання про обставини Православ'я в Європі, Америці й усюди, дали нам підставу виявити наступні висновки і погляди.

* Найкоротший папір з Антіохії має лише дві сторінки; Олександрії — п'ять сторінок, а Москви — сорок сторінок. Олександрійський текст, складений митроп. Мефодієм Аксумським, датований: Аддіс Абеба, лютого 1978. З Антіохії надіслав митроп. Ігнатій Лаодікійський, датований: Сирія, 16 листопа. 1977. Румунський документ анонімний. Московський текст виготовила Комісія Християнської Єдності і Міжцерковних зносин Свящ. Синоду Моск. патріархату, за підписом її голови, митроп. Ювеналія Крутицького і Коломенського.

1) Православне розсіяння дозріло настільки, що необхідно зважити його по-новому і то так, щоб досягнути висновку.

2) Ми мусимо добачити покликання православною розсіяння не тільки у зберіганні минулого для сучасного, але й у ставанні динамічним і творчим складником у його оточенні.

3) Щоб зберегти цілість Церкви та зміцнити свідчення Православ'я, необхідно досягнути єдності православних у різних ділянках розсіяння.

З цього погляду ми доходимо до таких висновків:

1) Бажано, щоб Собор визнав усі православні Церкви розсіяння, якщо тільки немає поважної причини цього не вчинити.

2) Бажано, щоб були створені місцеві синоди (собори), охоплюючи, як їхніх членів, єпископів православних церков окремих територій. Зокрема це повинно бути здійснене в Європі, Америці, Австралії та й скрізь, де це буде необхідно.

3) Повинно надати автокефалію усім церквам згаданих вище країн. Місцеві собори (синоди) материнних автокефальних церков мають про це вирішити і визначити границі.

4) Традиційні апостольські і вселенські правила Православної Церкви повинно дотримати, щоб в окремому місті був би тільки один єпископ, а у кожній провінції тільки один митрополит.

5) Відносини між церквами-матерями і церквами у розсіянні мають бути братні й сердечні, як це властиво духові Православ'я і ствердженню, що всі є для одного і один для всіх.

6) У парафіях належить зберігати культурні, мовні та інші національні риси, оскільки вони не розривають єдності місцевої церкви або цілості окремої епархії.

7) Під час здійснювання автокефалії, бажано, щоб були шанобливо визнані на цих обшпах інші християнські віроісповідання, — щоб наше розсіяння у своєму власному триванні не забувало вищої мети, єдності усієї Церкви та щоб воно не стало завадою такої єдності.

Репорт Антіохії короткий і виразний. Ствердження його четвертого пункту щодо перебування одного єпископа в окремому місті не слід розуміти, що мова йде про нинішні міста, населення у деяких з них є більше ніж населення колишньої Візантійської імперії. Головні вказівки Антіохії виразні: розсіяння дозріло, щоб розвинулися у нові церкви, які належить визнати як автокефальні та керовані місцевими соборами єпископів. Це, звичайно, залежить від ступеня дозрілості у кожному окремому випадку.

Румунський погляд

Документ Румунського патріархату наголошує право кожної автокефальної Церкви-Матері керувати своїм власним розсіянням та стверджує, що загалом існування національних церков є у згоді з вселенськістю Православ'я. У протилежності до цього видається, що надто підкреслено про націоналізм, як чинник, що руйнує одність Православ'я. Цим виявляється прагнення окремої юрисдикції управляти розсіянням іншої автокефальної Церкви.

Далі Румунія наголошує, що контакти між Церквою-Матір'ю і групами в розсіянні зміцнюють Православ'я як цілість. Говорячи про залежність розсіяння від його Церкви-Матері та про необхідність втримати зв'язок з нею, Румунія визначає особливе місце розсіянню, що створилося в наслідок місійної діяльності.

Православні у розсіянні, які зродилися в наслідок місійної праці автокефальної Церкви, мають розглядатись окремо, як православні громади, сформовані у країні, які не мають національної Православної Церкви, та:

а) Розсіяння, створені місійною працею, втримують тісний зв'язок з тією автокефальною православною Церквою, яка виплекала їх.

Те, що члени такого роду розсіяння є іншої національності аніж Церкви-місіонера, дає, звичайно, їм підставу якнайшвидше здобути автономію, зокрема автокефалію.

Національні автокефальні православні церкви, що займаються місійною працею, сприймають такий процес як додатний і підтримують його, аж доки переконаються, що Церква розсіяння досягнула належну зрілість і є спроможна до самоуправи.

б) Православні громади, які існують у країнах де немає національної автокефальної православної церкви, можуть звернутися до автокефальної православної церкви, яка краще організована (поза згаданою країною) з пропозицією прийняти їх під її духовний провід, — щоб їм досягнути сфери Вселенської Церкви у сприятливіших умовах.

Відгукнувшись на такого роду побожне звернення, національна православна Церква має подати допомогу, яку тільки може, — в ім'я спільної віри і братньої любови.

Олександрійське розв'язання

Після Румунії ми переходимо до документу складеного Олександрійським патріархатом. У ньому є просте і доцільне пояснення розв'язки питання розсіяння: усі географічні обшири, що знаходяться поза кордонами автокефальних церков, підлягають управлінню Константино-

пільського престолу, себто усе розсіяння світу є у юрисдикції Вселенського патріархату і перебуває у канонічному керуванні Константинопільського патріархату. Принагідно, як про винаятки, згадано, що розсіяння у наслідок місійної діяльності, належить керівництву Церкви, яка проявила місійні зусилля. Явище, що церкви у розсіянні були і ще є під зверхністю тих автокефальних церков, з яких вийшли члени розсіяння, є, за гадкою Олександрії, „неканонічним становищем, хоч би навіть і можливим у практиці”.

Далі Олександрія запитує: „На яких підставах — коли мова про управління церквою — має православне розсіяння підлягати Вселенському Патріархату?”. І на це відповідає:

28 правило 4-го Вселенського Собору дає Вселенському престолові право управляти християнами варварських країн і чужинецьких племен та поставляти єпископів для „людей інших племен”.

Згідно з вживаною інтерпретацією, кожний, хто не розмовляє грецькою мовою, вважається „варваром”, як рівнож кожний, хто не мешкає у кордонах Візантійської Імперії. Про це саме говорить 30 правило 6-го Вселенського Собору, який вважає, що „варварські церкви” це церкви інших племен.

Після розколу Римської Церкви, Вселенський Патріархат перейняв керування тими країнами і обширами, які перед тим належали до Риму.

Далі Олександрія вияснює:

Приписи про керування церквою відносяться до географічних кордонів, а не до вірних, що мешкають там; тож, у цьому розумінні, розсіяння розуміється як географічний вимір православних, що перебувають поза кордонами автокефальних церков.

Свою теорію Олександрія підтримує питанням: „Яка була думка визначних православних ієрархів і богословів про православне розсіяння?”

На підтвердження вона наводить гадку трьох російських єпископів, які стали членами розсіяння. Ми цитуємо тут гадку першого.

Митрополит Платон російської православної Церкви, що жив в Америці, довго зупинявся над становищем Православ'я в Америці й так висловив свій погляд: „Спостерігаючи, що дух тісного єднання зникає у співвідношеннях автокефальних церков, я вже давно поділяю гадку, що Вселенському Патріархату треба надати такі права, щоб він став Ватиканом Православ'я”.

Поскільки це є документ призначений для підготовки Великого і Святого Синоду, то погляди окремого ієрарха в особливих обставинах (у р. 1919), — що їх наведено на підтрим-

ку Олександрійського твердження, — що увесь світ належить юрисдикції Константинополя, не може мати реального значення, якщо порівняти його з іншими нинішніми офіційними висловами православних церков про цю саму справу.

Тепер погляньмо на інші твердження Олександрії, доки розглянемо, що говорять інші автокефальні церкви про Олександрійську теорію.

Виходячи із згаданого вище погляду, Олександрія гадає, що всі групи розсіяння у Європі, якої б вони не були національності, мусять бути підпорядковані добре-зорованій ієрархії Вселенського патріархату. В Америці можуть бути незалежні епархії, які б визнавали, як їхнього провідника, екзарха Вселенського Патріарха. Такий погляд спирається також на обставини, що нині підлеглість не має значення, тож немає підстави підіймати питання про нові автокефальні церкви.

Документ Олександрійського патріархату загадковий, бо Олександрія не була включена до тих церков, яким був призначений розгляд розсіяння. Однак, оскільки з другого боку нам не було доручено рапортів Константинопільського патріархату і Грецької церкви, то лишається неясним, чи ми не повинні розглядати Олександрію, як також представницький голос тих церков.

Олександрійська теорія з погляду інших церков

Час розглянути погляди церков Антіохії, Румунії і Москви щодо Олександрійської теорії про те, що Константинопільський престол має владу над усім розсіянням.

Як ми зазначили, у Антіохійському погляді не було найменшого посилення на привілеї Вселенського Патріарха над розсіянням в усьому світі. Навпаки, там висловлено погляд, що зв'язки церков розсіяння з їхніми рідними церквами є природні, аж доки розсіянням буде забезпечена автокефалія, повна незалежність.

У документах Патріархатів Румунії і Москви є багато матеріалу і покликань щодо канонічного устрою Православної Церкви, які вказують, що „засада приналежності до окремої нації є також природною основою права кожної автокефальної православної церкви утворювати та керувати їхнім власним розсіянням. Це засновок, що його здійснює Церква з самого початку її канонічного існування та який є наріжним каменем автокефалії” (Р:4).

Це право кожної автокефальної православної церкви управляти своїм розсіянням, виявляє правну рівність усіх православних автокефальних церков, — рівність, яка не залежить від розміру, віку чи першості їхніх престолів.

Це право спирається на дусі Євангелії і на канонічних традиціях Православної Церкви. Ця традиція стверджена наступними приписами:

6-те правило 6-го Вселенського Собору вимагає рівності усіх автокефальних церков. 2-ге правило 2-го Вселенського Собору встановлює, що розсіяння мусить управлятися за устійненою традицією (себто тими єпископами, які були зверхністю з самого початку). 28-е правило 4-го Вселенського Собору забезпечує, винятково і з обмеженнями, право Константинопільського престолу надавати єпископів провінціям Понту, Азії і Тракії. Це виявляє, що згадані вище правила не відносяться до цілості та не охоплюють усе розсіяння (Р:2).

Документ патріархату Москви — у згоді з Румунським — пояснює, що 28 правило згаданого Собору важливе і відноситься до трьох провінцій, які належали до цивільної юрисдикції Константинопільського престолу і до варварських областей, що були пов'язані з ними та що архієпископ був уповноважений поставляти митрополитів у тих провінціях. А це є цілком різне від очолювання розсіяння усього світу. До того ж, документ Російської Церкви займається ширше інтерпретуванням інших канонів, на яких Вселенський престол спирає свої вимоги щодо привілеїв у його відношенні до інших автокефальних церков та понад таке першество, яке традиційно стверджено, як перший між рівними.

Румунська церква описує чому послаб дух єдності Православ'я. Це із-за: прямовання деяких православних церков керувати іншими, з претензіями легковажити церковний порядок, що спирається на націоналізм. Але насправді, саме у цьому нині наявний переголошений націоналізм, себто філетизм (виключність), який впливає на Православ'я крайньо розкладовим виявом. Захист окремішності та національної свободи кожної національної Церкви, згідно з єдністю Православ'я, — це щось цілком інше.

Причиною послаблення єдності Православ'я є національний шовінізм, який намагається, під претекстом християнського універсалізму, втручатися у рівні права інших церков, керувати їхнім власним розсіянням (Р:7).

З тих тверджень ми бачимо, що Патріархати Антіохії, Москви і Румунії рішуче протиставляються теорії про повновладі Константинополя над усім розсіянням та що ця теорія виявляється анахронізмом: — так далеко від сучасності, як рік 451, рік Четвертого Вселенського Собору є від двадцятого століття.

Вирішення Москви

Наостанку доходимо до документу Московського Патріархату; його особлива заслуга по-

лягає на детальних пропозиціях практичного розв'язання питання розсіяння, у додатку до коментування самих засад.

Як керівну засаду, Москва радить, поруч іншого, таке:

Задля кращої користі Святого Православ'я та в ім'я єдності, церкви не повинні виходити з того, що необхідне або корисне для них, але з того що краще для Православ'я у країнах усього розсіяння взагалі.

Православні церкви розсіяння, — чи вони створилися в наслідок місійної праці помісних православних церков, чи діяльністю їхніх численних імігрантів, — повинні ступнево отримати можливість вирости у нові місцеві церкви та отримати автокефалію (або, початково, автономію) від їхніх власних матерніх церков, що має бути визнане іншими сестрами-церквами (М:70).

Далі Московський патріарх пропонує, щоб Собор, або Великий і Святий Синод, опрацював для практичного полагодження справи розсіяння не тільки загальні вказівки, але також приписи, що їх могли б притримуватися усі церкви у їхніх відношеннях до їхніх власних розсіань (М:71).

Згідно з цим курсом діяння, схема нового розвитку Православ'я у розсіянні була б докладно охоплена трьома ділянками: 1) Православ'я і православне розсіяння в Америці; 2) Православ'я і православне розсіяння у Західній Європі; 3) Православ'я і православне розсіяння у країнах Азії, Африки і Латинської Америки (М:72).

Розгляньмо тепер кожний з цих обширів окремо:

1. Православ'я в Америці

Спершу документ вияснює початки Православ'я в Америці, як наслідок місійних зусиль Російської церкви в Америці, почавши від кінця 1700-их років і до перших 1900-их, коли там вже була місцева церква в Америці: церква чотирьох єпархій, понад 50 церков і більше як 500 капличок, з духовною семінарією і групою вірних, які приєдналися до Православ'я з алеутів, ескімосів та індіан; вона охоплювала також різні національності, як росіян, білорусів, греків, сербів, болгарів, румунів, українців, албанців, сирійців, арабів і бувших уніятів.

Вже 1905 р. архієп. Тихон запропонував Російській Церкві, щоб Американській Церкві було надано автокефалію. Обставини в Америці змінилися, коли 1922 р. Константинопільський патріархат заснував в Америці грецьку архієпископію.

Далі документ заявляє, що 1970 р. Російська

Церква надала автокефалію її власній американській дочерній церкві. Там говориться:

Доконуючи цей акт, Російська Церква діяла згідно з своєю канонічною юрисдикцією, не втручаючись у справи інших церков, які управляють їхніми власними розсіяннями (єпархіями і парафіями). Роблячи це, Російська Церква ніяк не обмежувала права інших та не загрожувала їхнім юрисдикціям, поскільки передбачала майбутнє всеправославне рішення заснованих однієї помісної Православної церкви в Америці (М:74).

Московський документ висуває три альтернативи для полагодження питання Православ'я і православного розсіяння в Америці.

Альтернативи:

а) Усі місцеві (автокефальні) церкви визнають автокефалію „Православної церкви в Америці” у її теперішній формі, зважаючи, що це є автокефалія одної частини Америки, яка раніш звалася „Митрополія”.

Інші частини американського Православ'я не автокефальні, бо вони канонічно залежні від матерніх церков Європи і Близького Сходу; або вони існують незалежно від якоїбудь церкви, оголосивши незалежність власновільно, — становище, що не є автокефалією.

в) Кроком уперед було б признання з боку Константинопільського престолу автокефалії його власній грецькій Архієпископії, яка має поважну православну церковну зорганізованість на суходолі Північної Америки.

г) Якщо навіть є випадки в історії, коли в одній країні існували дві автокефальні церкви, то напевно буде на користь Православ'ю коли ті дві Американські автокефальні церкви будуть об'єднані в одну церкву. У такого типу церкві многість національна поступово дала б місце одній (майбутній) національності. Переговори і об'єднання цих двох церков мають бути представлені виключно їхній особистій акції і компетенції. Ніяка церква ззовні не повинна в це входити. Це має бути справа Американських православних.

г) Як тільки об'єднана Американська церква буде створена, то інші Православні автокефальні церкви мають ствердити це об'єднання, яким дві канонічно подібні Американські автокефальні церкви стануть однією спільною автокефальною церквою. Це не буде нове надання автокефалії і не визнання, бо матері-церкви Москви і Константинополя, вже б признали це ім. Це б означало лише визнання факту, що вони об'єдналися та що замість двох, там буде лише одна автокефальна церква.

д) Громади іншої національної церкви входили б поступово до тієї автокефальної церкви, звичайно за благословенням їхніх матерніх цер-

ков, а там, де наявна незалежність окремого права, то це має відбутися рішенням вірних.

е) Після того, як здійснитися об'єднання усього Православ'я або більшості православних в Америці та заіснує одна автокефальна церква, то її зверхникові має бути забезпечений титул патріарха.

ж) Коли це буде узгоджене, то питання про Православ'я і про православне розсіяння в Америці буде покладене і жалюгідні події першої половини цього століття перейдуть до історії з життя православних в Америці і з загального співвідношення сестер-церков. Це принесе користь не тільки усій Православній церкві, але також сприятиме свідченню Православ'я у Західній півкулі (М:77).

Альтернатива II

Друга процедура, що може бути вжита для розв'язання питання Американського православ'я і його розсіяння — було б утворення спеціальної Всеправославної комісії, яка б зайнялася, у приготуванні до Великого і Святого Синоду, справою розсіяння. Представники усіх помісних церков взяли б участь у такій комісії, як також представники самого розсіяння, — від усіх різних юрисдикцій, національних груп та різних церковних організацій.

Така комісія нараджувалася б у пленарних засіданнях або в робочих групах, які б репрезентували різні частини світу та різні країни, у яких перебувають громади розсіяння.

Комісія обговорювала б пропозицію робочих груп і отримувала б опінії від усіх зацікавлених. По отриманні домовленості, справа б перейшла через підготовчий перед-Синод для остаточного вирішення і затвердження Собором (М:76).

Суттєвою обставиною такого роду поступовання було б бажання усіх церков і юрисдикцій представити комісії усі свої проблеми розсіяння; а також, щоб усі вони однакові мали рівні права в опрацюванні цих пунктів та щоб вони були готові погодитись з вислідами цього роду всеправославних обговорень. У практиці це б значило, що дії і напярмні усіх Православних церков щодо їхніх розсіань та щодо їхніх взаємовідносин були б перенесені у сферу християнського розгляду і порад (М:77).

Альтернатива III

Як про третю можливість розв'язки проблеми Американського православ'я, патріархат Москви згадує про можливість, що пункт про розсіяння буде поважно і негайно розглянений на сесії Великого і Святого Синоду. Але до цього додана дуже поважна ремарка:

Внесення пункту про православне розсіяння

безпосередньо на розгляд Собору, без попереднього обговорення на Всеправославних комісіях або підготовчих зборах перед-Собору, буде означати ризикувати невдачею розв'язання тієї справи та й невдачно для самого Великого і Святого Синоду.

Такого типу процедура зле надається осягненню мети, не тільки у вирішенні проблеми розсіяння Американського православ'я, але також у вирішенні проблеми розсіяння у інших частинах світу. Це бо завдання Святого і Великого Синоду — зваживши різні обставини різних частин світу — урочисто оголосити своє рішення про православне розсіяння після того, як справа буде наперед уважливо приготована. Інакше докладне обмірковання цього пункту вимагатиме у Соборі довгого часу (М:78).

2. Православ'я у Західній Європі

„Західня Європа є класичний обшир православного розсіяння”. Так документ патріархату Москви розпочинає свою аналіз питання розсіяння у Західній Європі.

Історично вихідним пунктом розсіяння у Західній Європі є заснування першої російської церкви у Лондоні в р. 1616, далі у Швеції 1617 р., у Берліні 1713, у Парижі 1720 й у Відні 1764 р. Однак цей вихідний пункт практично стратив своє значення, бо у цьому столітті православні різних національностей десятками і сотками тисяч перенесли до західних індустриальних країн. Не входячи у подробиці цього історичного явища, ми можемо просто ствердити, що юрисдикції різних помісних церков тепер охоплюють цілість Західньої Європи, від Скандинавії до Середземного моря, ніби поплутана сітка. Кожна автокефальна церква прямує керувати своїм власним розсіянням своїми природними правами, — правлячи чи то екзархами, митрополитами чи єпархіями.

Замість вдаватися до історичного перегляду у зв'язку з цим, важливіш поглянути яку практично процедуру пропонує Москва для розв'язки розсіяння у Західній Європі. Документ твердить, що ситуація стала запальна й вимагає канонічного вирішення. Далі говорить:

Початком належного покладження цього пункту буде створення Конференції православних єпископів Західньої Європи. Відносини між юрисдикціями і зв'язки з матерніми церквами залишаться такі самі. Однак в усіх чисто внутрішніх справах, які можуть охоплювати освіту, навчання, діаконію, свідчення Православ'я, екуменічні зносини на місцевому рівні, душпастирську практику тощо. Конференція єпископів буде діяти спільним зусиллям, як одна спільнота, автономна у її відношенні до церков-матерів. Матерні церкви мають визнати такого

роду внутрішню незалежність Єпископської Конференції та її канонічне право автономної співпраці. Ця Конференція вибере для себе президента та необхідні спільні виконавчі органи. Вибір відбудеться або на засаді прееденсу, або вибором осіб на визначений період часу. Такий вибір, що покривається з „внутрішньою діяльністю”, не вимагатиме затвердження зі сторони матерніх церков.

З бігом часу сприятливі обставини зможуть так витворитися і розвинути, що Конференція Єпископів виявиться дозрілою, щоб перетворитися у Собор Єпископів помісної православної Церкви Західної Європи (М:87).

Далі висловлено, що юрисдикційна ділянка помісних церков буде охоплювати лише православних і не повинна викликати підозру щодо прав місцевих неправославних церков на землях, де мешкають православні.

Православні Західної Європи мають постійно відчувати, що вони живуть на історичній землі народу іншого віроісповідання. Якщо б дійшло до об'єднання християн з витворенням єдиної святої кафолічної і апостольської Церкви, тоді східні православні у Західній Європі увійдуть у цю одну церкву, як громади православного обряду, — громади, які творитимуть канонічну цілість з братами західного обряду помісних західних церков (М:87).

3. Православ'я в інших частинах світу

Документ Патріархату Москви висловлює такі думки про розсіяння в інших частинах світу:

У тих частинах світу, де становище православно розсіяння ще не дозріло до рівня помісної церкви, необхідно затримати наявну юрисдикційну структуру. Ніяка церква не повинна намагатися поширити своє очолювання на розсіяння іншої церкви.

Належить вже тепер діяти, щоб приготувати ґрунт для заохочення в інших частинах світу утворювати нормальні помісні церкви. Задля того між усіма юрисдикціями таких областей повинно бути порозуміння і співпраця (М:89).

Врешті висловлено надію, що Всеправославна Комісія, яка може буде створена, щоб про дискутувати пункт про розсіяння, окреслить конкретні пропозиції щодо розсіяння у різних частинах світу.

Документ патріархату Москви закінчується так:

Важливо вживати мову кожної країни у Богослужбах, проповідях, церковних повчаннях, освіті та в офіційних церковних публікаціях. Природно, що для старшого покоління і для тих, хто часово тільки перебуває у розсіянні, у церковних відправах мусить бути затримана

їхня рідна мова. Але це може бути застосовано лише із-за душпастирських міркувань. Натомість дійсною метою повинен бути поступовий розвиток до рівня помісної церкви, яка має власні місцеві мову і культуру (М:90).

Як виглядає загальне положення розсіяння?

Які думки пробуджують ствердження і рішення цих чотирьох помісних церков, що висловились про розсіяння православних?

Найважливішим висновком є те, що пропозиції трьох патріархатів: Антіохії, Москви і Румунії, принципово згодні. Однак погляд, що його репрезентує Олександрійський патріархат, настільки різниться від інших рапортів, що ті три інші вважають — так як вони це робили раніш — відхилити його на тій підставі, що він суперечить православній традиції. Це витворює враження, що Олександрійська теорія про особливі права Константинополя управляти усім розсіянням, є не просто теорія або академічний диспут про канони, але у дійсності предмет незгоди.

Хоч Константинопіль у цій фазі не виступав сам і не домагався для себе особливих прав, то все таки це є виразна наявність, що у практиці ієрархи Константинополя виявляють діяння саме так, ніби ця теорія вже визнана усіма і „Ватикан Православ'я”, що його Олександрія висуває як свій ідеал, вже був утворений.

Я особисто розпізнав це під час моєї візити до Швеції 5. травня 1979 р. Швеція — це типова Скандинавська країна розсіяння, належна до Західної культури. Нині там мешкає кілька соток тисяч імігрантів. Поміж слов'янами найбільше сербів, 26.000; далі греки 18.000; фінляндці, 6.000; румуни 2.000 й інші. Усіх разом біля 60.000. Особливо діяльні у їхньому церковному житті серби, греки, румуни і фінляндці.

Я прибув до Швеції на запрошення громади Св. Анни в Ескільстуна. Ця громада живе у підлеглості патріарха Сербії, тож я мав благословення сербського єпископа відслужити у тій парафії Літургію. Переїжджаючи через Стокгольм, я відвідав тамошнього мешканця, митрополита грецького розсіяння. У відповідь на мою чемностеву візиту, він вважав за свій обов'язок пригадати мені, що я прибув у його єпархію, не спитавши наперед його дозволу.

Так я віч-на-віч дізнався про Олександрійську теорію. Швеція, як „варварська країна чужинецького населення”, стала грецькою єпархією у підлеглості Константинополя!

В інших частинах Західної Європи, де було багато давніх груп розсіяння різних автокефальних церков, було, очевидно, тяжче „заснувати” грецькі єпархії.

Щодо тих „грецьких епархій”, то документ Румунського Патріархату стверджує, що Патріархат Константинополя признав у 1908 р. юрисдикційне право Грецької автокефальної церкви над усіма грецькими громадами у розсіянні. Однак у 1922 р., домовленістю між Синодами Грецької Церкви і Константинополем, усі грецькі розсіяння були знову піддані під управління Константинополя. Якщо це навіть сталося взаємним погодженням, то у принципі це є обмеження природних прав автокефальної церкви. Тож жалюгідним є, що у країнах розсіяння, як Швеції, грецький народ і грецька національність стали знаряддям і символом нелюбови до чужинців (філетизму), що його виявляє Константинопіль.

Собор і розсіяння

Що ми можемо очікувати від Всеправославного Собору, або Великого і Святого Синоду, як від інституції, яка може розв'язати питання розсіяння?

Либонь кожний погодиться, що справа розсіяння є найважливіша з питань, які має Собор полагодити; якщо і надалі це не буде полагоджене, то одність і єднання Православ'я будуть розірвані. Тепер постає питання: Яким шляхом підготувати розв'язання цієї проблеми?

Створено багато всеправославних комісій, щоб приготувати і провадити діалог з іншими християнськими групами. Але відкладається підготовка і здійснювання діалогів в нутрі Православної Церкви. Де є такі зустрічі, щоб помісні православні церкви зійшлися для обговорення, — головню засад і практичного боку справ пов'язаних з розсіянням? Чи будуть вони намагатися належно полагодити ці справи? І коли розпочнеться діалог між давніми історичними церквами та церквами і громадами розсіяння? Нормально кажучи, розгляд і обговорення дражливого питання розсіяння припускає спринути невдачу усього Собору, — якщо, ще перед скликанням Собору, не буде устійнена одностійність. Отже постає питання, — чи дійсно є реальний намір відбути Собор? Питання оправдане тим, що досі немає інших познак опрацювання найважливішого пункту, окрім згаданих тут поглядів чотирьох помісних церков. Чи ми дійсно гадаємо, що пункт про розсіяння буде розв'язаний таким самим способом, „академічним порядком” як, для прикладу, справи календаря або посту? Але ж цей пункт є цілком іншого порядку, засадничого, щоб жити, навіть хоч він вже став хронічною недугою у тілі Христової Церкви!

Якщо три авторитетні автокефальні церкви, судячи з наявних, переказаних вище, документів, свідомо протиставляються Олександрійській

теорії, про зверхництво Константинополя над усім розсіянням, то чи можна сподіватися від Собору щось іншого, аніж те, що усі автокефальні церкви також осудять це, як філетизм?

Це те, що очікує нас — можливо на дальших тисячу років!

Положення належить унормувати ще перед Собором

Зваживши на сказане, мусять знайтися шляхи опрацювати і можливості винайти ліки, які б допомогли швидкому видужанню недуг у тілі Церкви.

Апостольський престол має у цьому, як і в інших підготованнях до Собору, важливу функцію: заініціювати нові процедури. Наступні дії можуть попровадити до бажаного зміцнення православної єдності, миру та любови:

— Константинопіль повинен відмовитися від Олександрійської теорії зверхництва Вселенського трону над усім розсіянням і відкинути її говорення про „варварські землі інших племен”, як анахронізм.

— Константинопіль повинен повернути, хоч би формально, права юрисдикції над грецькими групами розсіяння автокефальній церкві Греції.

— Таким способом почесне становище Вселенського престолу, „прімус інтер парес”, буде оперте на свідченнях справедливої і чистої віри, а не на присвоєних ділянках чи на підкоренні інших частин Церкви.

— Коли Вселенський престол, власними актами усуне усі сумніви, що відносяться до нього, та перший дасть приклад покори, тоді скріпляться різні групи розсіяння у Східній Європі й повсюди. Це відновить між ними атмосферу миру і любови. Це створить також можливість для єпископської співпраці та вимостить шлях для поступового народження нових помісних церков.

Це буде реальним приготуванням до Великого і Святого Синоду, кроками вперед, що допоможуть нормалізувати положення і знову триматися канонічного порядку. Тоді стане можливим без болю і відкрито обговорювати справи так, що ніхто не буде дбати про особисту користь, але буде бажати того, що корисне Христовій Церкві та ствердженню її посланництва.

Якщо ми будемо діяти у такому напрямку, то це подасть нові надії розсіянню, бо тоді багато місцевих проблем можна буде полагодити у єдності та любові. Тоді віра і впевненість у життєву силу та апостольське посланництво Православної Церкви у лоні усього християнства знову увійдуть у серця тисяч людей.

Неділя Православ'я іконографічно зображена сценою з Сьомого Вселенського Собору. На

місці головуючого ми не бачимо Риму, ані Першого, ані Другого, ані Третього, але радше Євангеліє Христа. У наші часи це нагадає нам, що Церквою керує Христос і його святе Слово.

Великий і Святий Синод, Вселенський Собор, зможе бути скликаний лише тоді, як ми „буде-

мо відновлятися духом нашого розуму” (Ефес. 4:23) або, визнавши наші провини, станемо настільки покірні, щоб сказати, „бо зволилось Духу Святому та нам” (Дії 15:28).

Доповідь виголошена в Ескільсуна, Швеція, 5 травня 1979 р.

СЛУЖИЛІ МОСКОВСЬКІ ЛЮДИ

„Нов. Рус. Слово” (Нью Йорк), у виданні з 25 травня, подало слідуючу вістку:

„На запрошення митрополита Феодосія (первоієрарх Православної Церкви Америки, колишньої Російсько-Американської Митрополії, яка недавно одержала від Московської патріархії статус автокефалії УПС) прибув до Нью Йорку голова Православної Фінляндії архієпископ Павел. Архієпископ Павел перебуватиме в США 15 днів. За цей час він відвідає Св. Володимирську академію, відправить службу в Св. Тихоновському монастирі в Пенсильвенії. 25 і 26 травня, у день Св. Тройці і „Меморіал Дей” буде служити в Новому Скиті в стейті Нью Йорк і в багатьох храмах Православної Церкви Америки”.

Ця коротка вістка багата на зміст. Як згадано вище, архієпископ Павел очолює Православну Церкву Фінляндії, яка нараховує всього яких 60.000 вірних, що складаються в основному з фінів, шведів, старих російських емігрантів та мішаних подруж. Має вона автономний статус і належить до юрисдикції Вселенської Царгородської Патріархії. Свого часу цю Церкву пробувала включити в свою юрисдикцію Московська патріархія, але фіни зуміли оборонити незалежність своєї Церкви й одержали автономний статус у Вселенській патріархії. Москва рішила толерувати такий стан, так само як і формальну державну незалежність Фінляндії. Як знаємо, Фінляндія перебуває в політичній орбіті Москви, яка часом використовує Фінляндію для своїх авантур на міжнародному терені. Тепер прийшла черга і на Прав. Церкву Фінляндії, яку Москва та її патріархія почали використовувати для своєї „церковної” політики на всеправославному терені, насамперед з огляду на майбутній Вселенський Православний Собор. Улегшувє Москві користати з послуг голови тієї Церкви проросійське наставлення архієпископа Павла. Як виявилось недавно, архієп. Павло не ховається тепер із своєю подвійною ролею: — з одного боку бути в юрисдикції Вселенської Патріархії і, водночас, бути „служилою” людиною в Московській патріархії, помічною в її стремлінні зліквідувати незалежні православні національні церкви, що заіснували в діаспорі, зокрема після Другої світової війни.

Прихильність до такої тенденції виявив і ар-

хієп. Павло, опублікувавши довірочні документи і пропозиції, що їх передали Передсоборній Комісії Вселен. Православного Собору три патріархії, на чолі з Московською, яких та Комісія попросила виявити їхнє становище до першої точки нарад Всеправославного Собору, що передбачає легалізацію існування незалежних національних православних церков у діаспорі. До речі тут згадати, що серед церков, до яких звернулася з таким проханням Передсоборна Комісія, не було Прав. Церкви Фінляндії. З цього легко дійти до висновку, що згадані довірочні документи архієп. Павло одержав від Московської патріархії, а до того з певними вказівками. Так само треба згадати, що з п'яток автокефальних церков, яким Передсоборна Комісія доручила виявити їхнє становище до згаданої вище проблеми, ще досі не відповіли Вселен. Царгородська патріархія та автокефальна Грецька (Елладська) Православна Церква. Варто ще заважити, що в пропозиціях Московської патріархії та її підручних цілком явно виступає стремління — підважити роллю Вселен. Царгородської Патріархії та її традиційні привілеї, як першої серед її рівних патріархій у Вселенському Православ'ю.

Дивна роля, до виконання якої Моск. патріархія запрягла архієп. Павла, викликала обурення у грецьких церковних сферах, на що звернула увагу і міжнародня преса, зокрема в Європі. От такий хоч би поважний щоденник, як „Франкфуртер Альтгемайне Цайтунг” з 1. І. 80. Преса одразу добачила за кулісами цієї афери руку Московської патріархії. Заскочений гострою реакцією впливових грецьких церковних чинників архієп. Павло почав викручуватись, писати листи до редакцій, поїхав навіть на поклін до Всел. Царгородської патріархії в Туреччині. Явним одначе було, що такими „входами і виходами” архієп. Павло прагнув прикрити нікчемну роллю усердного московського попихача. Знаменним є під цим оглядом і його приїзд до США на запрошення митр. Феодосія, який в реєстрі „московських служилих людей” займає одне з чільних місць.

Тут треба дещо довше зупинитись на особі митр. Феодосія, який є московським ставлеником на становищі митрополита Православної

Церкви Америки. Єпископа Феодосія Москва добавила і вибрала на те становище ще перед наданням нею Рсійсько-Американській Митрополії статусу автокефальної Прав. Церкви Америки. Акт (томос) надання автокефалії був вручений в урочистих обставинах у Москві саме тодішньому ще єпископові Феодосію, який очолював делегацію Рос.-Амер. Митрополії до Моск. патріярхії.

Рішення Москви надати Рос.-Американській Митрополії статус автокефальної церкви було тісно пов'язано з задумом — зліквідувати цим шляхом православні національні церкви на терені Північної Америки, яких, до речі, найбільше постало після Другої світової війни саме у цій країні. До здійснення такого задуму ревнó взявся єпископ, а згодом і митрополит Феодосій. Він був переконаний, що вже сам факт наявності на терені Америки автокефальної православної церкви зліквідує тут різні національні церковні течії і скерує їхній біг у московське море. Його ємісари-єпископи кинулись відвідувати ієрархів національних православних церков у цій країні та намовляти їх „бути воедино”. Не минули вони і брами нашої Церкви у Бавнд Бруку. Завернули до неї аж двох архієпископів, — один білорус російського хову, а другий румун, „також націоналіст”, який у наслідок інтриг темних сил змушений був „доканонізувати” себе у лоні Рос.-Америк. Митрополії. Обох владик-ємісарів прийнято було у Бавнд Бруку з присушою українцям чемністю, але від'їхали вони звідтам, як казали в давнину, з облизнем.

Згодом стало відомим, що налану Московю Рос.-Амер. Митрополії автокефалію не визнали патріярхи Сходу — Царгородський, Антіохійський, Єрусалимський і Олександрійський. Цей факт сповільнив дещо розмах Вл. Феодосія, який рішив зачекати на догіднішу нагоду. Така нагода прийшла у зв'язку з підготовкою до скликання Вселенського Православного Собору. Будучи у курсі справ і плянів Московської патріярхії та знаючи її пропозиції відносно національних православних церков у діаспорі, митрополит Феодосій сильно кльонув на гачок, до якого була причеплена московська пропозиція, щоб у кожній більшій країні, де існує кілька національних православних церков, була створена лише одна автокефальна церква, лише з одним первоієрархом, а до того ще з титулом патріярха. Заворушилось ближче оточення Вл. Феодосія, почали міркувати над тим, якого кольору має бути патріярша мантия в Америці. Тим часом Вл. Феодосій мусів думати про що інше. Він був свідомий, що до патріяршого титулу ще чималий шмат дороги і без супутників годі той шлях подолати самому.

Знаючи, що на терені Північної Америки потрібних йому супутників не так легко підібрати, він радо привітав появу „ствідсоткового націонала” — Фінляндського владика Павла, який виявив себе таким же ствідсотковим підручним Москви. Оце й причина запрошення архієп. Павла до США.

А тепер ще дещо про архієп. Павла. Насамперед, взявши добровільно на свої плечі Моск. патріярхію, він не має чим ризикувати. Він свідомий, що другої автокефальної православної церкви у Фінляндії Москва не змайструє, попросту тому, що нема з кого. Крім того, хоч з назви Православна Церква Фінляндії й національна, по суті ж, за складом своїх вірних, вона інтернаціональна, до чого саме прагне довести Москва і в інших країнах. Щоправда, дійшли вістки, що афера Вл. Павла викликала серед фінляндських патріотів, недоволення, яке межує з обуренням. На жаль, як інформують, виявити це назовні їм не під силу, бож до кордону з ССРС рукою подати. Та залишимо насамоті владик Павла і Феодосія, даймо їм час на змонтування їхнього партнерства.

Тимчасом звернімо увагу на ще одного партнера, яким виявився митрополит Олександрійської патріярхії (Єгипет) Методій. Це надзвичайно кольориста фігура. Він зумів побувати або послужити у всіх патріярхіях Сходу, частенько відвідував московську. Тепер він в юрисдикції Олександрійської. З'явився Вл. Методій у цій патріярхії в часі, коли Москва почала советизувати Єгиптію й осів у цій країні, спочатку як екзарх Олександрійської патріярхії, а згодом і як православний митрополит на цю країну. До речі тут згадати, що ще перед цим завітав він і до США та завітав і до Бавнд Бруку, щоб запропонувати нашої Церкві автокефалію від Олександрійської патріярхії, яка, мовляв, поладжує такі справи скорше ніж Царгородська. Розмову з цим комівояжером Владика Митрополит Мстислав закінчив таким запитом до Вл. Методія: — „На чий кошт Ви, Владико, так часто подорожуєте та вдвідуєте ССРС? Адже, як нас інформують, Ваша теперішня патріярхія не має засобів на те, щоб утримати у США власний екзархат?” На цей запит не одержано точної відповіді.

Це, так би мовити, портрет Вл. Методія. Ставимо його перед читачами тому, що Вл. Методій показав свої пальці і в ділі підготовки до майбутнього Вселен. Православного Собору. Як знаємо, Олександрійська патріярхія не була в числі тих церков, до яких звернулася Передсоборна Комісія з проханням про пропозиції відносно майбутньої долі національних православних церков у діаспорі. Не зважаючи на це митр. Методій написав свою „окрему думку” в цій справі та переслав її Передсоборній Ко-

місії, як голос Олександрійської патріархії. Пропозиції Вл. Методія цілком збігаються з пропозиціями Московської патріархії. Водночас він безсоромно пробує зневажити авторитет Всел. Царгородської патріархії та явно промочує дорогу Моск. патріархії на від віків належне Вселенській патріархії місце.

Як бачимо, до партнерки владки Павла і Федосія дійшов ще один досвідчений „доброволець” — Методій. Явним є, що включився він до промосковської акції з доручення Моск. патріархії. Що більше, — його „пропозиції” Передсоборній Комісії перекривають у певних місцях московські (перестарався „служилий”! УПС.), зокрема ж у поході проти Всел. Царгородської патріархії, яку Московська патріархія і її підручні пропонують зіпхнути до ролі однієї з помісних православних церков. Очевидним стає, що Москва розгортає широкий наступ на Вселенське Православ'я, з єдиною метою — перенести його головний центр диспозиції з Царгороду — Другого Риму до урбанізованого росіянами Третього Риму — Москви.

Знаменним є, що політично-імперіалістичні цілі Москви на всесвітньому християнському терені скорше добачила поважна міжнародна преса, ніж ті церковні чинники, яких Москва збирається „угробити”. „Служили ж московські люди”, що їх Москва зуміла пропхати до найголовніших центрів церковної диспозиції, — православного і католицького, — із шкіри лізуть, щоб злозадумів Москви не добачила широка християнська громада вірних. Ті задуми вони прикривають звичайною голою неправдою, або мовчанкою. Так воно, на жаль, є на відтинку Православ'я, як і Католицизму. От хоч би згадати останні події в житті Української Католицької Церкви.

Тому, дай Боже, щоб ті, що мають очі — користали з них та не дивились на дійсну дійсність крізь чужі окуляри, а ті, що мають вуха, не затикали їх власного хову фанатизмом, або не контролюваною ними емоційністю.

М.СМ.

ОГЛЯД ПРЕСИ і ПОДІЙ

„1500-ЛІТТЯ КИЄВА”...

Рік тому, в липні 1979 року в „Прапорі комунізму” було опубліковано директиву „партії Брежнєва” під несподіваним гаслом: „1500-річчю Києва — гідну зустріч!”...

Звідки така увага до Золотоверхого, — до столиці найбільшої колонії всесоюзного ГУЛАГ-у?! Відповідь дає перше число щорічної „Філософської думки” в матеріалах вже спеціальної секції журналу: „До 1500-річчя Києва”.

В статті „Образ світу у давніх слов'ян” М. Попович з перших же рядків прозраджує таємницю цьо-

го ювілею: „Півтора тисячоліття Києва є знаменною подією в житті всіх народів нашої багатонаціональної Вітчизни. У 882 році Київ став політичним, культурним і торговим центром Київської Русі, яка поклала початок державності у східних слов'ян. Об'єднання у межах єдиної Давньо-руської держави сприяло їх суспільно-економічному, політичному і культурному розвитку. Ще тих давніх часів сягає коріння історичної спільності і дружби трьох братніх народів — російського, українського і білоруського”. „Філософ. Думка”, 1980, ч. 1, стор. 81).

Підсоветському читачеві не вільно дивуватися, коли „компютери” советської продукції вираховували, що в 1982-му році „1500-річчя” припадає не на 482-й, а на 882-й рік! Що тут немає жодної друкарської помилки — переконує нас М. Рогович у статті „Київська Русь і антична культура” в тому ж таки числі журналу:

„У травні 1982 р. відзначатиметься знаменна подія — півторатисячолітній ювілей Києва”... Навіть не читаючи далі — вже знаємо, що повториться варіант директиви Кремля. Але тут Рогович навіть „переплюнув” Поповича, — пояснюючи, що це буде святом не „трьох”, але „всіх націй і народностей нашої країни”...

Звичайно, в такому випадку підсоветські науковці виконують не наукове завдання Партократії імперії, про тому — не без лукавого підступу і „задньої думки” червоних бояр і опричників. Аджеж „1500-ліття” НЕ ВИПАДКОВО сфабриковано ПЕРЕД тисячоліттям охрещення Русі Рівноапостольним Вел. Князем Св. Володимиром, — власне в Києві!

Під плащикою „1500-ліття” в дійсності Рогович підсовує партійну інтерпретацію подіям НАШОГО ТИСЯЧОЛІТТЯ:

„Після введення на Русі християнства, коли на зміну воєнним сутичкам з греками прийшли дружні, переважно торговельні і міждержавні зв'язки, настає новий етап у культурних взаєминах між Київською державою і Візантією: внаслідок пристосування грецького письма до слов'янських мов руському читачеві стала доступною значна кількість найрізноманітніших за тематикою античних творів... Чимало творів... було перекладено протягом XI-XIII ст. безпосередньо з оригіналів на території самої Київської Русі... Оскільки... дохристиянські вірування у свідомості народу були ще живі, засвоєння елементів античної культури на Русі відбувалося в умовах фактичного двоєвір'я. Це й собі вимагало ознайомлення з візантійською літературою, присвяченою раціональному ОБҐРУНТУВАННЮ ПЕРЕВАГ ХРИСТІАНСТВА (підкреслення моє, м.м.) над релігійно-мітологічними уявленнями...” (там же, стор. 95).

Виминаючи пояснення „ювілейної дати” — ТРАВНЯ 482-го РОКУ, — Рогович спекулює

... відбувався повільний, але неухильний відхід місцевих, київських історіографів від початково наві'язаних їм самою ж Візантією суто релігійного пояснення їхньої власної історії, згідно з яким загальнолюдська, „культурна” історія Київської Русі почалася щойно від введення християнства. Всупереч цьому в історичних творах давньоруських авторів визнається і обґрунтовується цінність історії й культури дохристиянської доби. Переклади візантійських хронік, ознайомлюючи давньоруського чи-

тача з історією інших народів, сприяли усвідомленню ним себе як частини окремого, самобутнього народу, історія якого є однією з багатьох ланок все-світньої історії. Найяскравішою пам'яткою цього типу перекладних творів була хроніка Йоанна Малали (491-578) ... Хроніка сприяла залученню давньоруського читача (п'ятого і шостого століть! м. м.) до античної історії, культури ...")

Що це все не має жодного відношення до „коріння” мітичної дружби народу Київської держави з народами — пізнішими **НОВОТВОРАМИ** і загарбниками — доводити нема потреби. Наведений приклад із арсеналу „духового одурманювання” народів-жертв московського імперіялізму й рафінованого колоніялізму — загрозливий для цілого свободолюбного Лютдства!

М. М-ВИЧ

Очевидно, наголошеним, зовсім не вичерпується зміст матеріалів, видрукованих у „Філософ. Думці”. Там є багато цінного і вартого використання під іншим кутом зору.

Цитовані міркування авторів, які торкаються питання **ОХРЕЩЕННЯ** Русі, при чому беззастережно — під впливом Візантії і при цілковитій відсутності згадки про римську церкву — не є випадковими. Думається, що це підготовчі „маневрування” під впливом „ярмаркування” гешефтмахерів із Загорська і Ватикану, де, безперечно, на порядку денному стоїть, а може і стоятиме — питання відзначення „1000-ліття в 1988 р.” — тобто **ІПОСТЬ РОКІВ** після „всенародних” святкувань „1500-ліття Києва”, очевидно „матері городов русских”.

Тобто — питання виноситься вже на ширший форум, де всякі комбінації наших „тирольців сходу” — лишаються в якомусь кошику глухого „провінціялізму”, занадто далекому від проблематики нашої доби.

Мабуть треба нам зайняти якесь становище до плянованої Москвою акції. Я тут не маю змоги переглядати совет. часописи і журнали, де, можливо, вже кинуть дещо більше світла на пляновану акцію ... Але тим часом в нашій пресі про це нічого не читав.

Погович Мирослав Володимирович — д-р філософ. наук, зав. відділом логіки наукового пізнання Інституту філософії АН УССР.

Рогович Мирослав Дмитрович (так: обидва Мирослави) — кандидат філософ. наук, співробітник інституту суспільних наук АН УССР.

М.М.

НЕ ОПЕРУЙМО НЕПРАВДОЮ

У місяці квітні ц. р. щоденник „Свобода” помістив серію статей Василя Маркуся про останній Синод Єпископів Української Католицької Церкви, що відбувся 24-27 березня ц. р. в Римі, а в місяці травні редакція подала „пост скріптур” В. Маркуся до тих статей. Як згадує автор, це його особисті міркування на маргінесі відбутого Синоду. Він признається, що „без офіційного комунікату Патріяршої канцелярії, як і півофіційних коментарів самих учасників-владик, було дещо відважно писати свої міркування”. Проте, автор не тільки відважився, але й зробив догідні йому висновки з тих міркувань, не

попереджуючи, що ті висновки дискусійні. На жаль, і редакція „Свободи” теж не згадала, що міркування і висновки В. Маркуся належать до категорії дискусійних і цим самим взяла на себе відповідальність, насамперед за висновки. Крім того, редакція „Свободи” дала віру фактам, на які покликається В. Маркус, заздалегідь не перевіривши їх. Треба сподіватись, що редакція „Свободи” виявить згодом своє становище відносно зроблених В. Маркусом висновків та перевірить подані ним факти і цим самим збереже добре ім'я найстаршого і заслуженого нашого щоденника поза Україною.

Прагнучи допомогти редакції „Свободи” у цьому позитивному ділі, звертаємо її увагу цим разом лише на один із поданих В. Маркусом „фактів”. Отож, в останній статті В. Маркуся („Свобода” ч. 114 з 17 травня ц. р.), у підрозділі „Реакція православних”, він згадує про негативну реакцію т. зв. „Постійної конференції православних канонічних єпископів Америки”, яку від років очолює грецький єкзарх Архиепископ Яковос. При цій нагоді В. Маркус рішив поінформувати читачів „Свободи”, що до тієї „постійної конференції” не допущено українських православних єпископів. Дослідно ж його інформація звучить так: — „До якої (конференції. УП.) не допущено українських православних Владик юрисдикції Блаженнішого Митрополита Мстислава”.

Нехай нам дарує проф. В. Маркус, але його категоричне твердження належить до категорії „фактів висзаних із пальця”. Насамперед, йому — професорові Укр. Католицького Університету у Римі — повинно бути відомим, що єпископи перебувають у юрисдикції тієї чи іншої Церкви, а не в юрисдикції її первоієрарха. Думаємо, В. Маркус не відважився б написати, що той чи інший український католицький єпископ належав або належить до юрисдикції бл. п. Митрополита А. Шептицького або Блажен. Архиепископа Львівського Кир Йосифа Сліпого. Чому і з якою тенденцією він обдарував аж таким привілеєм Владика Митрополита Мстислава? — тільки В. Маркус знає. Коли ж, паче сподівань, В. Маркус прагне своєю „інформацією” поставити під сумнів канонічність українських православних єпископів, яка, мовляв, могла бути причиною „недопущення” їх до „постійної конференції канонічних”, тоді нехай Всемилоствий Господь дарує йому і цю його злосливу нерозважність, яка є догідною лише і тільки ворогам Української Православної Церкви, а Московській патріярхії і її поплентачам, зокрема. Однак, навіть і вони не мають тепер відваги ставити під сумнів канонічність українських православних єпископів, що їх счолоє Блажен. Владика Митрополит Мстислав.

Нарешті, — вважаємо за доцільне подати до відома В. Маркуся і редакції „Свободи”, що Провід Української Православної Церкви в США Америки не тільки не робив жодних заходів про „допущення” її єпископів до т. зв. „Постійної Конференції православних канонічних єпископів Америки”, але й не думав про це. Одна з причин — ПКУКА не є установою передбаченою у структурі Вселенської Православної Церкви та її канонами, а являється новотвором, який постав на американському терені з чисто політичних міркувань проросійських чин-

ників. Коротше кажучи, — ПКПКЄА — це добровільна асоціація взаємної адорації, в якій ще й досі існують промосковські настрої, а частково і москвські впливи. До речі згадати, що покійний Вселенський Патріярх Атеніагорас уважав ПКПКЄА за недоречний, а через це і шкідливий новотвір.

Сподіваємось, що, довідавшись про це все, В. Маркус відкличе своє голословне твердження про „недопущення” єпископів УПЦеркви в США до ПКПКЄА та подбає про поміщення його відклику на сторінках „Свободи”.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ КОМІТЕТУ

для видання книжки „Симон Петлюра. Статті, листи, документи”, т. II.

(Стан на 31 грудня 1979 року)

Прибутки:

Надійшло через УВАН у США і Бібліотеку ім. Симона Петлюри в Парижі пожертв на видання	\$ 14,348.63
Надійшло передплат на книгу на суму	2,718.00
Передала УВАН у США з заповіту д-ра Неллі Пелехович-Гайворонської	1,000.00
Прибутки від продажу книги на 31 грудня 1979 року	1,446.80
Різні пожертви на видання книги на рахунок Консисторії Укр. Прав. Церкви в США	1,837.14
Всього	\$ 21,350.50

Видатки на видання і експедицію книги:

Друкарня	\$ 12,200.00
Коректа (В. Кобрин)	878.00
Художнє оформлення книги (П. Холодний)	270.00
Редагування і складання індексу (Н. Лівницька-Холодна)	750.00
Редагування і нагляд над друкуванням (Л. Дражевська)	750.00
Переклади статей С. Петлюри на українську мову (О. Чикаленко і Г. Щепко)	543.10
Виготовлення фотокопій	85.00
Оправа	1,742.00
Виготовлення клішів	158.00
Вклеювання ілюстрацій	305.23
Роз'їзди в справах редакційних і видавничих, поштові видатки, телефон	458.70
Оголошення в пресі	60.00
Експедиція книжок	216.04
Всього	\$ 18,416.07

Суму 2,934.43 дол. передано до Фонду ім. Симона Петлюри при УВАН у США для видання літературної спадщини Симона Петлюри і праць про нього. Збирання коштів на цей Фонд продовжується. Пожертви надсилати на адресу Академії:

The Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U.S., 206 West 100th Street, New York, N. Y. 10025.

Книжки, що лишилися не продані на 31 грудня 1979 року, передано до диспозиції УВАН у США. Одна книжка коштує 22 дол. + 1 дол. пересилка. Замовляти в Академії.

Видавничий Комітет: Мстислав, Митрополит, голова; члени: В. Біляїв, М. Волосевич, Л. Дражевська, М. Липовецький, У. Любич, О. Оглоблин, І. Паливода, Г. Янішевська.

НОВЕ ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО ТОВАРИСТВА ПРО УКРАЇНСЬКО-ЖИДІВСЬКІ ЗВ'ЯЗКИ

(П.С.УІТ) Щойно вийшла в англійській мові на-кладом Українського Історичного Т-ва монографія Лева Биковського—Соломон І. Гольдельман: портрет політика і педагога, 1885-1974. Сторінка в українсько-жидівських взаєминах (Нью Йорк, 1980. 100 стор.). Праця появилася за загальною редакцією Люб. Винара і в перекладі мгр. О. Кравс за мовною редакцією ред. Тані Гасцької з українського Акад. В-ва. Праця складається з трьох основних частин: 1. Обширний нарис життя і діяльності С. І. Гольдельмана, видатного діяча уряду УНР і професора українських високих шкіл в Чехословаччині. Ця частина охоплює чотири періоди його життя починаючи „українською добою, 1885-1920” і кінчаючи „палестинсько-ізраїльським періодом” в якому С. Гольдельман співпрацював з різними українськими науковими установами і діячами. У другій частині подано в англійському перекладі важливі матеріали до українсько-жидівських взаємин, які включають звернення Симона Петлюри відносно жидівських погромів в Україні, документи уряду УНР в справі українських жидів і обширні спогади С. Гольдельмана „З моєї української доби”. Вибрана бібліографія й індекси закінчують це цінне видання.

Проблематика українсько-жидівських зв'язків винятково актуальна і важлива — тому нова студія Л. Биковського заповнює порожню прогалину в англійській науковій літературі. Праця автора появилася в ювілейному році Українського Історичного Товариства, в якому відзначаємо 15-ліття його діяльності. Дохід з розпродажу праці, яка коштує 8 (вісім амер. доларів) призначено на Видавничий Фонд „Українського Історика”. Віримо, що українські установи також починають до розповсюдження цієї цінної студії в американських і канадських бібліотеках. Замовлення з грошовими переказами 8 дол. слід надсилати на адресу Адміністрації „Українського Історика”:

“The Ukrainian Historian”

P. O. Box 312

Kent, Ohio 44240

30-ЛІТТЯ ІНСТИТУТУ ДОСЛІДІВ ВОЛИНИ

Цього року Інститут Дослідів Волині і Товариство „Волинь” у Вінніпегу, Канада, святкують своє плідне 30-річчя. Протягом цього минулого часу ІДВ, при фінансовій і моральній допомозі Т-ва „Волинь”, видав 12 чисел популярного збірника „Літопис Волині” і понад 40 інших більших і менших праць — публікацій, кошти друку яких виносили понад 75 тисяч доларів. Останньою поважною працею, яку ми видали, були спогади славного нашого письменника, були спогади славного нашого письменника, були спогади славного нашого письменника.

менника Уласа Самчука — „Плянета ДіПі”, яку вся наша громадськість зустріла й прийняла з вдоденням і вдячністю.

Саме тепер друкується і вкортці вийде з друку „Етимологічно-семантичний словник української мови” проф. І. Огієнка (Митрополита Іларіона). Також пригтовляється до друку „Красзнавичий словник Волині і Волинського Полісся” проф. О. Цинкаловського, та здано до друку „Афоризми в творчості Л. Українки” — працю Т. Горохович.

Крім цього Інститут Дослідів Волині збирає і пригтовляє матеріал до „Збірника Волині”, а також до чергового 13-го числа „Літопису Волині”. Тому ми сердечно просимо всіх наших членів і прихильників надсилати нам до „Збірника Волині”, а також до „Літопису Волині” свої праці, які, в міру можливостей, ми зможемо видрукувати в згаданих збірниках. Просимо присилати матеріали з історії і культури нашої землі, спогади про релігійне та громадське життя на Волині, діяльність на чужині, життєписи тощо.

„Нове число „Літопису Волині” будемо висилати тільки на замовлення, тому просимо замовляти його заздалегідь, посилаючи свою докладну адресу.

Бажанням Інституту Дослідів Волині й Т-ва „Волинь” у Вінніпегу є далі продовжувати видавничу працю, а тому сердечно просимо вашої всебічної допомоги в цій справі.

Наша адреса:

Research Institute of Volyn
P. O. Box 606
Winnipeg, Man. Canada R2C 2K3

ВІДБУЛАСЯ 14-ТА ПЛЕНАРНА СЕСІЯ СЕКРЕТАРІАТУ СКВУ В ТОРОНТО

Від п'ятниці 27-го червня до неділі 29-го червня 1980 року, о год. 7-й вечора відбулася в залі Українського Православного Інституту Св. Володимира в Торонто, Онт., 14-та Пленарна Сесія Секретаріату Світового Конгресу Вільних Українців (СКВУ), у якій брали участь понад 100 делегатів і гостей з Канади, Америки, Європи й Аргентини.

Сесія, яку провадив у діловому дусі Президент СКВУ Микола Плав'юк, розглянула і передискутувала ряд проблем і технічно-адміністративних справ, та уліпила їх розуміння, що напевно скріпить саму Президію Секретаріату СКВУ та її діяльність для добра української діаспори.

Заступали наші церковні Ієрархії на Сесії: о. пресвітер Семен Савчук від Української Греко-Православної Церкви в Канаді і о. митрат Мирослав Харина від Української Католицької Церкви в США. Митрополит Мстислав через хворобу не міг бути присутнім на Сесії, а також був перешкоджений Митрополит Максим. Обидва вони переслали Сесії свої побажання і проєкти на майбутнє. Отець митрат М. Харина заступає в Секретаріаті СКВУ Митрополита Мирослава Любачівського.

СЕСІЯ КОМІСІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ СКВУ

У днях 27 і 28 червня ц. р. у зв'язку з XIV Пленарною Сесією Секретаріату СКВУ в Інституті Св. Володимира в Торонто відбулася Сесія Комісії Прав Людини СКВУ. В цій сесії взяли участь приблизно

40 осіб, між ними представники 12 комітетів прав людини з різних місцевостей Канади і США.

У п'ятницю, 27 червня учасники сесії заслухали три доповіді на тему Мадридської конференції для перевірки застосування Гельсінських угод, яка триватиме від листопада ц. р. до березня 1981 р. Секретар Комісії Прав Людини, інж. Микола Мороз, зreferував ті заходи, які поробила Комісія у підготовці до конференції, а голова КПЛ, сен. Павло Юзик, поінформував про можливості діяльності під час конференції. Проф. Богдан Боцюрків проаналізував проблеми боротьби за права людини в Україні й закордоном у світлі змін у міжнародній ситуації.

У суботу, 28 червня представники комітетів звітували із своєї діяльності.

На полудневій сесії в суботу обговорено підготовку до Мадридської конференції й рішено, що діяльність українців у Мадриді координуватиме Комісія Прав Людини СКВУ в співпраці з Закордонним Представництвом Української Гельсінської Групи. Представники комітетів рішили для взаємної інформації обмінитися матеріалами, які пригтовляють на конференцію, а також вислати інформаційні матеріали до світової преси та поробити інші підготовчі заходи. Всі рішення учасників сесії були схвалені Секретаріатом СКВУ.

Сесія Комісії Прав Людини завершилася в суботу вечір панелем, на якому були присутні теж численні учасники Пленарної Сесії. Модератором панелю був сен. Павло Юзик. На програмі були чотири доповіді: Надія Світлична, „Національні проблеми і Українська Гельсінська Група”, Святослав Караванський, „Конкретні заходи для підтримки правозахисного руху в Україні”, д-р Ніна Строката-Караванська, „Закордонне Представництво Української Гельсінської Групи в 1980 р.” та проф. Богдан Боцюрків, „Переслідування релігії в Україні”. Після доповідей відбулася жвава дискусія.

Слід ствердити, що численна участь представників комітетів та високий рівень доповідей, звітів і дискусій свідчать про велике зацікавлення й діяльність на відтинку оборони людських і національних прав українського народу

КОМУНІКАТ СВІТОВІЙ РАДИ СУСПІЛЬНОЇ СЛУЖБИ СКВУ

Постанови прийняті XIV Пленарною Сесією СКВУ 28 і 29 червня 1980 для розбудови харитативно-догомогової праці:

1. Посилити заходи СКВУ в напрямі організаційної централізації нашого доогомого сектора для повної координації харитативних дій в поодиноких країнах українського поселення.
2. Догомогти розбудувати заходами і стараннями Секретаріату СКВУ:
 - а) Догомоговий Фонд, який буде основною базою матеріального забезпечення для потребуючих українців діаспори;
 - б) створення залізного фонду за допомогою фінансових і професійних організацій для доогоми новим імігрантам у початках їхнього побуту в даній країні.
3. Прямувати до повної координації доогомових акцій, зокрема дбати про виміну інформацій про уділені і потрібні доогоми дорогою крайових

- представництв до Світової Ради Суспільної Служби СКВУ.
4. Подбати про співучасть і підтримку в харитативній праці представників українських церков на усіх щаблях організаційної структури Суспільної Служби в країнах українського поселення і в Світової Раді Суспільної Служби.
 5. Звернути окрему увагу на потреби фінансової підтримки для правної оборони тим усім, які падають жертвами оскаржень КГБ за т. зв. „злочини” з часів німецької окупації України.
 6. Робити усі можливі заходи, щоб звернути увагу цілого світу на кончентність виїзду з Советського Союзу тих українців, яких обставини цього вимагають.

НОВИЙ ПРОЄКТ БІБЛІОТЕКИ УНІГУ

Керівництво довідкової бібліотеки Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ) розпочало новий проєкт: обслідування старовинних українських книг та манускриптів в книгозбірнях Заходу. Науковий співробітник УНІГУ, проф. Б. Струмінський з Отавського університету очолив акцію тих дослідів.

В першій стадії праці збирається детальні інформації — описи українських стародруків та манускриптів. Нав'язано контакти з адміністраціями книгозбірок в Скандинавії, Італії, Англії, Америці та Канаді.

У зв'язку з тим проєктом відбуло поїздки до Вінніпегу й Отави. А недавно відвідано український православний культурний центр в Бавид Бруку. Проф. Струмінський і Едвард Касинець переглянули там книгозбірню духовної семінарії та архіви й бібліотеку музею.

З кураторами тих інституцій переведено ділові розмови.

В осені ц. р. появиться складений проф. Струмінським і Е. Касинцем каталог Єпископської бібліотеки та бібліотеки Інституту Спадщини в дієцезії Пассейку.

КАНТАТА ТИСЯЧОЛІТТЯ

Поет Леонід Полтава розпочав — ще в одній ділянці — підготову до належного відзначення Тисячоліття Християнства на Україні. Оpubліковано його Кантату у ч. 3 місячника ООЧСУ „Вісник”, де вміщено й повідомлення про музичний конкурс на хоролий твір, з темою відзначення тисячоліття Християнства у Києві.

Кантата Полтави стане заохотою поетам і композиторам змагатися за кращий твір, гідний возвеличити велику річницю.

Довга Кантата Полтави розпочинається рядками:

Над могутнім Дніпром —
Могутній Андрій Первозваний:
„Хай відходить п'яма з Перуном,
Бо зі мною приходить світання!
Тут, на кийських горах, Господь
Ставить город і ставить Державу —
Хрест осяє ваш вічний народ,
А ваш князь убереться у славу!

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

МИТРОПОЛИТ МСТИСЛАВ ВІДВІДАВ ЦЕНТР ВСЕЛЕНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ПАТРІАРХІЇ В ЖЕНЕВІ

Під час цьогорічного побуту в Європі, Блаженний Митрополит Мстислав відвідав 6 червня Центр Вселенської Православної Патріархії в Женеві, Швайцарія, і мав там свою чергову зустріч з Генер. Секретарем Передсоборної Комісії Вселенського Православного Собору ВПреосяч. Митрополитом Дамаскіносом. Серед порушених проблем найбільшу увагу було присвячено майбутньому Вселенському Православному Собору, зокрема ж справі національних православних церков у діаспорі, яка то справа поставлена у порядку нарад того Собору першою.

При цій нагоді Владика Митрополит Мстислав звернув увагу на зростаючу все активність Московської Патріархії та її сателітів, спрямовану на обмеження засягу впливів Вселенської Царгородської Патріархії. У зв'язку з цим окрему увагу звернено на контроверсійні виступи Архiepіскопа Фінляндської Православної Церкви Павла, явно інспіровані Московською Патріархією, на що, як виявлено, рішуче зареагувала Вселенська Прав. Патріархія та її Центр у Женеві. Водночас стверджено потребу постійного контакту і своєчасної взаємної інформації Передсоборної Комісії з національними православними церквами в діаспорі. На доказ постійних творчих зусиль УПЦеркви, Владика Мстислав подарував Владиці Дамаскіносові останнє видання УПЦ у США — 2-ий том історії Української Православної Церкви проф. І. Власовського, в англійській мові. Належить згадати, що зустріч і розмови обох Владик відбулися у діловій і дружній атмосфері.

(Укр. Православна Інформація, ч. 7/5 — 80)

ПОСВЯЧЕННЯ ДОМУ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Як повідомляє Консисторія нашої Церкви, посвячення Дому Української Культури в Осередку УПЦеркви у Бавид Бруку відбудеться у неділю 14 вересня. Як знаємо, цей Дім збудовано для відзначення 1000-ліття Хрещення України та переходування й помноження в ньому скарбів української християнської й національної культури. Безперечно, це визначна подія не лише у житті Української Православної Церкви, але й усієї української спільноти поза Батьківщиною.

До масової участі у цій урочистості кличемо всіх кому близька і дорога доля української нації. Кличемо у час найжорстокішого наступу Москви на Україну та на все, що творить її самобутність. Тож відізви́мося на цей заклик не лише масовою присутністю на цій історичній події, але й щедрою пожертвою на внутрішнє устаткування й оздоблення храму української науки!

Докладнішу програму урочистості подамо, як тільки одержимо її від Консисторії.

„Укр. Прав. Інформація”, ч. 1(7)80

ВІД КОНСИСТОРІЇ

До відома
передплатників і читачів
„Українського Православного Слова”-англомовного

З прикрістю повідомляємо, що Українське Православне Слово — англомовне перестало виходити після смерті св. пам. о. прот. Й. Крети. Консисторія старалася якось полагодити ту болючу втрату редактора, старалася підшукати тих охочих й жертвених людей, що взялися б за редагування та видання того часопису, але натрапила на великі труднощі, через брак відповідних людей.

Правда, завдячуючи Ректорів Семінарії Св. Софії Всечесному о. прот. Ф. Істочину та студентам, які попрацювали солідно і видали два числа того часопису, але лекції, наука в Семінарії змусили їх покинути видання чергового числа, а тому і заіснувала така велика перерва у виданні Слова.

Консисторія, розуміючи велику потребу для нашої Церкви цього часопису, старалася підшукати відповідну людину, яка погодилася б зайняти становище Редактора Українського Православного Слова — англомовного. По довгих розшуках пощастило заангажувати таку особу з Вищою Богословською та загальною освітою. Отже, в місяці серпні-вересні вийде чергове число довгожданого та очікуваного „Слова”.

Консисторія звертається з проханням до Шановних Передплатників та читачів „Слова” потерпіти спокійно цих пару тижнів до виходу чергового числа „Слова”.

З християнським привітом
Голова Консисторії
о. А. Селепина

СПРОСТОВАННЯ

Консисторія спростовує помилку подану в „Укр. Православному Слові” за місяць червень 1980 року: Подано — „Комітет Полтавського Вечора при парафії Св. Трійці в Клівленді, Ог.” — зібрано 1,000.00 на Пенсійний Фонд Духовенства нашої Церкви. А повинно бути: — „Комітет ПОЛТАВСЬКОГО ВЕЧОРА при Парафії Св. Володимира у ПАРМІ, Ог., пожертвував на Пенсійний Фонд Духовенства нашої Церкви — 1,000.00 дол.”

За цей недогляд просимо Комітет пробачити. Стара поговорка наша каже — „Лише той не помиляється, хто нічого не робить.” —

КОНСИСТОРІЯ

З ПОЛИЦЬ БІБЛІОТЕКИ
СВ. СОФІЙСЬКОЇ ДУХОВНОЇ СЕМІНАРІЇ

ВАРТІСНІ ДАРИ ДЛЯ БІБЛІОТЕКИ

Книгозбірня Семінарії продовжує зростати дарами цінителів книги й освіти. Особливо вартісні були два великі дари з спадщини священнослужителів нашої Церкви: о. протопресвітера Павла Фалька і о. протосрея Петра Мелеха. Про їхні приватні книгозбірні, передані піклуванню паніматов Любови й Ірини, буде повідомлення після кінцевого обліку,

що буде виконаний у новому приміщенні, куди бібліотека сподівається перенестися у серпні цього року.

Однак не можна не згадати про два дари, що вплинули цього місяця і що виявляють піклування вірних синів і дітячів Церкви про її розвиток:

З Кембріджу в Англії п. З. Жижка прислав 32 книги „Свята Земля”, авторства його Покійної Дружини Марії. Світлої пам’яті Марія Жижка була активна у кількох площинах і здобула ім’я, як науковець, письменниця і малярка. Вона до Другої світової війни працювала на становищі декана філологічно-літературного відділу Краснодарського університету на Кубані; володіла восьмома мовами.

Упокоїлась Марія Павлівна (з дому Демчук-Дем’яновська) 28 березня 1980 року на руках її вірною подруги, якому заповіла передати її книги і рукописи, — через Владику Митрополита Мстислава, — Семінарієвській бібліотеці. Виконуючи її волю, осиротілий Чоловік переслав — як перший, у низці наступних — вище згаданий твір „Свята Земля”. Саме тепер у Лондоні друкується гострий науковий твір п. Марії — „Яким ідем шляхом”.

Другий найсвіжіший дар, — це комплект журналу „Рідна Церква”, що виходить вже 29 років, як орган Вищого Церковного Управління Української Автокефальної Православної Церкви в Європі. Отримано цей комплект заходами редактора журналу, о. протопресвітера Анатолія Дублянського. Від о. А. Дублянського Семінарія отримала раніш частину книгозбірні покійного Владики Митрополита Никанора, великого книголюбця, який згромадив у себе низку рідкісних публікацій, що деякі з них либонь уперше знайшлися в Америці.

У СВЯТІЙ ЗЕМЛІ-ЗДІЙСНЕННЯ ДИТЯЧИХ МРІЙ

Книжечка, догідного форамту малої вісімки, розповідає про подорож її авторки, Марії Жижки до Палестини — країни трьох релігій: Християнської, іудейської і мусулманської.

Гарна тверда обгортка має підзаголовок у трьох мовах: англійській, гебрійській і арабській, у якому тричі повторено слово Єрусалим. У своєму „репортажі з подорожі”, недавно спочила п. Марія Жижка розповідає про відвідання головних святинь і пам’яткових місць Святої Землі. Подружжя Жижки відвідали Єрусалим, Віфлеєм, Назарет, Капернаум, Сінай, — побували усюди, куди довгі роки вибиралися поїхати.

Авторка не обтяжує читача надто часто повторюваними історичними відомостями про звідані місцевості. Вона пише: „Я вклала в цю книгу... лише свої власні враження від подорожі з мужем... по містах і місцях, котрі нам були відомі... із шкільних років, коли приходив духовний отець і учив нас Божого Слова”.

Ілюстрована розповідь про прощу подружжя Жижків цікава і повчальна; її можна випозичити, або й набути у Семінарії в Бавид Бруку.

НОВИЙ ПРАВОПИСНИЙ СЛОВНИК

„Правописний Словник української мови”, що вийшов у світ минулого року, подібно, як і його за-служений попередник, Словник Голоскевича, приносить задовільне число термінів з церковно-релі-

гійної ділянки. Словник намагається притримуватися устійнених форм, тому не впроваджує змінених написань у церковні терміни, чи хресні імена, — хоч за можливі упрощення у писанні таких слів ізнують поважні аргументи. Користаючи цим словником і далі маємо писати „епархія“, „епархіяльний“, „епітимія“, „епітрахіль“, але „єпископ“, „єрархія“, „єрей“, „єресь“, „Євхаристія“, „Єрусалим“. Помітний словник і в таких, різно писаних, словах, як „Священик“, „священницький“, „священний“, „святеник“, „святість“ тощо. Значки наголосів, виразний друк, догідний формат забезпечують широке користання з цієї підручної книжки.

31 СВІТУ

У ЛОНДОНІ БУДУЮТЬ ПАМ'ЯТНИК НА ПОШАНУ ЖЕРТВ ЯЛТИ

Вінніпег, Канада (КУК). — Маргарет Тачер, прем'єр Великої Британії, не зважаючи на застереження міністерства зовнішніх справ, дозволила побудову в Лондоні пам'ятника в пошану незчисленних жертв Ялтинського Договору, яких силою передано совєтській армії після закінчення Другої світової війни.

В 1945 році на терені Німеччини перебувало понад три мільйони совєтських військовополонених і робітників індустрії, між якими були тисячі українців й інших поневолених Москвою народів, які відмовилися вертатися добровільно на терени СРСР. Після передачі їх альянтськими урядами советам, багато з них були розстріляні на місці, а інших запроторено до таборів важкої праці.

Пам'ятник жертвам Ялтинського Договору в Лондоні заініціювали послы всіх партій британського парламенту, з якими узгоджено такий напис на цьому пам'ятнику: "This memorial was placed here by MP's of all parties and others to commemorate the thousands of innocent men, women and children from Russia and other East European nations who were imprisoned and died at the hands of the Communist government after their repatriation at the conclusion of the Second World War."

У п'ятницю, 23-го травня, Централь ККУ вислала листа до М. Тачер з висловами признання за її рішення, яким вона дезавувала виконання ялтинських домовлень тодішнім урядом Великої Британії, і за віддання пошани незчисленним жертвам совєтського терору того часу, поміж якими були сотні тисяч українців.

ВІДВІДИНИ ПАПИ У ФРАНЦІЇ

Відвідини Папи Івана Павла II у Франції в днях від 30 травня до 2 червня ц. р. були великою подією в історії зв'язків між Ватиканом і католиками у тій країні, бо це вперше від 1814 року, коли голова Католицької Церкви прибув на французьку землю.

Коли літак приземлився на летовищі в Парижі, в сотках католицьких церков в столиці Франції та в навколишніх містах, дзвонили тисячі дзвонів. Багато католиків у Франції сподіваються, що ці відвідини не тільки привернуть більш прихильні від-

носини між Ватиканом та Францією взагалі, але також спричиняться до оживлення Католицької Церкви, яка поступово нидіє та маліє. Як відомо, одним із гасел великої французької революції у 1789 році був антиклерикалізм, тому що Католицька Церква була близько пов'язана з пануючою королівською династією, ненависть республіканського правління повернула в бік Церкви. В 1814 р. Наполеон наказав ув'язнити Папу Пія VII за те, що він викляв французьких окупантів Ватикану та папських посілостей.

В якій мірі папські відвідини у Франції причиняться до поправки стану католицизму, може показати найближче майбутнє. Покищо, в загальному, папу прийняли скромно, без такого ентузіазму, з яким його вітали сотки тисяч вірних в інших країнах світу, що їх відвідував папа.

КНИЖКА БУВШОГО СЕКРЕТАРЯ СТАЛІНА

В італійському видавництві „Паоліні“ появилася книжка бувшого секретаря Сталіна Бориса Бажанова п. з. „Я був секретарем Сталіна“.

Б Бажанов вчився в молодості в Київському політехнікумі, а потім переїхав до Москви. Він вступив до комуністичної партії і опинився в Центральному Комітеті Партії та став секретарем Сталіна, який тоді готувався стати диктатором СРСР. Він хотів залишити свою працю, але Сталін не хотів його відпустити. Тоді він в 1928 р. поїхав у відрядження в Туркменістан і звідти втік до Персії, — потім до Індії, а нарешті до Франції, де він живе й досі. Бажанову тепер 80 років.

Приводом до написання його книжки була згадка про нього в книжці Ол. Солженіцина, який написав, що Кремль „знищив“ Бажанова. Після того Бажанов написав до Солженіцина листа, зустрівся з ним і Солженіцин намовив його написати свої спогади.

У своїх спогадах Бажанов пише м. ін., що, за час його проживання у Франції, агенти Сталіна пробували три рази його знищити. Однак Бажанов знав настільки позакулісові ходи кремлівських душогулів та їхні способи, що зумів уникнути спроби впасти їхньою жертвою.

КОРОТКІ ВІСТІ

● Офіційні представники Вселенської Католицької Церкви і Східної Православної Церкви, якої головою є екуменічний патріарх Димитрій, зустрілися на острові Родос і рішили, що 30-членна делегація обох Церков зустрінеться в Венеції в наступному році, щоб обговорити справу поєднання обох Церков. Це перші офіційні переговори цих Церков від 1054 року. Переговори започаткував Папа Іван Павло II, коли в грудні минулого року відвідав патріарха Димитрія в Стамбулі.

● В часі побуту в Англії ген. П. Григоренко зустрівся з англійським прем'єром п-єм М. Тачер, яка розпитувала його про арешти дисидентів у СРСР.

● Турецька преса повідомила, що на кордоні Туреччини СРСР сконцентрував великі військові відділи.

● Східно-німецька газета „Носс Дойчлянд” опублікувала заяву маршала ССРСР, Віктора Кулікова, видану з нагоди 35-ліття від закінчення війни в Європі, в якій він сказав, що Америка продовжує загрозливу для світового миру політику, яку колись вів Гітлер і порівняв президента Картера до Гітлера.

● Мехіканський огорожник Гарція виростив цибулю вагою 4.5 кілограма та голівки капусти вагою 22.5 кілограмів; тепер огорожники з різних країн приїждять до нього, щоб навчитися, як виростити таку городину.

● В Югославії перебрав владу президент черговий наслідник Тіта 67-річний Ц. Міятовіч; згідно з рішенням Тіта уряд президента мають перебрати по черзі представники югославських республік: Македонії, Боснії, Герцеговини, Словенії, Сербії, Хорватії, Монтенегро, Войводіни і Косово.

● Американські збройні сили отримали новий бойовий літак наймодернішої конструкції, а саме „Ф-18 Горнет”, який коштує 27 мільйонів доларів. Літак випробували пілоти морського летунства, яке має намір купити від фірми Мек Доннел Даглес 1,377 таких літаків. Канада замовила 130 цих літаків. „Горнет” летить із швидкістю майже вдвоє більше, ніж швидкість звуку.

● Рада безпеки ООН знову засудила Ізраїль. Цим разом за бомбові замах на декількох посадників арабських міст в Ізраїлі. Представник США стримався від голосування тому, що Рада зовсім не углядяє довгого ланцюга терористичних виступів арабських терористів, які викликають реакцію з боку жидівського населення Ізраїлю.

● Міжнародна Організація Праці, що відбула недавно в Женеві, Швейцарія, свої наради — засудила Ізраїль за творення нових ізраїльських поселень на арабських землях, окупованих ним ще в 1967 році.

ДОПИСИ

ПАНАХИДА ПО СВ. П. СИМОНОВІ ПЕТЛЮРІ

1-го червня 1980 року в Українській Православній Церкві Св. Вознесіння м. Мейплевуду, Н. Дж., США о. Ів. Наконечним, в супроводі церковного хору під кер. Л. Харченка, була відправлена Панахида по св. п. Голови Української Держави і Головному отаманові військ Української Народної Республіки СИМОНУ В. ПЕТЛЮРІ в 54-ту річницю його трагічної смерті.

В Панахиді взяли участь: Товариство Прихильників ДЦ УНР, представники Комбатантських Організацій та інших організацій м. Неварк-Ірвінгтон-Мейплевуд і околищ, Американсько-Українсько-Ветеранський пост № 6 та численна молодь організована в ПЛАСТИ в своїх уніформах. Всі вони прибули зі своїми організаційними прапорами з тим, аби якнайдостойніше вшанувати і віддати честь тому, хто найбільше причинився в боротьбі за звільнення нашої поневоленої, але не скороної Батьківщини — України від пазурів московського наїздника.

Співом „ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ” було закінчено вшанування пам'яті Національного Героя св. п. Симона Петлюри.

На прохання Товариства Прихильників ДЦ УНР було переведено збірку на потреби Бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі. Було зібрано 36 дол.

Цим Товариство Прихильників ДЦ УНР виносить свою сердечну подяку: настоятелю церкви, паф'яльному урядові та всім жертводавцям.

К. Степовий

ВІДЗНАЧЕННЯ ШЕВЧЕНКОВИХ РОКОВИН ПРИ КАТЕДРІ СВ. ПОКРОВИ В САВТФІЛДІ

Школа Релігії й Українознавства ім. Лесі Українки при Православній Катедрі Св. Покрови в Савтфілді, коло Детройту, щорічно влаштовує святочне відзначення роковин великого сина України, поета і пророка Тараса Григоровича Шевченка. В цьому 1980-му році, як і в попередніх роках, відзначення роковин відсвятковано дуже успішно. В неділю, 16-го березня привабливість далеко більшого, як звичайно, числа старших, студентів та шкільних дітей молодшого віку, створювала піднесений святковий настрій. Катедра під час Служби Божої була вповне на віруючими. Після Літургії настоятель катедри о. Нестор Столярчук з вітварними прислужниками, в супроводі катедрального хору під диригентурою інж. Петра Китастого, урочисто відслужив Панахиду за спокій душі великого сина України — Тараса. В почесній стійці з прапорами стояло понад двадцять осіб молоді — членів ОДУМ-у та студентів. Перед Панахидою, о. Нестор виголосив змістовну проповідь, підкреслив високу релігійність поета, підтвердивши його ж щоденником і поезіями. Відповідно розпорядження Консисторії УПЦ, під час Панахиди проведено збірку на допомоговий фонд, яка дала дев'яносто шість доларів.

Після закінчення Служби Божої і Панахиди, в церковній залі матері шкільних дітей гостили приязних на святі (біля 300 осіб) смачним обідом, приготовленим ними під зарядом Батьківського Комітету Школи.

Перед початком програми Свята, яке відкрив о. настоятель Н. Столярчук, пан С. Добровольський показав світлина з недавньої подорожі до Києва та Канева. Світлина в більшості були з експонатів музею, пам'ятників та могили Тараса Шевченка. Програму свята почав співом „Заповіту” шкільний хор під акомпаньямент на піано учительки співу панни Ірини Смик. В першій точці показали свою здібність найменші — учні садочку, підготовчої, першої, другої та третьої клас. Проспівали вони три пісні — „Поклін тобі, Тарасе”, „Кого я люблю” та „Гей там на горі”, за що одержали заслужені оплески присутніх. В другій точці учениця дев'ятої класи Анна Мільчинська виголосила реферат, який супроводили декламації: „Сон” — Ніни Киш, „Мені 13-й минало” — Юрія Бориска, „Доля” — Юрія Короля і Олега Карпенка, „Думи мої” — Павла Стоцького, „Марія” — Лізи Мільчинської та „Твій дух між нами” — Михайла Василенка. Виразна мова та добра дикція були зразковими. Ансамбль молодих бандуристів під керівництвом панича Михайла Сердюка виконав дві пісні — „Думи мої” та „Зоре моя вечірняя”. Перші кроки членів молодого ансамблю в опануванні складного музичного інструмента — Банду-

ри і їхня зіграність є запорукою майбутнього удосконалення цієї мистецької одиниці.

Після виступу ансамблю, показано сценічну картину з життя Тараса Гр. Шевченка „Віщий сон”. Приготовила відповідну декорацію та цю п'єсу учителька Надія Романчук. Ролі виконували: Тараса — Андрій Карпенко, Марусі — Христина Коваленко, Андрія — Олександр Петруша, Янголів — Петро Жура, Тарас Василенко, Віктор Літкевич, Василь Король, Юрій Бориско та Симон Пакула. Виразна мова та вірні наголоси були пов'язані з добрим виконанням ролей. В наступних точках виступили: учениця восьмої класи Наталка Коваленко, яка на піаніно виконала пісню „Два кольори”, виконання звучало знаменито. Учениця восьмої класи Наталка Притула продеклямувала вірш „Поклін тобі, Тарасе”. На закінчення хор учнів старших класів проспівав під акомпанюванням на піаніно учительки співу панни Трини Смик декілька пісень: „Сонце гріє”, „Слава Кобзареві”, „Тече вода з-під явора”, „По діврові вітер віє”, „Мала кантата” і „Рече та стогне” на тлі деклямації учениці сьомої класи Надії Похолок, а славним „Ще не вмерла України” у виконанні хору та всіх присутніх закінчено святочну програму. Цілу програму виконано чудово, за що після кожної точки присутні на залі заслужено винагороджували виконавців оплесками. За програму відповідала учителька пані Надія Романчук, їй допомагали всі учительки, їм належить за це щира подяка. Програмою провадив учень дев'ятої класи Андрій Смик.

І. Мурга

З ЖИТТЯ ПАРАФІЇ СВ. ЮРІЯ ПЕРЕМОЖЦЯ В ЯРДВІЛІ, Н. ДЖ.

СПІЛЬНЕ СВЯЧЕНЕ

Н. Ю. — Н. Д. деканат кожного року має спільне свячене для духовенства деканату та паніматок.

Цього року парафія Св. Юрія Переможця в Ярдвілі, Н. Дж., гостила дорогих гостей у себе 16 квітня 1980 року.

Перед обідом відправили Молебень у церкві, який очолив Владика Архiepіскоп Марко, йому сослужили прот. о. Сергій Непріль і о. Тарас Чубенко.

За святочним столом були: Владика Марко, декан протопр. о. Б. Желехівський, настоятель парафії прот. о. М. Галета, отці ієреї — Іван Наконечний, Василь Іващук, Т. Чубенко, митр. прот. о. д-р Юрій Шумовський та паніматки — М. Галета, Н. Желехівська, Шумовська, Наконечна.

Молитвою відкрив спільне свячене о. декан, а поблагословив страви Високопреосвященніший Владика Марко.

По обіді о. Василь Іващук виголосив доповідь на болючу тему сучасного часу про те, що треба зробити, щоб наша молодь вливалась у працю парафій, щоб вона залишилась у лоні Української Православної Церкви..

У обговоренні доповіді взяли участь усі отці та висловили побажання, щоб ця доповідь о. В. Іващука була надрукована у журналі „Українське Православне Слово”.

Молитву подяки за обід провів о. декан, Владика Марко уділив присутнім своє Архiepістирське бла-

гословення та подякував за обід. парафіяльному сестрицтву на чолі з п. С. Голінко та парафіяльний управі з її головою п. В. Кривсуном.

о. М. Г.

ХРАМОВЕ СВЯТО

Цього року парафія Св. Юрія Переможця в Ярдвілі, Н. Дж., святкувала своє храмове свято 4 травня 1980 року досить скромно своєю парафією, з малою участю гостей.

З запрошених отців на храм прибув тільки декан протспресв. о. Б. Желехівський із своєю паніматкою, представник сусідньої греко-католицької парафії у Трентоні та представники українських організацій Трентону.

Парафія підготовляється до відзначення 25-ліття парафії у неділю 26 жовтня 1980 року.

На це свято сподіваємось прибуття багатьох гостей та постарасьмося відзначити цей срібний ювілей парафії урочисто.

Член парафії

ЖАЛОБНА РІЧНИЦЯ

18 травня 1980 року було відправлено по Службі Бохій у парафії Св. Юрія Пер., Ярдвілі, Н. Д., Панахиду по славіній пам'яті голові Директорії УНР Симону Петлюрі, а о 4-й годині дня в парафіяльній залі відбулась Академія присвячена пам'яті Головного Отамана військ УНР сл. п. Симона Петлюри.

Святочну доповідь виголосив ред. Ярослав Гайвас.

В мистецькій частині брали участь: ансамбль бандуристів під керівництвом п. С. Ковальчука та п. П. Гурського, жіночий хор парафії Св. Покрови, Філадельфія, п. Наталка Посева і її доня — деклямації та інші місцеві художні сили. Керував Академією п. інж. Борис Качуровський.

Учасник Академії

ВИПУСК ШКОЛИ

17 травня 1980 року Школа Українознавства ім. Т. Гр. Шевченка при парафії Св. Юрія Переможця, Ярдвілі, Н. Дж., мала 4-й випуск десятиї класи, яку закінчили слідуєчі учні: 1. Дерека Наталка 2. Хоменко Наталка 3. Хоменко Катерина 4. Фат Лілія 5. Лой Катерина 6. Фат Павло 7. Мостровський Олександр 8. Махновська Люся 9. Мартиненко Леся 10. Квишнірчук Люся.

Урочистий вечір відбувся у парафіяльній залі, який відкрила завгед школи п. Віра Бондаренко.

Свідчення вручив учням директор школи протоієрей о. Микола Галета, а подарунки — історію України — роздала учителька 10-ої класи п. Анна Парубченко.

Батьківський шкільний комітет (голова п. Алла Гарбар) гостив випускників та учителів смачною вечерєю, після якої відбулась забава.

Народний Союз дав трьом учням подарунок гришми, а батьківський комітет дав подарунок гришми ще двом учням.

Присутній

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

ПРОТОІЄРЕЙ ЄВГЕН НОВИЦЬКИЙ

21-го червня 1980 року в четверту річницю смерті бл. пам. о. протоієрея ЄВГЕНІЯ НОВИЦЬКОГО, на прохання паніматки Віри та сина Івана, була відслужена Заупокійна Літургія в Церкві-Пам'ятнику Св. Ап. Андрія Первозванного та Панахида на могилі на цвинтарі в Бавнд Бруку.

Службу Богу відправляв о. Іван Панасюк, бувший студент Духовної Семінарії Св. Софії, а Панахиду над могилою покійного о. Євгенія, служив о. протопресв. Феодот Шпаченко у сослуженні о. Івана Панасюка.

На цей сумний і болочий спогад про бл. пам. о. прот. Євгенія Новицького зібралися родина покійного та близькі друзі, щоб помолитися за спокій його душі та згадати доброго й уважного мужа, батька, пастиря та українського патріота.

З цієї нагоди у пам'ять бл. пам. о. прот. Євгенія родина Новицьких зложила свій скромний дар 25.00 на потреби Церкви-Пам'ятника.

Вічна пам'ять!

**Паніматка В. Новицька
Іван Новицький з родиною.**

ЄВГЕНІЯ ДИЛЕНДОРФ

З глибоким смутком повідомляємо друзів і знайомих, що в день 29-го грудня 1979 року, по короткій недугі упокоїлась наша дорога і любима дружина, сестра, мама і доня Євгенія Іванівна Дилендорф, з роду Згодинських, на 54-му році трудолобивого, побожного життя. Народилася в селі Олександрівці, повіту Сарни на Волині, в 1925 році.

Панахиду в похоронному заведенні Музики і Сина і Святу Літургію з Панахидою в церкві Св. Софії відправив о. прот. Орест Кулик в сослуженні о. протоієрея Івана Покотиленка в дні 1-го і 2-го січня. Похорон відбувся в четвер, 3-го січня на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, Нью Джерзі. Похоронними відправами в Церкві-Пам'ятнику Св. Андрія проводив декан духовної семінарії Св. Софії отець прот. Франко Істочин при сослуженні о. протопресв. Федота Шпаченка, о. Василя Покотила, о. Василя Іващука, о. Мирона Оріона і о. дяка Тараса Чубенка. Співав хор Церкви-Пам'ятника під орудою Тараса Павловського.

В глибокому смутку покійна залишила мужа Володимира, синів Юрія й Іподіяка, Миколая, маму Ульяну Згодинську, брата Михайла Згодинського, сестру Віру Трутовську і племінницю Єлисавету Трутовську.

Замість квітів було зібрано у Чикаго \$565 на фонд семінарії і \$500 доларів на будову Українського Культурного Центру. Під час поминак, у Чикаго було зібрано \$217 доларів на фонд семінарії. В Баунд-Бруку було зібрано \$112 на фонд Церкви-Пам'ятника.

Складаємо нашу сердечну подяку всім священнослужителям, що провадили похоронними відправами та всім друзям і знайомим, що взяли участь у прощанні нашої незабутньої дружини, мами, доні, сестри і тітки світлої пам'яті Євгенії Іванівни Дилендорф на порозі у вічне життя.

ДАНИЛО КЛЮЧКО

В понеділок, 14-го квітня, після довготривалої важкої недуги, помер на 90-му році життя сл. пам. Данило Миронович Ключко, визначний церковний працівник в Детройті, штат Мічиган.

Данило Ключко народився 31 грудня 1890 року в селі Мануїловка, Кіровоградської (був. Миколаївської) області на Україні.

Під час сталінсько-єжовської сваволі у 1937-му році, без жодних підстав, був ув'язнений, повернувся з тюрми у 1941 році.

Залишив Батьківщину у 1943-му році і пішов у невідоме скитльщини з дружиною Євфросінією та сином Леонідом.

Тимчасово перебував у таборах біженців у Німеччині.

До Америки (С.Ш.А.) на постійне життя прибув з родиною у 1950-му році. Завдяки трудолобивості покійного й родини, вони втішалися достатками навчінні з своїми старожилими сусідами.

Сл. п. Данило Миронович був віруючим, разом з тим товариським, визначався справжньою любов'ю до ближнього.

Протягом десяти років одноголосним вибором громади працював старостою Катедри Св. Покрови в Детройті. Своєю сумлінною обслугою молящих в Храмі Божому та високоморальною поведінкою серед громади поза церквою, сл. пам. Данило Миронович був гідним репрезентантом Української Православної Церкви. Покійний своєю поміркованістю притягував повагу до себе, мав багато друзів та широке знайомство.

Сім і півроку тому перервала працю сл. пам. Данила Мироновича тяжка невиліковна недуга-параліч лівої сторони, а потім, через ускладнення, ампутація ноги. Протягом понад сім років доглядала хворого, його вірна дружина Євфросінія, з допомогою сина Леоніда і невістки Мотрі.

Уявімо, скільки страшних і довгих терпінь перенесено покійним та родиною під час його тяжкої недуги, будучи майже нерухомим, а особливо кволого здоров'я дружиною, яка без відступу опікувалася хворим!

Похорон сл. пам. Данила Ключка відбувся величаво, з численною участю Української Громади. З похоронного заведення Марії Градовської, тіло покійного перевезено до Української Православної Катедри Св. Покрови, в четвер 17-го квітня. О 7 годині вечора настоятель Катедри о. прот. Нестор

Столярчук відправив Панахиду в супроводі хору під диригентурою п. Івана Яринюка.

Наступного дня в п'ятницю з 10-тої години ранку о. прот. Нестором в супроводі хору під диригентурою молодого асистента Михайла Сердюка відслужено Св. Літургію та похоронні відправи.

В прощальному слові о. прот. Нестор високо оцінив працю сл. пам. Данила Ключка на церковній ниві.

Підкреслив, що покійний, навіть у посиленні недуги, не кидав бажання жити та бути в Св. Храмі, серед вірних, на Службах Божих.

Ніколи, під час відвідин отця, ні на кого не нарікав за його довгі терпіння. Після персональних прощань з покійним численною громадою, тіло сл. пам. Данила Ключка перевезено і покладено на вічний спочинок на Вудлаві цвинтарі в Детройті. Від Катедрі до цвинтаря супроводили похоронне авто з тілом покійного колоною громади понад тридцять автомашин.

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ ПОКІЙНОМУ!

Іван Мурга.

ЕФРОСИНІЯ МОГИЛКА

13-го травня, 1980-го року, на 82-му році трудовитого життя, після важкої недуги, упокоїлась побожна парафіянка церкви Св. Успіння Пресвятої Богородиці в Лорейні, Огайо, св. пам. Ефросинія Могилка, народжена на Полтавщині — Україна.

14 і 15-го травня в похоронному заведенні Джон Р. Довін зібралася численна родина й у великій кількості друзі й приятелі покійної, на Парастас, щоб помолитись за спокій її душі й попроситись із зразковою парафіянкою.

Парастас відправив і похорон довершив настоятель парафії прот. М. Михайлюк, в супроводі милозвучного й добре зіспіваного хору, диригентом якого є зять покійної п. М. Корнієнко.

У п'ятницю, 16-го травня, після похоронних відправ у вище згаданій церковці, й теплого зворушливого прощального слова о. настоятеля, тіло покійної було поховано на місцевому цвинтарі в Лорейні, поряд її вірного друга життя — мужа Івана Могилки, що упокоївся в 1973-му році.

На це сумне прощання зі спочилою Ефросинією з'їхалась родина: дочка з внуком покійної, з Каліфорнії; три її внучки з віддалених місцевостей стеєту Тексас та приятелі з ближчих і дальших околиць.

Покійна залишила у великому смутку численну родину: дві дочки, два зяті, п'ять внучок і один правнук й багато приятелів.

Після похорону, під час поминального обіду, що відбувся в прицерковній залі, промовляли о. Михайло та паніматка Н. Михайлюк, згадавши покійну теплим словом і відмітивши шляхетні й побожні прикмети покійної Ефросинії.

Спочила, протягом свого земного життя, зазнала всі приємності й прикраси, які судились їй Божим Провидінням. Випила вона й чашу терпіння під владою безбожного окупанта на рідних землях, як червоного, так і брунатного, перетерпівши страждання жакливі Другої світової війни, поневіряння в німецькій чужині, й нарешті, з Божої ласки, зазнала вільного життя й достатку на американській гос-

тинній землі, де й скінчила своє трудовитове життя.

Під час поминального обіду, з ініціативи родини покійної, була переведена збірка на нев'янучий вінок спочилої Ефросинії, у висліді чого зібрано 171 дол. й розподілено:

На пресовий фонд місячника „Українське Православне Слово” — 50 дол. та на дім Української Культури в Бавнд Бруку, з нагоди тисячоліття хрещення України — 121 дол.

На закінчення цієї сумної події склали подяку о. М. Михайлюкові, хором та тим, що несли труну з тілом спочилої, жертводавцям, і всім тим, що в час їхнього горя прийшли з допомогою й теплим словом розради, зять покійної М. Корнієнко, та чоловік найстаршої внучки Френк Гершер, він же й голова нашої парафіяльної громади.

А від усіх присутніх, дорогих і незабутніх спочилий сестрі Ефросинії ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ! Нехай гостинна земля американська, замінить її рідну українську землю й буде їй легкою.

Надія Михайлюк

СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ

По 20 дол.: М. Корнієнко, Б. Барнай, М. Трипняк; по 10 дол.: о. М. Михайлюк, М. Боївка, Я. Лин, Н. Третьак; по 5 дол.: Ф. Гершер, Н. Гайден, М. Бурчак, А. Бурмистренко п. Баюрчак, А. Погуляй, Т. Погуляй, О. Райзінг, Л. Корнієнко; по 4 дол.: Г. Лакроа, Д. Трипняк; по 3 дол.: Г. Корнієнко, К. Корнієнко, В. Богачов, Т. Пахнюк; по 2 дол.: А. Лукша, М. Химич; по 1 дол.: Ю. Сірак, А. Шумило.

Разом: 171.00 долар.

ВАСИЛЬ ЮХИЛОВИЧ ЛЕНЬ

Ділимося сумною вісткою з друзями і знайомими, що 13 червня 1980 року по довгій і тяжкій хворобі на 89-му році життя відійшов на вічний спочинок сл.п. Василь Юхимович Лень, народжений 15 липня 1891 року на Полтавщині у селянській побожній родині. Під час Другої світової війни покійний, рятуючи своє життя, залишив свою Полтавщину. Після закінчення Другої світової війни переїхав до Америки у м. Чикаго, де був парафіянином Української Православної Церкви Св. Володимира і Ольги.

У 1962-му році переїхав у м. Елктарт, Іл., де став зразу ж парафіянином Української Православної Церкви Св. Трійці у м. Гошен Іл., а також працював довгий час головою Контрольної Комісії сії при парафії. Покійний був людиною лагідної вдачі, любив свою Церкву, мав багато приятелів до себе приятелів, які не лишили його під час тяжкої хвороби. У понеділок 16-го червня зібралися парафіяни в Українській Православній Церкві м. Гошен Іл., щоб помолитися за душу спочилого і попроситися з ним. Був присутнім з Чикаго протодіаконом Вячеслав Ільчук з тієї добродійкою Ірою. Настоятель парафії о. Ігор Зботанів відправив жалобний похорон при співучасті церковного хору.

Тлінні останки поховано у м. Гошен на американському кладовищі. Після похорону у пара-

фіяльний залі відбувся поминальний обід, приготовлений сестрицями і парафіяльною управою. Під час поминального обіду о. Ігор сказав зворушливе слово про покійного, а протодіякон Вячеслав згадав покійного лагідними словами. П-ні Марія Тулевич нагадала про віддану його працю головою К-комісії. Добрим словом згадав покійного його земляк п. І. Гриша. Вічна йому пам'ять.

Нехай буде його легкою американська земля.

Приятелі і друзі.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ

ВЕЛИКОДНІЙ ДАР ВІД 1 КВІТНЯ ДО 15 ТРАВНЯ 1980

100.00: Іван Протасеня — Н. Дж.
50.00: К. Коленяк — Н. Й., Е. Савчук — Н. Дж., Ю. Валек — Па., др. М. Дідов — Н. Дж., М. К. Шерома — Н. Й., О. Боголофф — Міч., Родина Караванські — Мд., А. Яременко — Н. Дж. Род. Степанік — Ог., Леонід Дмитрович — Ог.,
30.00: др. М. Ярр — Мінн., О. Галкин — Н. Й., А. Курек — Ог. В. Ковальський — Міч.
25.00: П. Кравчук — Па., І. Кеслер — Кал., П. Довбачук — Н. Дж., М. Юрчинюк — Н. Дж., о. М. Горошко, О. Селігофф — Міч., панімавка М. Хомицька, І. Хомицька — Вайт, Па., Надя Світлична — Н. Дж., Р. Зайчук — Мд., М. Колотій — Мінн., К. Василько — Па., В. Ганич — Ог., др. Л. Мостович — Кентакі, К. Кальмук — Н. Й., А. Струк — Інд., о. М. Угорчак, А. Дорошенко — Виск. о. В. Івашук, І. Врублевський — Н. Дж., др. Ю. Чопів-

ський — Ілл., Г. Старовіт — Кал. 25.00: Родина Бабанських — Н. Дж., М. Солоха — Мінн., о. митрат А. Кість.

20.00: І. Шевченко — Ваш., Л. Долинська — Н. Й., М. Тимченко — Н. Й., С. Токарик — Па., Д. О. Дмитренко — Н. Й., Е. Пласкач — Н. Дж., В. Лах — Ог., О. Дятченко — Па., У. Згудзінський — Ілл., І. Зимболій — Па., др. Е. Веремчук — Р. Ай., І. Повш — Н. Дж., М. Кириленко — Виск., І. Савчин — Ог., М. Торик — Кон., А. Тарадайка — Мд., С. Кость-Костенко — Ілл., П. Громов — Н. Й., А. Бульба — Н. Й., О. Нессін — Н. Й., Й. Зирий — Н. Дж., Р. Петренко — Мд., Г. Безуглий — Н. Дж., В. Мельник — Фла., Н. Н., О. Булавка — Мд., Р. Ярославський — Н. Й., М. Іваночко — Н. Й., Н. Нагнибіда — Н. Й., І. Осудар — Ілл., М. Новак — аП., С. Білоус — Н. Й., О. Лобачевська — Н. Й., С. Рабченко — Н. Й., В. Мікляк — Н. Й., В. Беровець — Мд., Д. Осудар — Ілл., В. Кулій — Мд., В. Гавон — Н. Дж., А. Буня — Па., А. П. Коваль — Кол., І. Серемула — Па., Л. Романюк — Кал., С. Мухин — Н. Дж., о. П. Цимбал — Інд., К. Строчук — Ілл.

15.00: о. Іван Зазворський, А. В. Мінченко — Н. Й., о. В. Базилевський — Н. Й., С. Боженко — Кал., С. Василенко — Кал., І. Пахолук — Кал., до. С. Савчук — Па., др. Е. Андрусак — Міч., Б. Григоренко — Н. Й., І. Світ — Н. Й., о. І. Ткачук — Н. Й., А. Хоменко — Ілл., В. Дзівек — Н. Й., М. Федак — Па., Н. Касіячук — Н. Й., І. Л. Гончарів — Ор., М. Панченко — Н. Дж.

11.00: В. Лощко — Конн.

10.50: о. Д. Мамчур — Конн.

10.00: о. А. Селєгіна, о. Т. Форостій, О. Коро-вицька — Н. Дж., В. Мних — Н. Дж., А. Бойко — Н. Дж., О. Манько — Мінн., М. М. Мірза — Мінн., Т. Янковська — Мін., Г. Клименко — Н. Дж., Л. Ферраро — Н. Дж., о. С. Непріль — Н. Й., І. Толочний — Па.

10.00: О. Іванко — Кон., О. Криворук — Мд., А. Осадченко — Н. Й., В. Вінич — Кол., І. Кац — Інд., Е. Лімонченко — Відрж., Гарбар — Н. Дж., М. Семчишин — Ілл., о. М. Метулинський, М. Федчун — Н. Дж., М. Барнай — Мд., В. Сімянцев — Па., В. Соколовський — Мд., Г. Бреславець — Мд., Шрам — Кон., І. Мартинюк — Іл., Ф. Люданович — Па., З. Худий — Н. Й., Мейфер — П. Шандрук — Па., Саливон — Ар., В. Овчарук — Іл., Ганусь — Виск., Е. Кос — Мінн.,

10.00: о. Гринишин — Дел., В. Туніцький — Па., В. Пастушек — Па., Ф. Стюба — Ог., о. Ф. Білецький — Ілл., С. Гончаренко — Н. Дж., В. Кошман — Н. Й., В. Сембрат — Па., П. Нестеренко — Ог., О. Скібіцький — Н. Й., о. М. Куланович, Е. Грінвальд — Кал., М. Трипняк — Ог., М. Чечулін — Мд., С. Петруша — Міч., М. Отрепко-Арский — Ілл., А. Л. Ліневич — Ар., П. Свінчук — Н. Й., С. Бражний — Ор., П. Писар — Н. Дж., У. Юрчук — Ваш., Л. Меншега — Мінн., Т. Рудь — Па., Р. Качур — Н. Дж., А. Баранин — Н. Й., Д. Костенко — Н. Й., І. Комар — Н. Дж., о. І. Ткачук — Н. Й., Г. Сидорець — Н. Дж., Панімавка А. Двораківська, О. Коба — Н. Й., С. Кириленко — Виск. М. Бистрицький — Н. Дж., М. Голівсько — Па., Й. Воробець — Н. Дж., Н. Чорний — Н. Й., Л. Г. Дженсен — Н. Й., І. Медведів — Н. Й., Т. Тешук — Па., О. Перхоро-

вич — Н. Й. А. Нечипуренко — Н. Й., І. Шайдевич — Н. Дж. І. Кручко — Н. Дж., І. Бурило — Н. Дж., В. Овчарук — Ілл., Е. Місевич — Мінн., О. Северин — Н. Й., о. М. Невмержицький, М. Михайлович — Н. Й., Л. Дражевська — Н. Й., З. Коваль — Па., Черевко — Мд., Е. Гриньків — Фла., М. Себрат — Ілл., І. Білоброн — Н. Дж., В. Зотовська — Н. Й., А. Татарук — Па., Г. Шепард — Дел., А. Попружук — Н. Й., А. Кереб — Па., У. Згудзінський — Ілл., паніматка К. Клодницька, В. Зінченко — Ілл., М. Шабельник — Н. Й., В. Кулик — Мінн., І. Ключенко — Па., Г. Сергій — Па., І. Штепа — Н. Й., М. Громницький — Кал., З. Лапченко — Д. К., А. Наливайко — Н. Дж., Г. Рябокінь — Мінн., І. Беліменко — Н. Дж., Т. Новосівський — Мд., М. Гордінська — Інд., М. Смаллен — Па., Д. Теркун — Ог., др. М. А. Танасійчук — Мін., Л. Бабяк — Ог., Т. Ткачук — Кон., П. Горячун — Кон., І. Гаєвський — Н. Й., В. Джейкобс — Кон., С. Онуфрій — Па., М. Каспрук — Па., М. Дядіо — Па., В. Зарицький — Ілл., Г. Попов — Міч., М. Керімес — Па., А. Матвійчук — Па., паніматка Т. Савчук, С. Білоус — Н. Й., А. Прядка — Н. Дж., А. О. Воронін — Мд., І. Єфіменко — Міч., А. Нагорний — Ог., М. Пундик — Мін., А. Линник — Н. Й., І. Кейс — Н. Й., О. Самоток — Фла., В. Торан — Ілл., В. Візер — Кал., Н. Трутовський — Ілл., др. Н. Ворончук — Н. Дж., о. О. Б. Мицик — Па., К. А. Кривонос — Н. Й., Р. Коваль — Фла., Н. Вроблевська — Н. Й., Олександра Коваль — Н. Й., Н. Нечипуренко — Н. Й., о. І. Куліш, Р. Й. Ковелл — Па., І. Хейлик — Н. Й., паніматка Шпірук — Мд., В. Салій — Фла., о. М. Пахолук, Л. Яворська — Н. Й., Сахневич — Н. Й., В. Шиприкєвич — Па., К. Дидинський — Па., М. Білокінь — Мд., Л. Бренсон — Па., М. Мандряч — Фла., о. Ю. Гулей, А. Волков — Па., Г. Вакуловська — Па., П. Козар — Н. Дж., К. Малахов — Конн., М. Левицький — Ог., М. Прихоженко — Па., К. Семчук — Н. Й., Ю. В. Кузьмич — Н. Й., Симон Ройко — Ог., М. Вертуло — Н. Дж., І. Ульянець — Виск., о. К. Каліновський — Н. Й., О. Іллок — Н. Й., В. Кравчук — Н. Дж., М. Ганин — Па., Д. Вихристенко — Н. Дж., В. Зоря — Н. Дж., І. Кульбіда — Н. Дж., М. Александров — Н. Дж., М. Сидоренко — Н. Дж., І. Пілепеський — Н. Дж., К. Гавзелл — Н. Дж.

10.00: Петро Буньо — Н. Дж., А. М. Діаманте — Н. Дж., Поралейник — Н. Дж., Д. Дідик — Н. Дж., А. Рудак — Н. Дж., Ненадкевич — Н. Й., І. Мокієнко — Міч., І. Фаль — Конн., Г. Мюзик — Н. Дж., О. Михалевич — Па., В. Нішук — Мд., С. А. Адамас — Ог., др. В. Годинський — Мінн., М. Кузьмак — Па., В. Черненко — Міч., О. Скоп — Кал., В. Марчук — Ілл., А. Кажно — Н. Й., Городняк — Н. Й., І. Ковальський — Ілл., С. Гадиняк — Н. Й., М. М. Йордан — Ог., Ю. Демченко — Н. Дж., Рд. Ковалелок — Па., М. Берез — Виск., М. Шімчак — Па., В. Надозерний — Ог., П. Дорошенко — Фл., П. Милорадович — Па., В. Куцевич — Ілл., В. Дієнка — Н. Дж., Л. Паливода — Н. Дж., С. Трух-Інчо — Н. Дж.

9.00: М. Білик — Н. Дж.

8.00: В. Г. Ремптер — Н. Дж.

5.00: М. Долошицький — Інд., С. Ф. Небожинський — Н. Й., М. Волк — Па., Я. Худий — Н. Й.,

Н. Турчманович — Мінн., М. Гайдуков — Мінн., Х. Клименко — Н. Дж., М. М. Грисяк — Па., К. Степовий — Н. Дж., А. В. Забіяка — Мд., М. Чорно-Самойлов — Н. Й., С. Ковінько — Кон., А. Смит — Кон., Г. Коваленко — Н. Й., М. Мусійчук — Ог., А. Булига — Н. Дж., Г. Шерей — Н. Й., О. Горбанчук — Н. Й., Е. Гавриш — Н. Дж., Р. Боднар — Н. Й., Е. Красноволевський — Н. Й., В. Медяник — Н. Й., Д. Деменко — Н. Й., Г. Гордієнко — Па., Т. Купецький — Па., Д. Шейна — Н. Дж., А. Заботовська — Н. Дж., о. В. Уманець, Т. Цимбал — Па., П. Півторак — Н. Дж., П. Кучінос — Па., С. Іллок — Ілл., М. Захвалінський — Мд., Ю. Савчук — Фла., Г. Сегейда — Н. Й., Л. Палара — Мінн., П. Герець — Н. Й., В. Павленко — Па., М. Каркоць — Мінн., А. О. Кручко — Н. Й., М. Псуї — Н. Дж., Плахотниченко — Ілл., І. Поручинський — Н. Дж., Д. Каліновський — Н. Дж., М. Халецький — Н. Дж., А. Мішок — Па., Г. Мішок — Па., В. Гаєвський — Ог., Т. Гринчук — Ілл., М. Бурчинський — Н. Й., М. Ралач — Н. Й., Ф. Гакало — Н. Дж., А. Држіковський — Н. Дж., М. Гузар — Н. Й., М. Білов — Н. Й., П. Пахолук — Міч., Т. Гаврилюк — Н. Дж., І. Корей — Па., В. Овчарук — Ілл., А. Крайник — Ілл., І. Галя — Ог., П. Леник — Па., А. Махонкин — Н. Й., П. Кузяк — Виск., В. Петрошук — Ілл., Й. Білюх — Па., С. Нечипорук — Н. Й., І. Лютий-Лютенко — Н. Дж., А. Довбня — Н. Дж., В. Шумицький — Па., Ф. Семко — Мінн., М. Коник — Н. Й., І. Попик — Па., І. Закозоготний — Конн., П. Гузза — Па., І. Корба — Па., Ф. Корсунь — Па., М. Коненко — Па., В. Маліновський — Мінн., В. Гаркуша — Міч., П. Нестеренко — Арк., М. Скрильчик — Н. Й., Е. М. В. Джубівний — Фла., О. Шевченко — Н. Й., Т. Маленко — Кал., М. Шубер — Па., Е. К. Марущак — Н. Дж., П. Галат — Ог., М. Готман — Н. Й., І. Скорохол — Па., П. Гончаренко — Н. Й., Р. Колодій — Н. Й., І. Кучеренко — Н. Й., Кап. Нішук — Мд., О. Коваль — Конн., М. Шаловал — Н. Й.

5.00: О. О. Трипуненко Долина — Па., С. Білінський — Дел., А. Греж — Н. Й., О. Кобиланський — Па., Е. Пидичук — Н. Й., Г. Косовський — Дел., М. Галлан — Па., А. Дорошенко — Виск., М. Квінінський — Мд., М. Вагнівська — Інд., Родина Шагалій — Па., род. Карта — Па., В. Жовнір — Інд., А. Лозік — Па., К. Вугар — Па., Т. Матукас — Мас., І. Приймак — Мд., Ю. Гейзлер — Н. Й., О. Савченко — Н. Й., А. Корнієнко — Н. Й., Н. Кутуфавіо — Па., А. Омельченко — Н. Й., Н. Самойлов — Мд., С. Чалишев — Па., о. М. Галета, Й. Ковалів — Мінн., І. Тимчишак — Ілл., П. Оленик — Па., Н. Олійник — Па., П. Поиходько — Н. Дж., Ол. Кононенко — Н. Дж., В. Ковичун — Н. Дж., І. Богачов — Ог., П. Купчак — Па., С. Драга — Мінн., Г. Задубега — Па., Н. Няколенко — Фла., І. Співора — Н. Й., Н. Білок — Н. Й., Н. Павлішак — Па., М. Мельник — Мд., Ф. Маркович — Па., І. Фат — Н. Дж., М. Лупань — Ог., А. Чечулін — Мд., П. Самулін — Інд., І. Голзик — Конн., С. Євсєвський — Па., Н. Самодін — Мінн., П. Соколовський — Мд., М. Левчук — Конн., М. Ілінський — Дел., Т. Корпенюк — Конн., Ол. Харченко — Н. Й., М. Гікавий — Л-а Л. Дончук — Па., І. Микита — Н. Дж., А. Кукрицька — Н. Й., В. Шеремета — Дел., В. Златоуст — Мінн., С. Токаржик — Па., В. Андрієнко

— Н. Й., М. Пасічник — Н. Дж., М. Різун — Н. Й., о. М. Годинський — Мін., М. Терпко — Па., А. О. Колодько — Мич., В. Федін — Н. Й., о. М. Антохій, М. Ковалевська — Н. Й., О. Самойлюк — Мд., Т. Ломан — Мейн, М. Іскрижницький — Фла., В. Строкан — Неб., С. Стефанія — Инд., С. Волощак — Ог., Т. Кіценюк — Н. Дж., Е. М. Школяр — Мас., А. Лучанин — Па., М. Луценко — Н. Й., Г. Єдинак — Мас., о. М. Земляченко, А. Ковалишин — Па., М. Висоцький — Н. Дж., Солоха — Н. Дж., М. Матух — Н. Й., Л. В. Скипчук — Н. Дж., В. Самійленко — Па., А. Марченко — Па., М. Швейко — Кал., Г. Михалишин — Па., Е. В. Голкрофт — ??? Г. Дейвид — Па., В. Дітак — Мд., П. Миколайтіс — Дел., М. Корба — Па., Л. Почанек — Па., І. Бабич — Ог., В. Левицький — Па., Я. Сенишин — Н. Й., В. Розпутько — Па., М. Мазур — Ог., І. Бутенко — Н. Й., С. Малевацький — Н. Й., В. Кучінос — Па., проф. П. Гавриленко — Па., о. Н. Чернявський, І. Петрончак — Кон., о. І. Зботанів, Ю. Оношко — Н. Й., О. Нос — Віск. М. К. Скоцко — Мд., В. Варварів — Па., І. Струк — Фла., др. Ю. Мачук — Ілл., І. Вертишин — Н. Й., М. Прус — Ог., К. Новак — Па.

5.00: О. Пришибинський — Па., П. Трипуленко — Па., Д. Зільник — Па., А. Дмитренко — Віск., М. Куратник — Н. Дж., Н. Варванюк — Па., В. Онуфрей — Па., А. Бончак — Па., Г. Свідій — Мас., А. Дідик — Мінн., С. Кулик — Н. Й., М. Ендерсон — Ілл., В. Семенен — Мич., І. Панько — Па., Ю. Панченко — Віск., І. Рева — Віск. Ф. Серчук — Н. Дж., П. Гайдак — Мін.

4.00: 3 особи по 4.00; 3.00: 20 осіб; 2.00: 41 особа; 1.00: 15 осіб.

ДАРИ НА ПАМ'ЯТНИК

**Митрополитові Василю Липківському,
що вилинули через касу Консисторії:**

По \$100.00: др. Анатоль Лисий — Мінн., Григорій і Софія Самійленко — Віск.

\$50.00: Леонід Палара — Мінн.

По \$25.00: Микола і Марія Барнаї — Мд., — в пам'ять Івана Криворука, церква Св. Михайла — Мінн. — в пам'ять Семена Тотського.

По \$10.00: Марія Капустянська — Ог., Григорій і Анна Залізник — Віск.

\$5.00: о. О. Царик — Н. Й.

\$4.00: Олег Залізник — Віск.

ЗБІРКА НА АЛЬМАНАХ 1000-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ

\$139.12: Церква Св. оВолодимира — Парма, з Панахиди за Тараса Шевченка.

\$100.00: Церква Св. Вознесіння — Клифтон — з Панахиди за Т. Шевченка.

\$83.50: Церква Св. Андрія — Ваш., — з Панахиди за Т. Шевченка.

\$79.45: Церква Св. Димитрія — Картерет — з Панахиди за Т. Шевченка.

\$50.00: Микола і Анісія Швед — Мич.

\$42.40: Церква Св. Михайла — Балтимор.

\$42.00: Комітет 1000-ліття Хрещення України — С. Пол.

\$41.75: Церква Св. Софії — Чикаго — збірка.

\$39.05: Церква Св. Юрія — Ярдовил — з Панахиди за Т. Шевченка.

\$30.25: Церква Св. Покрови — Лорейн — з Панахиди за Т. Шевченка.

\$23.00: Церква Св. Софії — Байон — з Панахиди за Т. Шевченка.

НА ОБОРОНУ ПРАВ ЛЮДИНИ

\$90.65: Церква Св. Вознесіння — Клифтон.

ЗБІРКА НА ІНВАЛІДІВ

(3 нагоди Свята Державности)

\$103.66: Катедра Св. Володимира — Філя.

\$54.00: Церква Св. Юрія — Ярдеил.

\$53.25: Церква Св. Володимира — Парма.

\$45.15: Церква Св. Михайла — Вунсакет.

\$35.00: Церква Св. Успіня — Нортгемптон.

\$23.50: Церква Свв. Петра і Павла — Милвил.

\$23.15: Церква Св. Вознесіння — Вейн.

\$17.75: Церква Св. Покрови — Нью Гейвен.

ДАРИ НА ЦЕРКВУ-ПАМ'ЯТНИК

(Від 1 січня до 20 квітня 1980 року)

\$500.00: Євген Сумик — Н. Дж.

200.00: Пам'ятка Наталія Ілященко в пам'ять мужа о. Івана.

122.00: Володимир Ділендорф — Чикаго — збірка в пам'ять Дружини Євгенії.

100.00: др. Андрій Олесіюк — Кал., — в пам'ять батька д-ра Тимоша, Трина Монтес в пам'ять Симона Рогатюка — Инд., Катерина Гуцул в пам'ять мужа Михайла, Б. Б., Іван Луків — Н. Дж..

75.00: Петро Ярема — Н. Й..

50.00: В. Мельничук — Мич., Петро Довбачук — Б. Б. Райса Куделя — Н. Й., Юрій і Катерина Веремчук — Н. Й. в пам'ять батька Андрія, Ювілер Макар, Н. Дж.,

42.00: Комітет 1.000-ліття Хрещення України — С. Пол.,

30.00: Віра Магденко — Торонто — в пам'ять Юрія Головка, Роман і Меланія Куделя з нагоди вінчання — Н. Й.

25.00: Олександр Бологофф — Мич., Константин Сольняник — Мич., Олександра Гай-Головка — Вінніпег — в пам'ять брата Юрія Головка, Серафим і Надія Чуйко — Н. Дж.

20.00: Хор Св. Володимира — Торонто — в пам'ять Юрія Головка, панаїматка Надія Касіянчук — Н. Й., в пам'ять мужа о. Петра.

10.00: Маріє Сидоренко — Бавнд Брук.

5.00: Стенлі Воробець — Н. Дж., М. і А. Коган, М. Свинаренко, В. Сарженюк — Б. Б., Іван Галуценко — Ілл.

ДАРИ НА МУЗЕЙ:

100.00: Л. Кутава в пам'ять мужа інж. Юрія.

ТАБІР „ВСІХ СВЯТИХ”

150.00: Об'єднання Укр. Правосл. Сестрицтв — Б. Б.

ОБОВ'ЯЗКОВІ ВНЕСКИ ВІД ПАРАФІЙ**ДІСЦЕЗІЯЛЬНИЙ ФОНД ВІД ПАРАФІЙ**

(Від 1 жовтня 1979 — до 20 травня 1980 р.)

Св. Михаїла — Сан Франсіско 110., Св. Юрія — Ярдовил 575., Св. Володимира — Ембридж — 460., Свв. Петра і Павла — Карнегі 740., Покрова — Сан Дієго 70., Покрова — Геркімер 5., Покрова — Лорейн 210., Св. Михаїла — Міннеаполіс 330., Св. Михаїла — Гадсон 125., Св. Вознесіння — Клифтон 659.99., Св. Михаїла — Скрентон — 740., Св. Тройці — Клівленд 500., Св. Андрія — Лос Анджелес 420., Св. Михаїла — Балтимор 400., Покрова — Арнолд 330., Св. Михаїла — Джінет 105., Св. Тройці — Чиктовага 305., Св. Духа — Сликвил 290., Преч. Діви Марії — Нью Бритен — 700., Св. Миколая — Ром 225., Св. Володимира — Вікаго 250., Свв. Володимира і Ольги — С. Пол 165., Свв. Петра і Павла — Ліндора 370.

П'ЯТИДОЛЯРОВИЙ ФОНД ВІД ПАРАФІЙ

(Від 1 жовтня 1979 — до 20 травня 1980)

Св. Михаїла — Сан Франсіско 100., Свв. Петра і Павла — Карнегі 1.250., Св. Володимира — Ембридж 920., Покрова — Сан Дієго 200., Свв. Володимира і Ольги — Сен Паол 265., Свв. Петра і Павла — Ліндора 1.000., Покрова — Лорейн 230., Св. Михаїла — Міннеап. 1.350., Св. Михаїла — Гадсон 50., Св. Тройці — Ірвінгтон 350., Св. Івана — Джансон Ситі 1.500., Св. Вознесіння — Клифтон 1.202., Преч. Діви Марії — Нью Бритен 245., Св. Миколая — Трой 1.200., Св. Тройця — Чиктовага 500., Св. Софії — Чикаго 165., Св. Михаїла — Вунсакет 500., Св. Димитрія — Картерет 1.000., Св. Володимира — Н. Й. — 860., Св. Тройці — Гошен 165., Покрова — Рочестер 750., Успіння — Честер 950., Св. Михаїла — Юніондейл 200., Свв. Петра і Павла — Милвил — 250., Св. Володимира — Чикаго 400., Свв. Петра і Павла — Палос Парк 675., Св. Тройці — Бриджпорт 250., Св. Тройці — Клівленд 660., Св. Михаїла — Скрентон 835., Св. Володимира — Філяд 1.775., Св. Вознесіння — Мейплвуд 584., Св. Михаїла — Балтимор — 525., Св. Покрови — Арнолд 320., Св. Михаїла — Джінет 400., Покрови — Савтфілд — 500., Св. Духа — Сликвил 700., Свв. Петра і Павла — Вілмінгтон 900., Св. Володимира — Чикаго 500., Св. Андрія — Лос Енджелес 500.,

СЕМІНАРІЙНИЙ ФОНД ВІД ПАРАФІЙ

(Від 1 жовтня 1979 — до 20 травня 1980)

Св. Юрія — Ярдовил 350., Свв. Петра і Павла — Карнегі 450., Св. Володимира — Ембридж 279., Покрови — Сан Дієго 40., Свв. Петра і Павла — Ліндора 225., Покрови — Геркімер 185., Покрови — Лорейн 125., Св. Михаїла — Міннеаполіс 700., Св. Михаїла — Гадсон 75., Св. Тройці — Нью Кестл 125.00., Св. Вознесіння — Клифтон 387.50, Преч. Діви Марії — Нью Бритен 325., Св. Миколая — Трой 550., Св. Юрія — Міннеаполіс 300., Св. Тройці — Чиктовага 344., Св. Софії — Чикаго 100., Св. Ми-

хаїла — Вунсакет 200., Св. Володимира — Н. Й., — 1.500., Св. Тройці — Гошен 60., Покрови — Денвер 205., Покрови — Рочестер 325., Св. Володимира — Філя. 195., Успіння — Честер 225., Свв. Петра і Павла — Милвил 100., Св. Володимира — Чикаго 300., Свв. Петра і Павла — Палос Парк 550., Св. Тройці — Бриджпорт 200., Св. Михаїла — Скрентон 350., Св. Тройці — Клівленд — 300., Покрови — Савтфілд 500., Св. Андрія — Лос Енджелес 250., Св. Михаїла — Балтимор 275., Преч. Діви Марії — Арнолд 125., Св. Михаїла — Джінет 100., Св. Духа — Сликвил 230., Успіння — Нортгемптон 35., Св. Володимира — Пітсбург 350., Свв. Петра і Павла — Вінмінгтон 350., Св. Миколая — Ром 75..

ОБОВ'ЯЗКОВІ ВНЕСКИ НА ПЕНСІЙНИЙ ФОНД ВІД ПАРАФІЙ

(Від 1 січня до 31 травня 1980)

220.00: Св. Тройці — Клівленд, Св. Михаїла — Геммонд.
150.00: Св. Володимира — Чикаго.
110.00: Св. Михаїла — Балтимор, Св. Духа — Сликвил, Св. Володимира — Пітсбург, Св. Андрія — Лос Енджелес.
105.88: Св. Вознесіння (один квартал) — Клифтон.
80.00: Св. Михаїла — Джінет.
60.00: Владика Орест.
55.00: Св. Тройці — Чиктовага.
30.00: Св. Тройці — Грентон, Св. Тройці — Валейсвил.

ОБОВ'ЯЗКОВІ ВНЕСКИ — ВІД СВЯЩЕНИКІВ ДІСЦЕЗІЯЛЬНИЙ ФОНД ВІД СВЯЩЕНИКІВ

(Від 1 жовтня 1979 — до 20 травня 1980)

о. М. Ярош 143.20, о. М. Оріон 270.00, о. М. Кудачович 390.00, о. Ф. Коваленко 160.00, о. Ф. Лаврик 150.00, о. П. Сагайдачний 66.50, о. Ю. Шумовський 70.00, о. М. Горощко 145.00, о. В. Івалчук 40.00, о. М. Метулинський 132.00, о. М. Чернявський 77.00, о. М. Галета 280., о. В. Базилевський 190., о. Н. Столярчук 165.00, о. М. Глинський 200.00, о. Л. Шеметилу 400.00, о. М. Земляченко 30.00, о. А. Бек 212.00, о. М. Михайлюк 265.00, о. П. Будний 180.00, о. М. Борисенко 174.00, о. В. Дяків 130.00, о. М. Федорович 160.00, о. І. Щерба 882.00, о. Б. Желехівський 260.00, о. А. Ситник 200.00, о. Ф. Білецький 112.00, о. І. Збоганів 80.00, о. Е. Нарушевич 200.00, о. Я. Гвіздощ 60.00, о. А. Ілїнський 50.00, о. Д. Теленсон 183.50, о. Д. Мамчур 100.00, о. В. Уманець 103.75, о. П. Гринишин 285.

ОБОВ'ЯЗКОВІ ВНЕСКИ ВІД ДУХОВЕНСТВА НА ПЕНСІЙНИЙ ФОНД

(Від 25 грудня 1979 до 31 травня 1980)

100.00: о. Т. Форостій, о. Д. Мамчур, о. В. Уманець, о. П. Гринишин, о. М. Глинський, о. О. Лімонченко.
55.00: о. П. Будний.
50.00: о. Д. Теленсон.
40.00: о. Н. Коваль.
25.00: о. Ф. Лаврик, о. А. Бек.

ДАРИ НА КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР

(Від 20 квітня до 1 червня 1980)

500.00: Тихон Кульбіда — Н. Й.
 443.38: др. Микола М. Палій — Виск.
 200.00: Іван і Леся Гасвські — Н. Й.
 150.00: Лариса Дончук — Па.
 110.00: Вол. і Варвара Лах в пам'ять швагра Володимира Віра.
 100.00: др. Ю. Вигінний — Іл., А. Чепина — Мас. — з тестаменту Володимира Флонта, А. Гончарів — Н. Й., Ф. Сахневич — Н. Й., В. Коталевич — Н. Дж., З. Мацик — Н. Й., Ол. Стовба — Н. Й., Гр. Білоус в пам. замучених Серафима і Михайла Білоусів, Н. Клиш — Па., УПЦерква Свв. Петра і Павла — Вест Айсліп, Н. Й., Ф. Скар — Фла.
 60.00: Й. і Н. Мельник — Н. Дж.
 50.00: Т. М. Олещук в пам. Михайла Карпка — Н. Дж., Н. Отрешко-Арський — Іл., І. Гасан — Па., Е. Е. Скавінко — Н. Й., — з нагоди 35-ліття подружнього життя, Ю. Шеремет — Н. Й., І. Корецький — Н. Й., М. Клепачівська — Іл., Н. Пригар — Мін., А. Н. Дончук — Н. Дж., Н. Волиньчук — Фла.
 43.50: М. Коник — збірка в пам. Наталії Айриш.
 40.00: Сестрицтво Свв. Володимира і Ольги — Сейнт Пол, Ю. Мартинюк — Іл., М. Моргун — Н. Дж., Н. Винокурська.
 30.00: І. Давидюк — Мд., Ф. Вовк — Н. Дж.
 25.00: А. Голубець — Н. Й. — в пам. Миколи Тарасюка, Р. Глух — Н. Й., Ф. Гордон — в пам. Олександра Гаркавого, М. Білік — Н. Дж., др. С. Савчук, о. А. Селепина.
 20.00: З. М. Голубець — Н. Й., — в пам. Миколи Тарасюка, Ю. І. Тинда — Н. Дж., О. Дяченко — Па., П. Хорошилов — Н. Й., О. Михайлюк — Н. Дж., Л. Паливода, др. О. Дерій — Мд., В. О. Корж — Мд.,
 15.00: Н. Наливайко — Па.
 10.00: П. Білокінь — Мд., М. Булавка — Мд., Г. Самутин — Мд., О. Криволап — Мд.
 5.00: Н. Самойлів — Мд., О. Калиновська — Мд., О. Чечулін — Мд., В. Мельник — Мд.

ДАРИ НА ЦЕРКВУ ПАМ'ЯТНИК

(Від 20 квітня до 1 червня 1980)

2.000.00: Сергій і Марія Кротюк — Колорадо.
 100.00: о. П. Багнівський в пам'ять дружини Софії.
 50.00: Євгенія Удовиченко в пам'ять Олександри і Миколи Удовиченків.
 25.00: П. і Т. Писар — Н. Дж.
 10.00: А. М. Сінча — Н. Дж., М. М. Сірман — Н. Дж., Т. Де Грегоріо — Кал., В. Сім'янець — Па., В. Василенко — Кон., Н. Максимів — Н. Й., М. Стилко — Н. Дж., Попівчаки — Па., І. Поручинський — Н. Дж., М. Стецьків — Н. Дж.
 5.00: В. Ткачук — Н. Дж., Ф. Олійник — Кон., В. Пташинський, С. Горохівський.

ЗБІРКА НА ПОЛІТВ'ЯЗНИВ

(Від 1 січня — до 31 травня 1980)

112.67: Церква Св. Покрови — Гонгаббі, Австралія.
 90.65: Церква Св. Вознесіння — Клифтон.

ОБОВ'ЯЗКОВІ ВНЕСКИ

від парафій на копоти Собору

340.00: Церква Св. Покрови — Філядельфія.
 212.50: Церква Св. Володимира — Парма.
 160.00: Церква Зіслання Св. Духа — Ковтсвил.
 75.00: Церква Св. Івана — Портлед.
 62.50: Церква Свв. Володимира і Ольги — Сейнт Пол.
 40.00: Церква Св. Тройці — Грентон.

Дари на будову церкви в Бельгії:

100.00: Панас Нестеренко — Лорейн.
 50.30: Владика Митрополит Мстислав.
 50.00: о. Ф. Шпаченко.

Дари на У. Н. Раду:

60.35: Церква Св. Михайла — Вунсакет.

ДАРИ НА ПЕНСІЙНИЙ ФОНД

(Від 1 квітня до 1 червня 1980)

150.00: Г. Самійленко — Ог.
 132.00: Церква Св. Володимира — Парма — в пам'ять о. І. Іляшенка.
 100.00: Мел Сварт — Н. Й.
 30.00: Церква Св. Тройці — Валейсвил.
 20.00: А. Гулей — Н. Й., М. В. Кравець — Кал., Т. Слюсар — Кал.
 15.00: А. Савеленко — Кал.
 10.00: С. Онуфрійчук — Н. Й., І. Пуфкій, Н. Й., М. Чарнецька — Н. Й., С. Садовець — Н. Й., Ю. Е. Войтович — Кал., І. Л. Каслер — Кал., М. Чумак — Кал., С. Г. Лин — Кал., М. Швейко — Кал., В. Л. Квітка — Кал., М. Яковліва — Кал., М. Войтович — Кал., Т. Олесіюк — Кал., О. Панченко — Кал.
 5.00: Т. Сосновський — Конн., Анна Грех — Н. Й., Е. Єрмоленко — Н. Дж., С. Овечко — Кал., С. Заполенко — Кал., А. Василенко — Кал., Д. Бенко — Кал., О. Аксіюк — Кал., Н. Н. — Ог.
 2.00: І. Івницький — Ог.

ДАРИ НА ІНВАЛІДІВ, ВДІВ І СИРІТ

(Від 1 січня — до 31 травня 1980)

103.66: Церква Св. Володимира — Філядельфія.
 82.56: Церква Св. Володимира — Філяд. (вдруге).
 54.00: Церква Св. Юрія — Ярджил.
 53.25: Церква Св. Володимира — Парма.
 45.15: Церква Св. Михайла — Вунсакет.
 35.00: Церква Св. Успіння — Нортгемптон.
 30.50: Церква Свв. Володимира і Ольги — Сейнт Пол.
 30.00: Церква Чесного Хреста — Ютика.
 27.55: Церква Св. Володимира — Гартфорд.
 25.00: Церква Св. Володимира — Смитмил.
 23.50: Церква Свв. Петра і Павла — Милвил.
 23.15: Церква Св. Вознесіння — Форт Вейн.
 17.75: Церква Св. Покрови — Нью Гейвен.

ДАРИ НА ВИДАННЯ ПРОПАМ'ЯТНОЇ КНИГИ з нагоди Тисячоліття Хрещення України

Збірки по парафіях

- 139.12: Церква Св. Володимира — Парма.
100.00: Церква Св. Вознесіння — Клифтон, Церква
Свв. Апп. Петра і Павла — Йонгстаун.
83.50: Церква Св. Андрія — Вашингтон.
79.45: Церква Св. Димитрія — Картерет.
78.00: Церква Св. Покрови — Філадельфія.
69.15: Церква Свв. Петра і Павла — Вільмінгтон.
64.00: Церква Св. Андрія — Бостон.
42.40: Церква Св. Михаїла — Балтимор.
42.00: Комітет 1000-ліття Хрещення України —
Сейнт Пол.
41.75: Церква Св. Софії — Чикаго.
39.05: Церква Св. Юрія — Ярдвил.
30.50: Церква Свв. Володимира і Ольги — Сейнт Пол.
30.25: Церква Св. Покрови — Лорейн.
19.00: Церква Св. Покрови — Нью Гейвен.

ДАРИ НА СЕМІНАРІО СВ. СОФІЇ

(ВПЛИНУЛИ ДО КАСИ КОНСИСТОРИЇ)

(Від 1 січня до 1 червня 1980)

- 1,000.00: С. і С. і М. Кротюк — Коло.
374.00: А. Соколовський — збірка — в пам'ять мами
паніматки Віри.
200.00: Леонід Папара — Мін.
100.00: Петро Кравчук — Па. — з похорону Андрія
Панчука, паніматка Н. Іляшенко в пам'ять мужа
о. Івана, В. Рибка — Іл.
50.00: В. і В. Гаркуша — Міч., Ю. і К. Веремчук в
пам'ять батька Андрія, М. і А. Швед — Міч., І. Га-
сан — Па., Т. і М. Олещук — Н. Дж. — в пам. Ми-
хайла Карпука, І. Корецький — Н. Й. І. Гасан — Па.
25.00: А. і Н. Черняк — Іл., М. Матвійко — Іл., К.
Сольчаник — Мін.
20.00: М. Клепачівська — Іл., Т. Липовий — Н. Й.,
М. Сухтела — Іл., П. Громов — Н. Й., М. Євко —
Іл.
10.00: Г. Шерей — Н. Й., А. Кукрицька — Н. Й.
5.00: Д. Деменко — Н. Й., о. О. Царик — Н. Й.
2.00: Г. Залізняк — Віск.

ЗАГАЛЬНІ ПОЖЕРТВИ НА ДУХОВНУ СЕМІНАРІЮ

- \$1,500.00: Молодеча Українська Православна Ліга у
С.Ш.А. Пітсбург, Па.
600.00: Р. Ярудик Клифтон, Нью Дж.
565.00: В. Ділендорф, Макгенрі, Ілл., збірка у пам.
Е. Ділендорф.
500.00: Македонська Церква Св. Миколая, Австралія;
Марія Фізер Сомерсет Нью Дж. Сестрицтво Св.
Анни Парма, Огайо.
300.00: Церква Св. Марії Мекізракс, Па. В. Слон-
чка Мекізракс, Па.
250.00: Е. Удобищенко Франція у пам. братів Ми-
коли і Олександра.
217.00: В. Діленфорд, Макгенрі, Ілл. збірка у пам.
Е. Ділендорф.

- 200.00: Церква Св. Петра і Павла Йонгстаун, Огайо.
179.00: Церква Св. Володимира Філадельфія, Па.
110.00: Парафія Св. Миколая, Австралія.
105.00: Церква Св. Луки, Сиракуз, Нью Йорк в
день посвячення землі.
100.00: В. Спіру Клифтон Гайтс, Па.; К. Гуцул Со-
мерсет, Нью Дж. у пам. М. Гуцула. Род. В. Безсонів
Сомерсет, Нью Дж. у пам. М. Гуцула. Анна Чубен-
ко Лаврійз Стейшн, Па.; Марія Лавриненко Чика-
го, Ілл., Марія Булавка Балтимор, Мд.; І. Шміленко
Портленд, Орегон; род. Боднар у пам. паніматки
Боднар; Анастасія Буніо Філадельфія, Па. О. Ко-
ровицька Нью Йорк; А. Клекотюк Гамільтон Кана-
да; Е. Красмовольський Вебстер Нью Йорк; Ю. Вед-
мідь Остін, Мінн. з нагоди Хрещення сина Анато-
лія; В. Варварюк Філадельфія, П.; Т. Кулбіда Бру-
клін, Нью Йорк; Ю. Кузмич Бейсайд, Нью Йорк.
70.00: проф. І. Коровицький, Нью Йорк.
64.00: Церква Свв. Петра і Павла Вільмінгтон, Дел.
50.00: А. Литваківський, Кравн Плейс, Інд. у пам.
протопресв. М. Литваківського. др. Ю. Степаненко
Нью Йорк, у пам. М. Гуцула; др. А. Костецкий
Овкрідж, Нью Дж., у пам. М. Гуцула; родина В.
Джейкс Сомерсет Нью Дж., у пам. М. Гуцула; Надя
Касянчук Трой, Нью Йорк; Р. Гарас Бефлігем, Па.;
Ф. Капуста Нью Йорк, в пам. Е. Базилевської; Укр.
Православна Ліга Свв. Петра і Павла Палос Парк,
Ілл.; Лідія Ординський Вайтстон, Нью Йорк; Укр.
Православна Ліга Свв. Петра і Павла, Палос Парк,
вейлд, Кал. у пам. В. Маланчука; Ліверпуль Нью
Йорк зібрано на поминках у пам. М. Савеленко.
Церква Св. Трійці Клівленд, Огайо.
50.00: І. Шміленко Портленд Ор., у пам. М. Горбу-
лик. М. Смик Дітройт, Міш. у пам. Марії Скоп-Гор-
діюк; В. Баганський Скоп Плейнз Нью Дж.; В.
Ділендорф Макгенрі, Ілл.
60.00: Укр. Православна Ліга Св. Марії Макізракс,
Па.
58.63: Парафія Св. Рівноапостольського Князя Во-
лодимира Олдгам Англія.
40.00: Марія Клепачівська Зайон, Ілл.
36.00: Отець В. Івашук Байон, Нью Дж.
33.50: Парафія в Озаско Сайнт Павл.
31.49: Церква Св. Преображення Тунгабій, Австралія.
30.00: Кредитівка Св. Андрія Савт Бавнд Брук, Нью
Дж. Незнамо з нагоди рукоположення о. Булавки.
Род Цимбач „незнано” у пам. Е. Цимбач. Др. і І.
Пурин Тенафлай, Нью Дж. у пам. Л. Куделі. І. Мах-
лай Колумбас Огайо. От. М. Дембицький Канаос
Бразил з нагоди 80-ліття дня народження. Галина
Вакиловська Філадельфія Па. у пам. Е. Базилев-
ської.
25.00: Д. і М. Квітковський Вест Блумфілд, Міш. у
пам. о. М. Литваківського. К. Кулчики Сентер
Валей Нью Дж., у пам. М. Гуцула. Д. Парубчак
Ньюарк, Нью Дж. у пам. М. Гуцула. Братство Св.
Андрія Сомерсет, Нью Дж. у пам. М. Гуцула. Укр.
Братський Союз Відділ 2в5 у пам. М. Гуцула. Др.
В. Богданів Лонг Айленд на фонд ім. о. Шпірука.
Марія Каплиста Філадельфія Па. П. Довбачук Со-
мерсет, Нью Дж. Др. М. Ярославська, Нью Йорк
у пам. Л. Куделі. І. Поліщук Йонкерз, Нью Йорк
у пам. Л. Куделі. В. Корнага Лонг Айленд Сіті
Нью Йорк у пам. Л. Куделі. Д. Фурманець „незна-

но" у пам. Л. Куделі. П. Демидович у пам. Л. Куделі. Сестрицтво Св. Володимира, Нью Йорк у пам. Л. Куделі. Анна Возмак „незнано". Т. Грицик Амбрідж, Па. І. Маківіч Савт Бавнд Брук, Нью Дж. Л. Дончук Філадельфія, Па. М. Ярошенко Еленвіл, Нью Йорк. В. Ділендорф Макгенрі, Ілл. Ф. Петрик Левітан, Па. А. Тадосов Флашінг, Нью Йорк у пам. Е. Базилевської. Митрополит Мстислав Савт Бавнд Брук, Нью Дж. А. Кукрицький Джамайка, Нью Йорк. у 13-ту річницю смерті чоловіка Василя Др. і І. Веремчук Вунсокт, Ровд Айленд.

20.00: Л. і О. Булавка, Колумбія, Мд. з нагоди рукоположення отця А. Булавки. В і Н Романовські Балтімор, Мд. з нагоди рукоположення о. А. Булавки. Раїса Зелінська з нагоди рукоположення о. А. Булавки. О. Стельмах з нагоди рукоположення о. А. Булавки.

20.00: Л. і О. Булавка Колумбія, Мд. з нагоди рукоположення о. А. Булавки. В і К. Булавка Дже-суп, Мд. з нагоди рукоположення о. А. Булавки. Д. Фурманець „незнано" у пам. М. Гуцула. П. Панкевич „незнано" у пам. М. Гуцула. П. Козар у пам. М. Гуцула. Г. Добуш у пам. М. Гуцула. В. Мантика у пам. М. Гуцула. А. Заліско у пам. М. Гуцула. Ф. Халецький у пам. М. Гуцула. В. Несенюк у пам. М. Гуцула. Т. Шпірук на фонд ім. о. Шпірука. Відділ 235 у пам. Л. Куделі. Люба Денисенко у пам. Л. Куделі. В. Елієві у пам. Л. Куделі. Род. Корсунь у пам. Л. Куделі. М. Білокін Балтімор, Мд. Ольга Перхорович Бруклін, Нью Йорк. А. Забитовський Картерет, Нью Дж. Р. Гарас Бефлігем, Па. Тамара Гомер Шорт Гілз, Нью. Дж. М. Капліста Філадельфія Па. у пам. М. Каплістого, Віктора і Маріянну. Г. Тригула Рочестер, Нью Йорк.

18.00: Не відомі у пам. М. Гуцула.

15.00: От. і М. Оригон Вунсокет, Ровд Айленд у пам. М. Гуцула. Ляріса Поліщук Йонкерс, Нью Йорк у пам. Л. Куделі. Люба Фераро „незнано". Марія Шерома у пам. Е. Базилевської. Н. Горбулик Орегон Сіті, Ор. у пам. М. Горбулик.

10.00: Оксана Калиновська Балтімор, Мд. з нагоди рукоположення о. А. Булавки. о. В. Покотило Савт Бавнд Брук, Нью Дж. з нагоди рукоположення о. А. Булавки. Марія Корзан Вашингтон, Д. С. Катерина Денисенко „незнано". М. Ярошенко Еленвіл, Нью Йорк у пам. Е. Цимбач. Надя Савук „незнано" у пам. Е. Цимбач. Маделейн Робертс у пам. Е. Цимбач. От. Б. Волошин у пам. Е. Цимбач. Не відомі у пам. Е. Цимбач. І. Бабанський у пам. М. Гуцула. Отець А. Булавка у пам. М. Гуцула. Отець В. Покотило Савт Бавнд Брук, Нью Дж. у пам. М. Гуцула. Ю. Нагорний у пам. М. Гуцула. М. Хомут у пам. М. Гуцула. Л. Адамз у пам. М. Гуцула. Е. Філіпов у пам. М. Гуцула. Ю. Філіпов у пам. М. Гуцула. В. Селенко у пам. М. Гуцула. І. Лютий-Лютенко у пам. М. Гуцула. І. Ведмідь у пам. М. Гуцула. С. Мантика у пам. М. Гуцула. С. Романишин у пам. М. Гуцула. Д. Бойцун у пам. М. Гуцула. А. Дика у пам. М. Гуцула. К. Кейс у пам. М. Гуцула. Др. В. Мантика у пам. М. Гуцула. М. Фесак у пам. М. Гуцула. А. Сидорук у пам. М. Гуцула. В. Гребор у пам. М. Гуцула. Я. Гуцул у пам. М. Гуцула. Ю. Лютий у пам. М. Гуцула. Т. Сумак у пам. Л. Куделі. В. Шевчук у пам. Л. Куделі. Проф. Ю. Бобровський у пам. Л. Куделі.

10.00: А. Нецадименко у пам. Л. Куделі. Ольга Лукашук у пам. Л. Куделі. О. Неділько у пам. Л. Куделі. Варвара Зотовська у пам. Л. Куделі. Олександр Бразник у пам. Л. Куделі. Проф. Паливода у пам. Л. Куделі. Анна Воляр у пам. Л. Куделі. Др. М. Шпітко у пам. Л. Куделі. Р. Нірдка Кліфтон, Нью Дж. у пам. Н. Зівітський. Олександра Гелесінський Мінеаполіс, Мінн. П. Палінчак Макізракс, Па. А. Бончак Макізракс, Па. Д. Геніш Ровд Айленд М. Бріл Балтімор, Мд. М. Яременко Віла Парк, Ілл. Е. Арсон Пасаїк, Нью Дж. А. Гуерта Елізабет, Нью Дж. С. Гейлік Гантінгтон Стейшн, Нью Йорк. С. Новицький у пам. Е. Базилевської. Анна Бойко Байон, Нью Дж. Д. Калиновська Садел Брук, Нью Дж. Н. Дідінський Нарберф, Па. І. Серемула Нортгемптон, Па.

5.00: Л. Шевченко з нагоди рукоположення о. А. Булавки. В. Мельник з нагоди рукоположення о. А. Булавки. Р. Білокін з нагоди рукоположення о. А. Булавки. Ніна Чечулін з нагоди рукоположення о. А. Булавки. Ніна Самойлов з нагоди рукоположення о. А. Булавки. В. Дорошенко з нагоди рукоположення о. А. Булавки. В. Забіяка „незнано". Варвара Діберт „незнано". Стефан Орловський „незнано" у пам. Е. Цимбач. Микола Вовчук у пам. Е. Цимбач. Е. Гусак у пам. Е. Цимбач. Ольга Олійник у пам. Е. Цимбач. З. Бабанський у пам. М. Гуцула. М. Дорошенко у пам. М. Гуцула. Л. Фалько Савт Бавнд Брук Нью Дж. у пам. М. Гуцула. Н. Галіон у пам. М. Гуцула. І. Стерко у пам. М. Гуцула. П. Коробейник у пам. М. Гуцула. В. Наконечний у пам. М. Гуцула. др. С. Карпинська у пам. Л. Куделі. Гануся Шерей у пам. Л. Куделі. А. Продашук у пам. Л. Куделі. В. Танасійчук у пам. Л. Куделі. І. Лучійко Парсіпані, Нью Дж. у пам. Н. Зівітський. І. Судол Луді Нью Дж. у пам. Н. Зівітський. Л. Шаба Луді, Нью Дж. у пам. Н. Зівітський. Невідомі. Анна Лозик „незнано". Мілдред Кірмез Мекізракс, Па. Анна Кіт Макізракс Па. В. Букало Макізракс, Па. Стефанія Смаліго Сомервіл, Нью Дж. М. Криворук Сілвер Спрінг, Мд. М. Мірза Сейнт Павл, Мінн. Неллі Чаковска, Нью Йорк. М. Косовський Вілмінгтон, Дел.

3.00: Д. Плаван у пам. М. Гуцула. Протопресв. Ф. Шпаченко Савт Бавнд Брук, Нью Дж. у пам. М. Гуцула.

2.00: Невідомі з нагоди рукоположення о. А. Булавки. А. Чечулін з нагоди рукоположення о. А. Булавки.

1.00: Невідомі з нагоди рукоположення о. А. Булавки. Марія (не чітко) з нагоди рукоположення о. А. Булавки. Невідомі з нагоди рукоположення о. А. Булавки.

227.00: Церква Св. Вознесіння Кліфтон Нью Дж.

РІЗДВЯНІ ДАРИ НА СЕМІНАРІЮ

\$1,000.00 Л. Долинський, Амстердам Нью Йорк. О. Бразник Нью Йорк.

200.00: В. Слободін.

100.00: Д. Керелейза, Кензінгтон, Конн. Александра Олійник, Голліс, Нью Йорк. Катерина Васильченко, Мавит Клеменс Міш. Євгенія Савчук, Мілвіл Нью Дж. В. Левицький, Філяделфія, Па. Др. А. Корецький, Конетікат. К. Сірановіч, Ватенсвіл Огайо. Сестрицтво Св. Покрови Савт Бавнд Брук, Нью Дж.

Отець І. Зазворський, Алентаві, Па. Дора Дялик, Манвін, Нью Дж. Отець М. Галиця, Лондон, Англія. Род. М. Федорук Брукфілд, Огайо.

50.00: І. Халява, Леонард Міш. Отець Федот Шпаченко, Савт Бавнд Брук, Нью Дж. Отець В. Поко-тило, Савт Бавнд Брук Нью Дж. М. Степаненко Сілвер Спрінгз, Мд. Конрой „Похоронне Заведення“, Савт Бавнд Брук, Нью Дж. Наконечні, Гарфілд, Нью Дж. Евдокія Полішук, Філяделфія, Па. К. Коленяк Кінгстон, Нью Йорк. Марія Сироренко, Мартінзвіл, Нью Йорк. Т. Підлепенський, Савт Бавнд Брук, Нью Дж. Г. Підлепенський, Савт Бавнд Брук, Нью Дж. М. Булавка, Балтімор, М. др. Н. Ворончук, Савт Бавнд Брук, Нью Дж.

40.00: В. Беровець, Сілвер Спрінг, Мд.

30.00: К. Малахов, Стамфорд, Конн. Людмила Дорошенко, Чикаго Ілл.

25.00: Р. Вовжжияк, Савт Бавнд Брук, Нью Дж. Н. Барнай, Сілвер Спрінгз, Мд. Отець М. Петляк, Асбурі, Нью Дж. Г. Шеперд, Вілмінгтон. Де. Яворська, Серакуз, Нью Дж. Оріся Шевчук, Пасейк, Нью Дж. Ф. Сахневич, Лонг Айленд, Нью Йорк. Л. Фалько, Савт Бавнд Брук, Нью Дж. Гліб Старовіт, Голвуд Ка. В. Бест, Амбрідж Па. Ф. Корсун, Філяделфія, П. І. Врублевський, Плайнфілд, Нью Дж. С. Костій-Костенко, Чикаго, Ілл. С. Боженко, Сан Франціско, Ка. Церква Св. Михаїла Юніондейл, Нью Йорк. Отець М і Н Михайлюк, Майамі Флоріда. Марія Карпак, Філяделфія, Па., Род. Ведмідь, Гавел, Нью Дж. Отець М і Л. Оригон, Вунсакет, Ровд Айленд. Ліза (незнана). В. Ковальський, Стерлінг Гайтс Міш. К. Шлопак, Нью Порт, Флоріда. М. Дорошенко, Картерет, Нью Дж. Ю. Вітковицький, Тороно, Канада. К. Варварів, Сілвер Спрінгз, Мд. І. Кацуріба, Вест Айсліп, Нью Йорк. А. Яременко, Джерзі Сіті, Нью Дж. В. Соколовський, Гранд Раддз, Міш.

21.00: М. Сірман, Бавнд Брук, Нью Дж.

20.00: А. Ковган, Савт Бавнд Брук. В. Мельничук, Норфвіл, Міш. Е. Піндічук, Скарборо, Нью Йорк. П. Нестеренко, Лорайн, Огайо. В. Попв, Савт Плайнфілд, Нью Дж. А. Бутба, П. Пахолук Діртавін Гайтс, Міш. О. Дзязенко, Філяделфія, Па. В. Зоря, Самерсет, Нью Дж. Олена Несіна, Нью Йорк. Е. Пласкач, Ньюарк, Нью Дж. Христина Ялова, Сиракуз, Нью Йорк. П. Сулим, Парма, Огайо. Гайзел Кліпнік, Детройт, Міш. М. Мазур, Клівленд, Огайо. А. Шевченко, Рочестер, Нью Йорк. Раїса Василь-Ровмані, Брандфорд, Па. Род. І. Хейлик, Варен, Нью Дж. Ю. Чапленко, Едісон, Нью Дж. П. Кравчук Філяделфія, Па. Ніна Ніколенко, Форт Лайдердайл, Флоріда. В. Несенюк, Самерсет, Нью Дж. Анна і Франціза Діаменте, Самерсет, Нью Дж. В. Гоц, Салт Лейк Сіті Ута. Ірина Пашеснюк, Ковтсвілл, Па. Ольга Перхорович, Бруклін, Нью Йорк. Уляна Крашнів (незнано). І. Луцій, Савт Бавнд Брук, Нью Дж. П. Буно, Самервіл, Нью Дж. М. Петришин, Клівланд, Огайо. Др В. Богданів, Нью Йорк. Олександра Сенько, Ярдовіл, Нью Дж. Л. Подгурські, Філяделфія, Па. А. Лінн Енцімо, Ка. А. Жу-чок, Міннеаполіс.

15.00: Отець П. Гринишин, Вілмінгтон, Де. Г. Кли-менко, Кліфтон, Нью Дж. І. Каслер, Гантінгтон, Війч Ка. Ю. Мішук, Вашингтон. Отець М. Глиньський, Пітсбург, Па. С. і О. Савчук Ярдовіл, Па. Отець

Н. Годинський, Міннеаполіс, Мінн. П. Козар, Мар-тинзвіл, Нью Дж. Анна Ендик, Самерсет Нью Дж. Роза Клеменс, Кліфтон, Нью Дж. П. Куриленко, Фі-ляделфія, Па.

14.00: І. Пахолук, Бурлінггам, Ка.

10.00: С. Білоброн, Кліфтон, Нью Дж. Т. Купець-кий, Трентон Нью Дж. А. Проскурня, Ірвінгтон, Нью Дж. А. Забитовські, Картерет, Нью Дж. Др. М. Кмета, Йонкерз, Нью Дж. В. Ремптер, Томз Рівер, Нью Дж. Беліменко, Піскаатавай, Нью Дж. М. Вор-чак, Мілвіл, Нью Дж. С. Захода, Берклей Гайтс, Нью Дж. Е. Шолар, Розліндайл Мас. Графік Кон-септс, Бавнд Брук, Нью Дж. В. Пастузік, Сварф-мор Па. Любов Дражевська, Нью Йорк. Люба Фе-раро Воніфат Барнай Лорайн Огайо. З. Коваль, Се-віклей, Па. Ольга Полевик, Форт Додж. Ліневич, Фі-нікс, Арізона. В. Марчук, Гінздайл, Ілл.

10.00: Анна Бойко, Байон, Нью Дж. Анастасія Дво-раківська, Нортгемптон, Па. Ю. Кузмич, Байсайд, Нью Йорк. Д і А Коліновські, Садел Брук, Нью Дж. Кася Зайончковські, Вілмінгтон, Де. М. Яро-шенко, Еленвіл, Нью Йорк. П. Свінчук, Гіксвіл, Нью Йорк. М. Свінчук, Гіксвіл, Нью Йорк. Род. І. Круцько, Вашингтон, Нью Дж. Василь Семенен, Лі-вонія, Міш. Елайн Байр Бел Вернон, Па. С. Стіва-чук, Савт Бавнд Брук, Нью Дж. П. Самутин Балті-мор, Мд. О. Коваль, Сиракуз, Нью Й. І. Гаєвський, Елмгуст, Нью Йорк. М. Стенгал Поласкі, Нью Йорк. М. Дрихозенко, Філяделфія, Па. І. Панасюк, Філя-делфія, Па. Христина Клименко, Пасаїк, Нью Дж. А. Галіон, Самерсет, Нью Дж. В. Медяник, Рочес-тер, Нью Йорк. М. Костирко, Сакраменто, Ка. Вар-вара Затовський, Ріго Парк, Нью Йорк. І. Уляник, Віллавкі, Віск. А. Сидорук, Сомерсет, Нью Дж. Ко-ларчик, Алігвіпа, Па. Галина Рябокін, Ст. Павл Мінн. М. Шабелнік, Рочестер, Нью Йорк. Й. Воро-бець, Гарвуд, Нью Дж. Софія Каспер, Бінггемптон, Нью Йорк. В. Лащенко, Піскаатавей, Нью Дж. Віра Кравчук, Сомерсет, Нью Дж. О. Шевченко, Брідж-ватер, Нью Дж. Д. Діаменте, Сомерсет, Нью Дж. Шульга, Савт Бавнд Брук, Нью Дж. О. Теплий, Едісон Нью Дж. Д. Вихристенко, Данелен, Нью Дж. Віра Кухарчук, Сомерсет, Нью Дж. В. Краснобри-жий, Савт Бавнд Брук, Нью Дж. Т. Ломан, Річмонд, Ме. Отець А. Йосиф, Чикаго, Ілл. Ріта Десико, Ка-ліфорнія. А. Савеленко Довній Ка. В. Гисаковсь-кий, Елмгуст, Нью Йорк. С. Небопсинський, Дже-ріко, Нью Йорк. Г. Добуш, Бріджватер, Нью Дж. Т. Джус, Сомерсет, Нью Дж. Анна Самосій, Трен-тон, Нью Дж. Р. Малишко, Сайревіл, Нью Дж. Я. Сенанко, Сиракуз, Нью Йорк. Н. Мандріх, Палм Ковст, Флоріда. П. Кузяк, Нійлзвіл, Віс. І. Шаян, Сан Дієго, Ка. Ніна Самолова, Балтімор, Мд. І. Дюг Філяделфія. І. Бурило, Лівінгстон, Нью Дж. Олена Криворук, Сілвер Спрінгз, Мд. Анна Лозик, Мекі-ракс, Па. Евдокія Лімонченко, Арлінгтон, Ва. В. Кармоноцький, Повай, Ка. Ніна Вассалло, Лівер-пул, Нью Йорк.

7.00: П. Бузан, Філяделфія, Па.

5.00: Марія Остапенко, Війтон, Мд. О. Іванко, Брі-джпорт, Конн. В. Гавор, Равай, Нью Дж. Півторак, Савт Бавнд Брук, Нью Дж. С. Ілюк, Сісеро, Ілл. Й. Ярема, Норт Плайнфілд, Нью Дж. Волос, Філядел-фія, Па. Отець А. Яковченко, Бріджпорт, Конн. К. Маручезак Неварк Нью Дж.

5.00: А. Лелеко, Ньюкасел, Де. Отець В. Уманець, Мілвокі, Віск. Марія Білова, Річмонд Гіл, Нью Йорк, В. Шеремета, Нью Кастел, Де. Род. В. Солоха, Іст Бранзвік, Нью Дж. Катерина Гавзел, Сомерсет, Нью Дж. М. Скиба, Сомерсет, Нью Дж. Н. Чарін, Байон, Нью Дж. Анна Мороз, Байонн, Нью Дж. А. Пасин, Плімоф, Па. Семброт, Оліфант, Па. А. Кудін, Вінланд, Нью Дж. Я. Шишковський, Лівінгстон, Нью Дж. І. Вертишин, Сиракуз, Нью Йорк. В. Буката, Блумфілд, Нью Дж.

4.00: Гелен Вайт, Марлборо, Мд.

ВЕЛИКОДНІ ДАРИ НА СЕМІНАРІЮ

\$140.00: Род. Е. Пітух, Плантайшон, Флоріда.

100.00: Митрополит Мстислав, Савт Бавнд Брук, Нью Дж. М. Дорошенко, Картерет, Нью Дж. І. Халлява, Леонард Міш. А. Буніо, Філяделфія, Па. Др і Н. Дідов, Лівінгстон, Нью Дж. В. Макаренко „незнано”. К. Сурановіч, Вінтерсвіл, Огайо. Керелейза „незнано”. Олійник, Голіс, Нью Йорк, Т. Турчан, Джаксон Гайтс, Нью Йорк.

50.00: Отець Ф. Шпаценко, Савт Бавнд Брук, Нью Дж. Л. Терещенко, Ріджвуд, Нью Йорк. Б. Беровець, Сілвер Спрінгз, Мд. Панченко, Осінінг Нью Йорк. Підлепинський, Савт Бавнд Брук, Нью Дж. В. Лотій, Парма, Огайо. Н. Отрешко-Арський, Чикаго, Ілл. П. Дяк, Елізабет Нью Дж. В. Діледорф, Макгенрі, Ілл. Церква Св. Трійці Клівленд, Огайо.

25.00: Малахов, Стамфорд, Конн. Отець Т. Вілецький, Чикаго, Ілл. А. Адамовіч, Клівленд, Огайо. Др. Н. Кмета, Йонкерс, Нью Йорк. Український Національний Дім, Байон, Нью Дж. І. Бабанський, Сомерсет, Нью Дж. І. Воробець, Гарвуд, Нью Дж. Отець і паніматка В. Іващук, Байон, Нью Дж. Олена Самотюк, Галфпорт, Флоріда. Отець і паніматка А. Булавка, Балтімор, Мд. П. Нестеренко „незнано”. Л. Мостовіч, Лексінгтон. В. Соколовський, Гранд Рапідз, Міш.

20.00: А. Забитовський, Картерет, Нью Дж. В. Гавор, Равай, Нью Дж. Ф. Корсун, Філяделфія, Па. А. Бульба, Барало, Нью Йорк. С. Костенко, Чикаго, Ілл. П. Пахолук, Длаборн Гайтс, Міш. А. Мосей Філяделфія, Па. Е. Піндічук, Скарборо, Нью Йорк. С. Токарч, Назарет, Па. Е. Пласкач, Ньюарк, Нью Дж. Л. Долінська, Амстердам, Нью Йорк. В. Гоц, Салт Лайк Сіті, Утав. Отець і паніматка М. Михайлюк, Лорейн, Огайо. Олена Нессін, Нью Йорк. І. Пашеснік, Ковтсвіл, Па. Род. Борецький, Майз Ландінг, Нью Дж. С. Василенко, Фінікс, Арізона. Неоніла Струг, Чикаго, Ілл. Скібицький, Вілліамсон, Нью Йорк. Ф. Діаменте, Сомерсет, Нью Дж. І. Хейлик, Філяделфія, Па. Н. Ніколенко, Лойдердейл Рокс, Флоріда. А і М Худяк, Стерлінг Гайтс, Міш.

20.00: Віра Васько-Ровмані, Брандфорд, Па. В. Попов, Савт Плайнфілд, Нью Дж. Людмила Дорошенко, Чикаго, Ілл.

15.00: В. Несенюк, Сомерсет, Нью Дж. Л. Скіс, Рочестер, Нью Йорк.

10.00: А. Наливайко, Леонард, Нью Дж. Е. Шолар, Розіндейл, Ма. С. Кошуба, Денвер, Колорадо. К. Коленик, Кінгстон, Нью Йорк. М. Савук, Савт Рівер, Нью Дж. Т. Гребеус, Чикаго, Ілл. Отець І. Заворський, Аллентаун, Па. У. Згудинський, Чикаго, Ілл. Скоп, Ла Місса, Кал. Анна Татарів, Честер, Па.

В. Зотовський, Ріго Парк, Нью Йорк. І. Уленяк, Мілвакі, Віск. М. Клапко, Філяделфія, Па. К. Туравський, Вілмінгтон, Де. Отець А. Бек, Карнегі, Па. В. Пастушек, Сварфмор, Па. І. Савук, Савт Рівер, Нью Дж. І. Білоброн, Кліфтон, Нью Дж. Род. Джус, Сомерсет, Нью Дж. І. Беліменко, Піскатавей Нью Дж. Ю. Клименко, Кліфтон, Нью Дж. Баранник, Керхонксон, Нью Йорк. Отець і паніматка Ткачук, Нью Йорк. І. Бурило, Лівінгстон, Нью Дж. В. Краснобрежний, Савт Бавнд Брук, Нью Дж. М. Колотій, Сент Павл, Мінн. І. Гаєвський, Елмгурст, Нью Йорк. Мірчук, Сітел Ваш. Марія Карпак, Філяделфія, Па. Ю і В Кузмич, Бейсайд Нью Йорк. В. Медяник, Рочестер Нью Йорк. Ю. Волос, Філяделфія, Па. М. Прихознак, Філяделфія, Па. А. Сидорук, Сомерсет, Нью Дж. А. Зарицький, Піскатавей, Нью Дж. П. Козар, Мартінсвіл, Нью Дж. А. Мімшенко, Сомервіл, Нью Дж. Маргарет Дешко, Лон Анджеліс, Кал. Катерина Гайвсел, Сомерсет, Нью Дж. Д. Діаменте, Сомерсет, Нью Дж. Ендик, Савт Плейнфілд, Нью Дж. Анна Ендик, Сомерсет, Нью Дж. П. Буніо, Сомервіл, Нью Дж. Марія Сидоренко, Мартінсвіл, Нью Дж. В. Зоря, Сомерсет, Нью Дж. С. Теплий, Едісон, Нью Дж. Д. Вихристенко, Дунеллен, Нью Дж. Б. Пішко, Монсен, Па. М. Каркос, Сейнт Павл, Мінн. Угорчак Мілвіл, Нью Дж. Марія Матух, Бафало, Нью Йорк. П. Сахневич, Асторія, Лонг Айленд. К. Голмз, Мекізракс, Па. Лутаревіч, Блумінгтон, Мінн. Віра Кравчук, Сомерсет, Нью Дж. Ніна Вассало, Ліверпул, Нью Йорк. В. Череваток, Маямі, Флоріда. Вероніка Трутовський, Чикаго, Ілл. А. Шевченко, Рочестер, Нью Йорк. М. Мазур, Клівленд, Огайо. А. Тарадайка, Перу, Інд. М. Шульга, Савт Бавнд Брук, Нью Дж. Т. Купецький, Трентон, Нью Дж.

10.00: В. Черненко, Дітройт, Міч. В. Віним, Лейквуд, Кол. Е. Лімонченко, Арлінгтон. М. Сірман, Савт Бавнд Брук, Нью Дж. Т. Савчук, Філяделфія, Па.

7.00: П. Бузан, Філяделфія, Па.

5.00: Род. Коник, Голобрук, Нью Йорк. Лютий-Лютенко, Савт Бавнд Брук, Нью Дж. Е. Марущак, Ньюарк, Нью Дж. С. Небожинський, Джеріко, Нью Йорк. Ю. Тунда, Байон, Нью Дж. Анна Мороз, Байон, Нью Дж. Ольга Буката, Блумфілд, Нью Дж. Е. Марковський, Йорквіл, Нью Йорк. І. Приймак, Детройт, Міч. А. Гзалковський, Коллінг Леск. І. Задор, Філяделфія, Па. М. Костирко, Сакраменто, Кал. Марія Гординська, Перу, Інд. С. Корійн, Картерет, Нью Дж. Т. Ломан, Річмонд, Майн. Л. Папара, Міннеаполіс, Мінн. В. Ермоленко, Міннеаполіс, Мінн. І. Галущенко, Чикаго, Ілл. В. Шеремета, Ньюкасел, Де. Ірина Мекита, Кліфтон, Нью Дж. В. Семброт, Оліфант, Па. Раїса Скіць, Піскатавей, Нью Дж. Марія Неверец, „незнано”. Солоха, Ест Бразвік Нью Дж. Отець М. Галета, Ярділ, Нью Дж. А. Вулхін, Гранвіл, Нью-Йорк. Отець А. Джейкобз, Бріджпорт, Конн. І. Вертишин, Серакуз, Нью Йорк. І. Струк, Голівуд, Флоріда. Анна Самутин, Балтімор, Мд. Олена Криворук, Сілвер Спрінг, Мд. І. Шишковський, Лівінгстон, Нью Дж. В. Семенен, Лівонія, Міч.

3.00: А. Лелеко, Нью Кастел, Де.

2.25: Гелен Вайт, Гарісвіл, Па.

2.00: П. Кашенко, Сан Дієго, Кал. Розалія Федак, Грінвіл, Па.